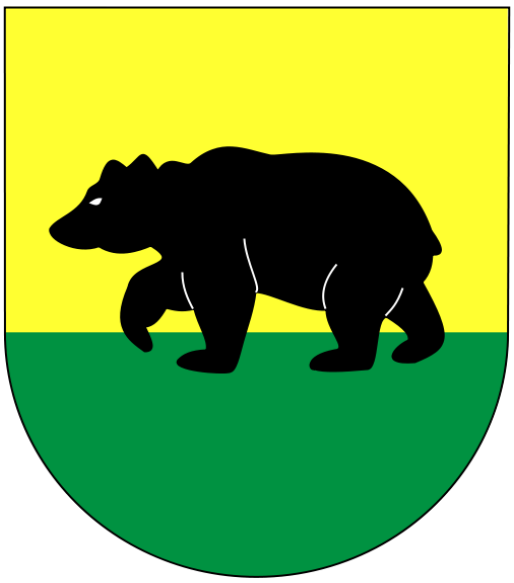


STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RAWICZ

URBICOM
DORADZTWO INWESTYCYJNE
PLANOWANIE PRZESTRZENNE

WROCŁAW, 2015 R.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP 5
1. PODSTAWA FORMALNO - PRAWNA 5
2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA 6
3. METODA OPRACOWANIA 7

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 11
1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE 11
2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE 12
2.1. STRUKTURA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA 12
2.2. ANALIZA DECYZJI O WARUNKACH ZABUDOWY ORAZ POZWOLEŃ NA BUDOWĘ 16
2.3. OPRACOWANIA PLANISTYCZNE NA OBSZARZE GMINY 17
2.4. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM 18
2.5. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY 18
3. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 19
3.1. KRAJOBRAZ KULTUROWY I WARTOŚĆ ŚRODOWISKA KULTUROWEGO OBJĘTEGO OCHRONĄ PRAWNĄ 19
3.2. DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 20
3.3. ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE 20
4. STAN I ZASOBY ŚRODOWISKA NATURALNEGO 21
4.1. POŁOŻENIE FIZYCZNO - GEOGRAFICZNE 21
4.2. RZEŹBA TERENU I BUDOWA GEOLOGICZNA 21
4.3. SUROWCE NATURALNE - OBSZARY I TERENY GÓRNICZE 22
4.4. WODY POWIERZCHNIOWE 23
4.5. WODY PODZIEMNE 23
4.6. GLEBY 25
4.7. WARUNKI KLIMATYCZNE 25
4.8. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE 25
4.9. KLIMAT AKUSTYCZNY 26
4.10. SZATA ROŚLINNA I ŚWIAT ZWIERZĘCY 27
4.11. LASY 28
4.12. PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY 28
5. STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ 30
5.1. STAN ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ 30
5.1.1. WARUNKI NATURALNE ROLNICTWA 30
5.1.2. STRUKTURA AGRARNA I LICZBA GOSPODARSTW 31
5.1.3. PRODUKCJA ROŚLINNA 33
5.1.4. PRODUKCJA ZWIERZĘCA 34
5.2. STAN LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ 34
6. OBSZARY SZCZEGÓLNE, OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 36
7. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW 36
7.1. DEMOGRAFIA 36
7.1.1. SIEĆ OSADNICZA LICZBA LUDNOŚCI 36
7.1.2. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI 37
7.2. MIESZKALNICTWO 39
7.3. RYNEK PRACY 40
7.4. GOSPODARKA 41
7.5. OŚWIATA 42
7.6. OCHRONA ZDROWIA 44
7.7. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA 45
7.8. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA 45
8. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA 47
8.1. OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA 47
8.2. NATURALNE ZAGROŻENIA GEOLOGICZNE 48
9. STAN PRAWNY GRUNTÓW 48
10. SYSTEM TRANSPORTOWY 51
10.1. ZEWNĘTRZNE POWIĄZANIA TRANSPORTOWE 51
10.2. KOMUNIKACJA DROGOWA 52
10.3. KOMUNIKACJA KOLEJOWA 54

10.4. TRANSPORT PUBLICZNY 54
11. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA 54
11.1. GOSPODARKA WODNA 54
11.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA 55
11.3. GOSPODARKA ODPADAMI 56
11.4. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ I CIEPŁO 57
11.4.1. ELEKTROENERGETYKA 57
11.4.2. GAZOWNICTWO 58
11.4.3. CIEPŁOWNICTWO 58
11.5. TELEKOMUNIKACJA 59
12. POTENCJAŁ ROZWOJOWY GMINY 59

III. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW 61
1. KIERUNKI ROZWOJU WYNIKAJĄCE Z POLITYKI WOJEWÓDZTWA 61
2. KIERUNKI ROZWOJU WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY RAWICZ 61
3. KIERUNKI ROZWOJU W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW 63
4. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY 66
4.1. TERENY ZAINWESTOWANE 66
4.1.1. Tereny śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowo–usługowej M/U 66
4.1.2. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej - MW 67
4.1.3. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – MN 67
4.1.4. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy wielorodzinnej - MN/MW 68
4.1.5. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami - MN/U 68
4.1.6. Tereny zabudowy zagrodowej – RM 69
4.1.7. Tereny zabudowy zagrodowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – RM/MN 69
4.1.8. Tereny zabudowy usługowej - U 70
4.1.9. Tereny usług oświaty - UO, zdrowia - UZ, kultury Uk 71
4.1.10. Tereny sportu i rekreacji - US 71
4.1.11. Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów z zakazem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej - P 71
4.1.12. Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług z zakazem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej - P/U 71
4.2. TERENY NIEZAINWESTOWANE I MOŻLIWE DO ZAINWESTOWANIA 72
4.2.1. Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich - RU 72
4.2.2. Tereny rolnicze - R 72
4.2.3. Tereny obsługi gospodarki leśnej - RL 73
4.2.4. Tereny lasów - ZL 73
4.2.5. Tereny zalesień – ZLz 73
4.2.6. Tereny zieleni urządzonej – ZP 73
4.2.7. Tereny ogrodów działkowych – ZD 73
4.2.8. Tereny cmentarzy – ZC 73
4.2.9. Tereny wód powierzchniowych śródlądowych – WS 74
5. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK 74
6. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 77
7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 79
7.1. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI 79
7.1.1. Komunikacja drogowa 80
7.1.2. Komunikacja kolejowa 83
7.1.3. Komunikacja rowerowa i piesza 83
7.1.4. Transport lotniczy 84
7.2. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 84
7.2.1. Gospodarka wodna 84
7.2.2. Kanalizacja 84
7.2.3. Energia elektryczna 85

7.2.4. Gazownictwo ... 86
7.2.5. Ciepłownictwo ... 86
7.2.6. Gospodarka odpadami ... 87
7.2.7. Telekomunikacja ... 88
8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM ... 88
9. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW ZAWIERAJĄCYCH ZADANIA RZĄDOWE ... 89
10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ ... 90
10.1. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH ... 90
10.2. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI ... 91
10.3. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ ... 91
11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE ... 91
12. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ ... 92
13. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH ... 93
14. OBIEKTY I OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY ... 94
15. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ... 94
16. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI ... 95
17. OBSZARY ZDEGRADOWANE ... 95
18. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH ... 95
19. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM ... 95
20. OBSZARY PROBLEMOWE ... 95
21. OBSZARY, NA KTÓRYCH MOGĄ BYĆ SYTUOWANE OBIEKTY HANDLOWE O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m^2 ... 95

IV. UZASADNIENIE I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM ... 98
SŁOWNIK POJĘĆ ... 100
BIBLIOGRAFIA ... 101

ZAŁĄCZNIKI ... 103

I. WSTĘP

1. PODSTAWA FORMALNO - PRAWNA

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawicz, zwane dalej Studium, stanowi dokument planistyczny określający politykę przestrzenną gminy. Sporządzany jest na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym */ Dz. U. z 2015 r. poz. 199z późn. zm./.*

Uchwała nr XLI/382/10 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 27 października 2010 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rawicz podjęta została na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /*tj. Dz.U. 2013 poz. 594*/ oraz art. 9 ust. 2 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym / *Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.*/.

Zawartość merytoryczna Studium została określona w art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Studium zgodnie z niniejszą ustawą uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
5) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
6) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
7) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
8) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
    a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
    b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
    c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
    d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
9) stanu prawnego gruntów;
10) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
11) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
12) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
13) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
14) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
15) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
16) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

W studium, zgodnie z ww. ustawą, określa się w szczególności:

1) uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:
    a) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,
    b) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;
2) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
3) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
4) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
5) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;

7) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
8) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
9) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
10) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
11) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
12) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.);
13) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji , rekultywacji lub remediacji;
14) obszary zdegradowane;
15) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
16) obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. *Dz. U. z 2013 r., poz.1232, z późn. zm.)* przed przystąpieniem do prac nad Studium wykonane zostało opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Rawicz.

Niniejsze opracowanie zastępuje dokument obowiązujący Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawicz, przyjęty uchwałą nr XXI/182/2000 Rady Miejskiej Gminy Rawicz w dniu 14 grudnia 2000 r.

2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawicz określające zasadnicze cele rozwoju gminy. Dokument Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym studium zostało sporządzone dla obszaru całej gminy.

Przystąpienie do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawicz podyktowane jest przede wszystkim zmianami w przestrzeni, które nastąpiły po 2000 roku (m. in. budowa drogi ekspresowej S5, budowa obwodnicy Rawicza w ciągu drogi krajowej 36, modernizacja linii kolejowej E-59 do większych szybkości i związana z nią likwidacja niektórych przejazdów kolejowych), zmianami aktualnych przepisów prawa, uchwaleniem nowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego oraz chęcią wprowadzenia zmian w polityce przestrzennej gminy przez jej władze.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego, ale podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, wiążącym przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa Studium uwzględnia ustalenia przestrzenne zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa, Strategii Rozwoju Województwa, Strategii Rozwoju Gminy oraz zasady określone w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.

Zasadniczym celem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest prowadzenie wewnątrz gminy spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem gospodarczym społecznym, jest także podstawą m. in.:

- podejmowania uchwał o przystąpieniu do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- planowania i realizacji zadań własnych gminy związanych z zagospodarowania przestrzennym,
- wewnętrznej kontroli uchwał o miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod kątem zgodności z polityką zawarta w Studium,
- podejmowania działań związanych z obejmowaniem ochroną cennych i wartościowych obszarów i obiektów w gminie.

Studium stanowi dokument planistyczny, który poprzez określenie kierunków rozwoju przestrzennego gminy pozwala na świadome prowadzenie gospodarki gruntami i planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

W trakcie prac nad niniejszym Studium - w oparciu o poszerzoną wiedzę źródłową - sformułowano zapis uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do obszaru gminy. Dokument ten stanowi podstawę dla władz samorządowych gminy, na podstawie, którego prowadzona będzie polityka i strategia działań nie tylko w sferze zagospodarowania przestrzennego, ale także w sferze społeczno - gospodarczej i ekologicznej, które pośrednio lub bezpośrednio wpływają na kształtowanie struktury przestrzennej i układu funkcjonalno - przestrzennego. Kierunki rozwoju gminy określone w studium stanowić będą wytyczne koordynacyjne dla prowadzenia dalszych prac, w szczególności sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwzględnia wytyczne z „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego", uchwalonego w 2001 r. /*z późn. zm.*/ oraz zmiany z zagospodarowaniu przestrzennym z wiązane z realizacją budowy drogi krajowej S5 oraz obwodnicy Rawicza w ciągu drogi krajowej nr 36. Zmiany w przebiegu głównych dróg powodują zasadnicze zmiany w układzie komunikacyjnym w gminie, a także ogólnie w zagospodarowaniu przestrzeni położonych pomiędzy obecnymi terenami zurbanizowanymi, a nowymi drogami. Określa ono także obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz wyznacza obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW.

Oprócz ww. obejmuje ono również szereg innych zagadnień związanych m.in. z infrastrukturą techniczną (m. in. zagadnienie gospodarki wodno-ściekowej, szczególnie części gminy położonej jest po wschodniej stronie rzeki Dąbrocznia).

3. METODA OPRACOWANIA

ZAŁOŻENIA:

Głównym założeniem Studium jest rozpoznanie i scharakteryzowanie wszelkich uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych gminy Rawicz. Analiza istniejących uwarunkowań pozwoli na określenie długoterminowych kierunków rozwoju gminy.

Zasadniczym elementem rozpoznania uwarunkowań jest uwzględnienie lokalnych i regionalnych planów rozwoju, w tym m. in.:

- „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Rawicz"; Rawicz, kwiecień, 2005 r.;
- „Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Rawicz na lata 2005-2013"; Rawicz, marzec 2006 r.;
- „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Rawicz na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2014, Abrys Spółka z o.o., Poznań lipiec 2008 r.;
- Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Rawickiego, Rawicz, 2006 r. wraz z aktualizacją;
- „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego", Poznań, 2010 r.;
- „Plan Gospodarki Odpadami Dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012 – 2017", Poznań 2012.

Założeniem Studium są działania komplementarne z wyżej wymienionymi programami i ich priorytetami. Kompleksowe podejście do rozwoju gminy jest podstawą w sformułowaniu długofalowych kierunków rozwoju gminy.

MATERIAŁY WEJŚCIOWE:

Opracowanie ekofizjograficzne - zgodnie z art. 72 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (j.t. Dz. U. z 2013r., poz.1232 z późn. zm.) wstępem do rozpoczęcia prac nad projektem Studium było sporządzenie opracowania ekofizjograficznego, które zostało sporządzone zgodnie z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. Nr 155 poz.1298 z późn. zm.), a zwarte w nim materiały w pełni wyczerpują zagadnienia z zakresu inwentaryzacji przyrodniczej.

Podkłady mapowe - na potrzeby projektu pozyskano cyfrową mapę ewidencyjną z powiatowych zasobów geodezyjnych, która stanowiła osnowę dla wszystkich materiałów graficznych.

Dokumenty planistyczne, strategiczne i programowe - w trakcie prac nad opracowaniem Uwarunkowań zgromadzono i przeanalizowano następujące materiały:

1. Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, przyjęta 5 października 1999 r. przez Radę Ministrów oraz 17 listopada 2000 r. przez Sejm RP opublikowana w obwieszczeniu Prezesa RM z dnia 26 lipca 2001r. (w M.P. Nr 26, poz. 432);
2. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020r., przyjęta przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 19 grudnia 2005r.;

3. Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego przyjęty Uchwałą Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w dniu 26 kwietnia 2010r.;
4. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Rawicz;
5. Plan inwestycyjny ZWiK;
6. Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Rawicz;
7. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Rawicz;
8. Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Rawicz;
9. Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Rawicz;
10. Koncepcja zbiornika na rzece Masłówce;
11. Zasięg powodzi w 2010r. – materiały gminy Rawicz;
12. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawicz przyjętego uchwałą Rady Miejskiej Gminy Rawicz nr XXI/182/2000 w dniu 14 grudnia 2000 roku.
13. Mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP) – przekazane przez Dyrektora Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

Wykaz zagadnień problemowych zgłoszonych przez gminę do rozstrzygnięcia w projekcie Studium:

1. Granice obrębów geodezyjnych (rozbieżności w „starym" studium),
2. Przebieg granicy gminy (a zarazem województwa) w rejonie Folwarku, Masłowa, Kąkolna),
3. Przebieg gazociągów wysokiego ciśnienia (rozbieżności w „starym" studium),
4. Przebieg głównych linii energetycznych,
5. Nowy układ komunikacyjny (nowy przebieg drogi krajowej nr 36 oraz droga ekspresowa S5 (decyzja Wojewody Wielkopolskiego nr 13/2010 z dnia 28 lipca 2010 roku o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej zn. IR.III-6.71190-21/09),
6. Weryfikacja przewidzianego w „starym" studium układu komunikacyjnego miasta Rawicza (drogi zbiorcze),
7. Propozycje terenów powodziowych (poldery zalewowe i planowane wały),
8. Likwidowane linie kolejowe,
9. Planowany zbiornik (retencyjny?) na rzece Masłówce, na styku z gminami Wąsosz i Żmigród,
10. Weryfikacja stanowisk archeologicznych,
11. Aktualizacja granic strefy ochrony pośredniej ujęć wody dla Rawicza (Świniary – Borowna – Wodniki),
12. Granice obszarów Natura 2000 (na terenie gminy Żmigród),
13. Uściślenie przebiegu drogi zbiorczej łączącej drogę krajową nr 5 (ul. Poznańska) oraz drogę krajową nr 36 (ul. Sarnowska),
14. W ekofizjografii rozważyć, które fragmenty użytków na zachód od drogi S5 przeznaczyć pod zalesienia,
15. Tereny przewidziane w „starym" studium jako tereny ogródków działkowych (ZD) przy ul. Działkowej w Masłowie – zmiana funkcji na usługi (U) oraz mieszkaniówka (przedłużenie funkcji RAWBUDU),
16. Zmiana lokalizacji osadnika wód deszczowych (tzw. piaskownika) w rejonie ul. Miodowej (po zamianie gruntów z ich właścicielem),
17. Czy teren oczyszczalni ścieków rozszerzyć o strefę z zakazem zabudowy?
18. Wyznaczenie nowego przebiegu drogi zbiorczej (Z) w ul. Podmiejskiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Fiołkową do skrzyżowania z ul. H. Sienkiewicza - rezygnacja z tego przebiegu. Rozważyć możliwość poprowadzenia tej drogi śladem likwidowanej linii kolejowej Rawicz – Miejska Górka,
19. Nowe tereny pod zalesienia – na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy,
20. Konarzewo dz. nr 14 – w studium przeznaczenie zgodne z planowana budową placu zabaw,
21. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m2,
22. Weryfikacja pomników przyrody,
23. Problem tzw. wschodniej obwodnicy Rawicza,
24. Rozważyć przeznaczenie terenów pod zalesienia na pn od nowej DK 36 (jako tereny izolacyjne od fermy drobiu WOŹNIAK).

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Rawicz - **Analizy przestrzenne** - w trakcie prac nad Uwarunkowaniami zostały przeprowadzone analizy przestrzenne, które będą stanowiły materiał wejściowy do kolejnego etapu prac opartego o wnioski instytucji odpowiedzialnych za opiniowanie i uzgadnianie Studium, a także wnioski indywidualne. Materiał został opracowany na podstawie materiałów wejściowych wymienionych w niniejszym rozdziale i składają się na nie następujące plansze w skali 1:20000:

1. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna
2. Środowisko kulturowe

3. Inwentaryzacja urbanistyczna
4. Infrastruktura techniczna i komunikacja
5. Uwarunkowania przyrodnicze i środowiskowe
6. Ruch inwestycyjny w gminie - analiza na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i obszary objęte planami miejscowymi.

KONSTRUKCJA STUDIUM:

Studium składa się z części tekstowe zawierającej następujące części:

- I. WPROWADZENIE,
- II. UWARUNKOWANIA,
- III. KIERUNKI,
- IV. UZASADNIENIE.

Część I. WPROWADZENIE obejmuje charakterystykę elementów wejściowych do sporządzenia Studium. Określa podstawy prawne i formalne dokumentu, jego zakres merytoryczny, cel oraz podstawowe założenia.

Część II. UWARUNKOWANIA zawiera analizę i charakterystykę uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych gminy oraz przedstawia wszystkie elementy funkcjonalno – przestrzenne gminy.

Część III. KIERUNKI wskazuje główne kierunki polityki przestrzennej, a co za tym idzie kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Część IV. UZASADNIENIE przyjętych rozwiązań oraz określenie wpływu uwarunkowań na ustalenia kierunków Studium.

Integralną częścią Studium jest część graficzna zawierająca:

- Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Rawicz, na którą składają się następujące plansze:
  1. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna
  2. Środowisko kulturowe
  3. Inwentaryzacja urbanistyczna
  4. Infrastruktura techniczna i komunikacja
  5. Uwarunkowania przyrodnicze i środowiskowe
  6. Ruch inwestycyjny w gminie - analiza na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i obszary objęte planami miejscowymi.
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rawicz zawarta na planszy w skali 1:10 000

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Gmina Rawicz to gmina miejsko - wiejska, położona w powiecie rawickim, w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego. Gmina graniczy z trzema gminami województwa wielkopolskiego i trzema gmina województwa dolnośląskiego: od północnego zachodu z gminą Bojanowo, od północnego wschodu z gminą Miejska Górka, od wschodu z gminą Pakosław (powiat rawicki), od zachodu z gminą Wąsosz (powiat górowski), od południa z gminą Żmigród (powiat trzebnicki), a od południowego wschodu z gminą Milicz (powiat milicki). Ziemia Rawicka leży w odległości ok. 100 km od Poznania oraz ok. 65 km os stolicy Dolnego Śląska - Wrocławia, przy drodze międzynarodowej E-261 (DK 5) Gdańsk - Świecie - Poznań - Wrocław. W skali szerszej teren gminy znajduje się w strefie oddziaływania Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC-ROUTE 65, którego celem jest aktywizacja rozwoju społeczno-gospodarczego głównie poprzez usprawnienie i poprawę spójności transportowej regionów przynależnych.

Gminę tworzy miasto Rawicz wraz z 30 miejscowościami, które zgrupowane są w 22 sołectwach. Z dniem 1 stycznia 1973 r. w granice administracyjne miasta włączona została miejscowość Sarnowa, stanowiąca obecnie jedno z osiedli Rawicza. Powierzchnia gminy wynosi 133,64 km^2, a zamieszkuje ją 29 756 osób (wg stanu na styczeń 2012 r.).

Tabela 1. Wykaz jednostek administracyjnych gminy Rawicz.

Lp.	Miasto/Sołectwo	Miejscowość
1.	Rawicz	Rawicz
2.	Dąbrówka	Dąbrówka
3.	Dębno Polskie	Dębno Polskie, Krystynki
4.	Folwark	Folwark
5.	Izbice	Izbice
6.	Kąty	Kąty
7.	Konarzewo	Konarzewo
8.	Łaszczyn	Łaszczyn
9.	Łąkta	Łąkta
10.	Masłowo	Masłowo, Warszewko, Dębno
11.	Sarnówka	Sarnówka, Folusz
12.	Sierakowo	Sierakowo
13.	Sikorzyn	Sikorzyn
14.	Słupia Kapitulna	Słupia Kapitulna, Zapłocie, Krasnolipki
15.	Stwolno	Stwolno
16.	Szymanowo	Szymanowo, Kowaliki
17.	Ugoda	Ugoda, Olendry
18.	Wydawy	Wydawy
19.	Załęcze	Załęcze
20.	Zawady	Zawady
21.	Zielona Wieś	Zielona Wieś
22.	Żołędnica	Żołędnica
23.	Żylice	Żylice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMIG Rawicz

Gęstość zaludnienia wynosi 224 os/km^2, co niemal dwukrotnie przewyższa średnią dla województwa (115 os/km^2). Wartość wskaźnika znacznie zawyża samo miasto Rawicz, które na powierzchni niespełna 8 km^2 zamieszkuje ponad 21 tys. osób.

Rawicz to gmina o rolniczo - przemysłowym charakterze, którego historia sięga 1638 r. i która znana jest z bogatych tradycji gospodarczych. Obecnie, wysokotowarowa produkcja roślinna i zwierzęca oraz dynamicznie rozwijające się w ostatnich latach małe i średnie firmy prywatne różnych branż, to czynniki wyznaczające

istotną rolę gospodarczą gminy w Wielkopolsce. Równolegle gmina otwarta jest na wszelkie inicjatywy kapitału krajowego i zagranicznego w zakresie rozwoju przemysłu, rzemiosła, handlu czy turystyki. Gmina stwarza również pole dla rozwoju istniejących i tworzenia nowych gałęzi gospodarki (z priorytetem produkcji nieuciążliwej ekologicznie), oferując m. in. możliwość inwestowania w warunkach preferencyjnych w ramach specjalnej strefy ekonomicznej (na terenie miasta od lutego 2010 r. funkcjonuje niezagospodarowana podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK" o powierzchni 7,5 ha).

Jest to region dużych możliwości rozwoju, a za czołowe czynniki podnoszące atrakcyjność inwestycyjną gminy, można uznać:

- położenie w strefie oddziaływania Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC-ROUTE 65;
- dogodną lokalizację w stosunku do głównych tras komunikacyjnych o znaczeniu krajowym: DK 36 Prochowice – Ostrów Wielkopolski i S5: Grudziądz – Wrocław oraz międzynarodowym: DK 5 (E-261) Świecie – Poznań – Wrocław – gr. państwa, linia kolejowa nr 271 (E-59) Wrocław Główny – Poznań Główny;
- bliskość dużych ośrodków miejskich, takich jak Wrocław i Poznań;
- dobry stan infrastruktury technicznej oraz dostępność terenów pod inwestycje (w tym SSE);
- stwarzanie pola współpracy dla nowych inwestorów.

Liczne zabytki i ciekawy folklor to również niewątpliwe atrakcje tego regionu.

2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

2.1. STRUKTURA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Gmina miejsko-wiejska Rawicz zajmuje powierzchnię 13 425 ha, w tym miasto – 6% (774 ha), zaś obszar wiejski aż 94% (12 651 ha), o charakterze gminy stanowią, więc obszary wiejskie. Według danych z 2012 r. niemal 70% powierzchni gminy stanowią użytki rolne, wśród których większość to grunty orne i łąki. Wskaźnik lesistości wynosi 18%, grunty pozostałe to w zdecydowanej mierze tereny zabudowane.

Wykres 1. Struktura użytkowania gruntów gminy Rawicz *(stan 01.01.2012 r.)*

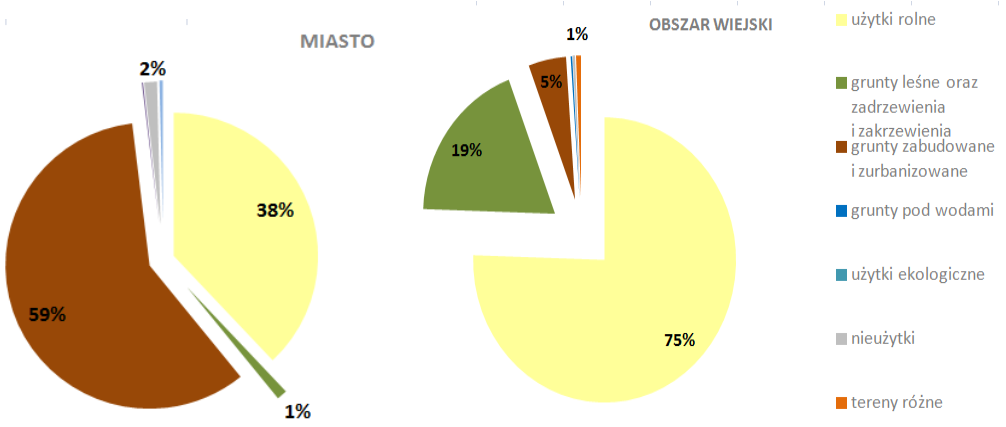


Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów gminy Rawicz *(stan 01.01.2012 r.)*

Lp.	Rodzaj użytkowania gruntów	MIASTO		OBSZAR WIEJSKI	
		Powierzchnia [ha]	Udział w ogólnej powierzchni [%]	Powierzchnia [ha]	Udział w ogólnej powierzchni [%]
1.	użytki rolne	294	38	9 512	75
2.	grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia	9	1	2 363	19
3.	grunty zabudowane i zurbanizowane	456	59	581	5
4.	grunty pod wodami	1		25	
5.	użytki ekologiczne	0	0	0	0
6.	nieużytki	11	2	36	
7.	tereny różne	3		77	1
	Ogółem:	**774**		**12 594**	

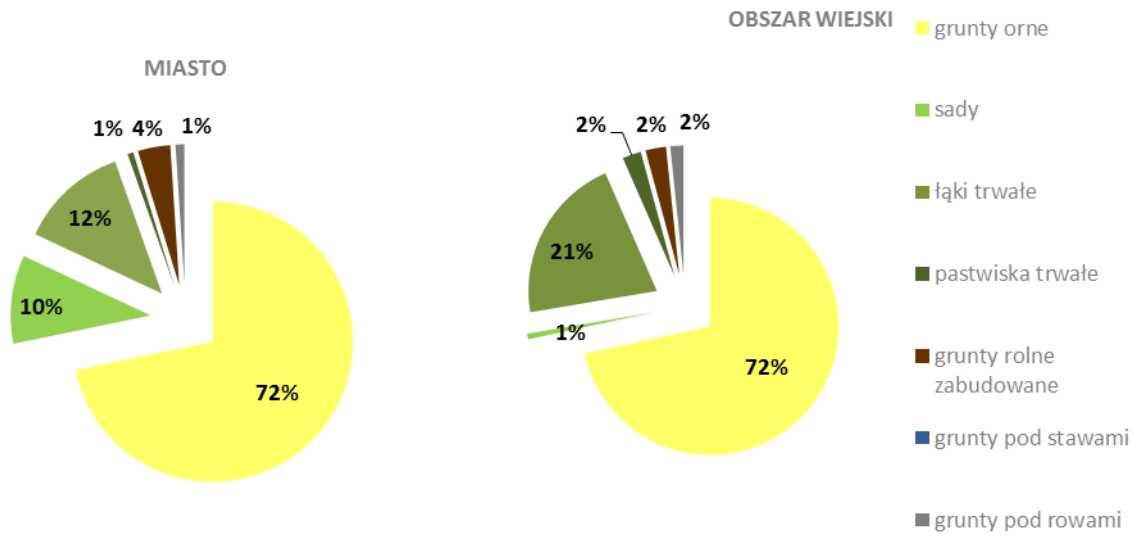
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Poznaniu

Struktura miasta Rawicz to grunty zabudowane i zurbanizowane, których udział to niemal 60% oraz użytki rolne (38%), co stanowi 97% powierzchni całkowitej. Z kolei na obszarze wiejskim dominującą rolę odgrywają użytki rolne, pokrywając 75% obszaru.

UŻYTKI ROLNE

Grunty orne skoncentrowane są w dwóch pasmach – centralnym i wschodnim, na przemian z pasmami terenów leśnych i zielonych, które okalają cieki wodne przebiegające przez teren gminy. Sieć osadnicza skupiona jest również w pasie centralnym oraz wschodnim, co podyktowane jest panującym tu ukształtowaniem terenu.

Wykres 2. Struktura użytkowania gruntów rolnych gminy Rawicz *(stan 01.01.2012 r.)*



GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE

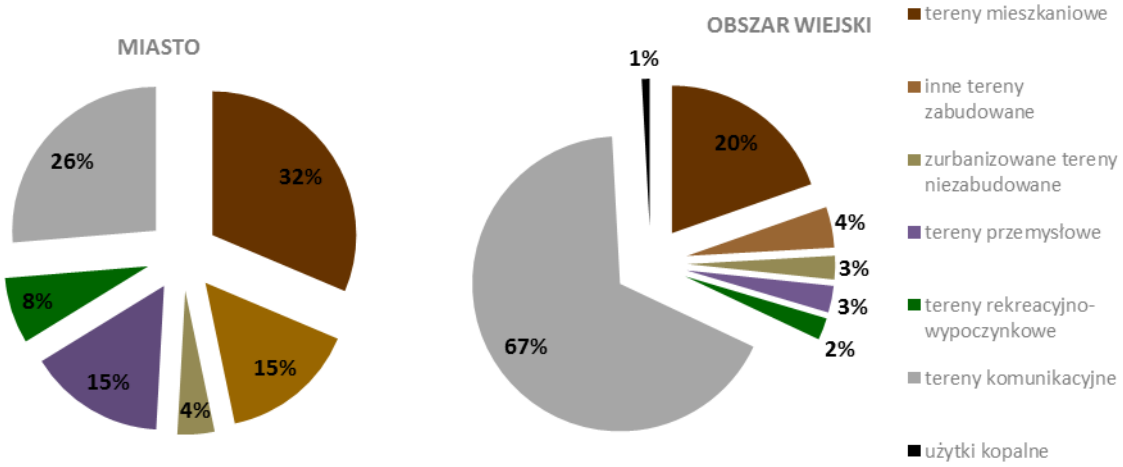
Struktura użytkowania gruntów zabudowanych i zurbanizowanych gminy Rawicz przedstawia się odmiennie dla terenu miasta oraz obszaru wiejskiego. W mieście widoczna jest pewna równowaga pomiędzy udziałem terenów mieszkaniowych (32%), komunikacyjnych (26%), przemysłowych (15%) i innych zabudowanych (15%). Natomiast na obszarze wiejskim zdecydowanie największy udział w strukturze mają tereny komunikacyjne (67%), tereny mieszkaniowe pokrywają zaś jedynie 20% powierzchni. Świadczy to o całkowicie odmiennym charakterze zabudowy i zagospodarowania tych terenów. Miasto Rawicz to jednostka zurbanizowana o zwartym charakterze zabudowy, obszar wiejski gminy stanowi z kolei teren o zabudowie rozproszonej.

Tabela 3. Struktura użytkowania gruntów zabudowanych i zurbanizowanych gminy Rawicz *(stan 01.01.2012 r.)*

Lp.	Rodzaj użytkowania gruntów	MIASTO		OBSZAR WIEJSKI	
		Powierzchnia [ha]	Udział w ogólnej powierzchni [%]	Powierzchnia [ha]	Udział w ogólnej powierzchni [%]
1.	tereny mieszkaniowe	143	32	114	20
2.	inne tereny zabudowane	70	15	26	4
3.	zurbanizowane tereny niezabudowane	19	4	15	3
4.	tereny przemysłowe	70	15	17	3
5.	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	34	8	14	2
6.	tereny komunikacyjne	120	26	390	67
7.	użytki kopalne	0	0	5	1
Ogółem:		**456**		**581**	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Poznaniu

Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów zabudowanych i zurbanizowanych gminy Rawicz *(stan 01.01.2012 r.)*



ZABUDOWA MIESZKANIOWA

Największą koncentracją zabudowy charakteryzuje się miasto Rawicz, położone w centralnej części gminy, w widełkach linii kolejowych. W strukturze miasta wyróżnia się Osiedle Stare Miasto oraz Osiedle Sarnowa (włączone do miasta Rawicz w 1973 r.) oraz osiedla: im. Bohaterów Westerplatte, im. Henryka Sienkiewicza, 350-lecia Rawicza i Sierakowo. Zabudowa centrum miasta ma zwarty charakter i stanowi w głównej mierze niską zabudowę pierzejową z usługami w parterze budynków. Stopniowo oddalając się od centrum zmienia ona swój charakter - na bardziej lub mniej rozproszony. Przeważają tu zabudowania jednorodzinne poprzecinane zabudową wielorodzinną. Z kolei na obrzeżach miasta pojawia się zabudowa o charakterze zbliżonym do wiejskiej części gminy, gdzie występuje głównie zabudowa zagrodowa.

Wsie występujące na terenie gminy należą do grupy wsi jednoosiowych, w zdecydowanej większości typu ulicówki, której zwarta zabudowa ciągnie się po obu stronach jednej drogi (miejscowość Sarnówka to wieś wielodrożnicowa). Dominującym przeznaczeniem terenu na obszarach wsi jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa wraz z ogródkami i sadami przydomowymi oraz w mniejszym stopniu usługami.

USŁUGI TURYSTYKI

Przez teren gminy przebiegają cztery szlaki turystyczne, wytyczone ścieżkami i drogami ziemi rawickiej oraz trasa spacerowa, zarządzane przez Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno - Krajoznawczego „RAWICZ" w Rawiczu. Szczegółowe zagadnienia związane z zapleczem turystycznym oraz usługami sportu i rekreacji zostały przedstawione w pkt 7.8 Części II niniejszego dokumentu.

TERENY ZIELONE

Gmina Rawicz stanowi obszar o cennych walorach turystyczno-krajobrazowych. Na terenie gminy znajdują się obszary i obiekty chronione, takie jak: Rezerwat przyrody Dębno oraz 26 pomników przyrody. Południowo-zachodnia granica gminy przylega zaś do Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy". Powyższe obszary i obiekty chronione zostały szczegółowo omówione w Rozdziale 4. Części I dotyczącej uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy.

Koncentracje terenów zielonych na obszarze wiejskim gminy obserwuje się wzdłuż doliny rzeki Orli, Dąbroczny i Masłówki, które pełnią rolę ponadlokalnych powiązań ekologicznych. Tereny zielone urządzonej w gminie zajmują powierzchnię 40,4 ha. Na system ten składają się dwa parki spacerowo-wypoczynkowe - położone w mieście Rawicz, o łącznej powierzchni 8,8 ha, 16 zieleńców (9,3 ha) i miejska zieleń uliczna (3,7 ha) oraz osiedlowa (18,6 ha).

Tabela 4. Tereny zieloni urządzonej ***(stan 31.12.2010 r.)***

Lp.	Nazwa	Ogółem	Rawicz	Tereny wiejskie
1.	Parki spacerowo - wypoczynkowe - liczba [szt.]	2	2	-
2.	Parki spacerowo - wypoczynkowe - powierzchnia [ha]	8,8	8,8	-

Lp.	Nazwa	Ogółem	Rawicz	Tereny wiejskie
3.	Zieleńce [szt.]	16	10	6
4.	Zieleńce - powierzchnia [ha]	9,3	5,5	3,8
5.	Powierzchnia zieleni ulicznej [ha]	3,7	3,7	-
6.	Tereny zieleni osiedlowej [ha]	18,6	18,6	-
7.	Cmentarze - liczba [szt.]	7	3	4
8.	Cmentarze - powierzchnia [ha]	10	7,3	2,7
9.	Długość żywopłotów [m]	14 960	14 060	900

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)

Na szczególną uwagę zasługują zlokalizowane w granicach miasta tzw. Planty Rawickie. Jest to pierścień zieleni (ok. 1 700 drzew kilka tysięcy krzewów), otaczający dookoła starówkę miasta. Planty te stanowią osobliwość w skali krajowej - są drugimi, co do wielkości po krakowskich. Zespół zieleni założony został w latach 1840-1850 na zniwelowanych w znacznym stopniu ziemnych fortyfikacjach, jakimi był otoczony Rawicz. Na pozostałym niewysokim nasyp poprowadzono główną promenadę i obsadzono ją dwustronnie drzewami. Planty oparte są na planie prostokąta w obwodzie blisko trzech kilometrów. Obwarowanie pełni obecnie funkcję parku i stanowi urokliwe miejsce spacerów i wypoczynku dla mieszkańców miasta i okolic. Na uwagę zasługują również liczne skupiska zadrzewieniowe o charakterze parkowym oraz zadrzewione cmentarze.

Spośród 10 obszarów oznaczonych na rysunku studium symbolem ZC (tereny cmentarzy) 5 stanowi czynne cmentarze. Są to:

- cmentarz parafialny w Rawiczu przy ul. Żwirowej, Spokojnej i Podmiejskiej (wyznaniowy – katolicki),
- cmentarz parafialny w Rawiczu (osiedle Sarnowa) przy ul. 700-lecia (wyznaniowy – katolicki),
- cmentarz parafialny w Słupi Kapitulnej (wyznaniowy – katolicki),
- cmentarz parafialny (przykościelny) w Zielonej Wsi (wyznaniowy – katolicki),
- cmentarz parafialny (przykościelny) w Łaszczynie (wyznaniowy – katolicki),

Ponadto studium wskazuje funkcje sportu i rekreacji (US), lub zieleni parkowej (ZP) dla terenów, które stanowiły w przeszłości cmentarze. Były to:

- cmentarz żydowski w Sierakowie (ul. Podgórna 19-21), założony w XVIII w., a zlikwidowany w czasie okupacji,
- cmentarz ewangelicki (ewangelicko – augsburski) w Rawiczu przy ul. Półwiejskiej, Południowej i Bocznej,
- cmentarz ewangelicki (ewangelicko – augsburski) w Sierakowie (obecnie Rawicz) przy ul. Ogrodniczej,
- cmentarz żydowski pomiędzy osiedlem Sarnowa a Rawiczem.

USŁUGI PUBLICZNE

Usługi publiczne z zakresu oświaty, ochrony zdrowia czy infrastruktury społecznej zostały przybliżone w punktach 7.5. – 7.8 Części II niniejszego opracowania.

USŁUGI HANDLU

Najważniejsze ośrodki handlowe na terenie gminy zlokalizowane są w centralnej części miasta Rawicz, przy głównych ciągach komunikacyjnych oraz w pobliżu największej koncentracji zabudowy mieszkaniowej. Sieć obiektów handlowych na terenie gminy tworzy 12 supermarketów, z czego 11 znajduje się na terenie miasta Rawicz, jeden na obszarze wiejskim gminy. Ponadto funkcjonuje tu szereg mniejszych obiektów handlu, zlokalizowanych w parterach budynków mieszkalnych.

PRZEMYSŁ

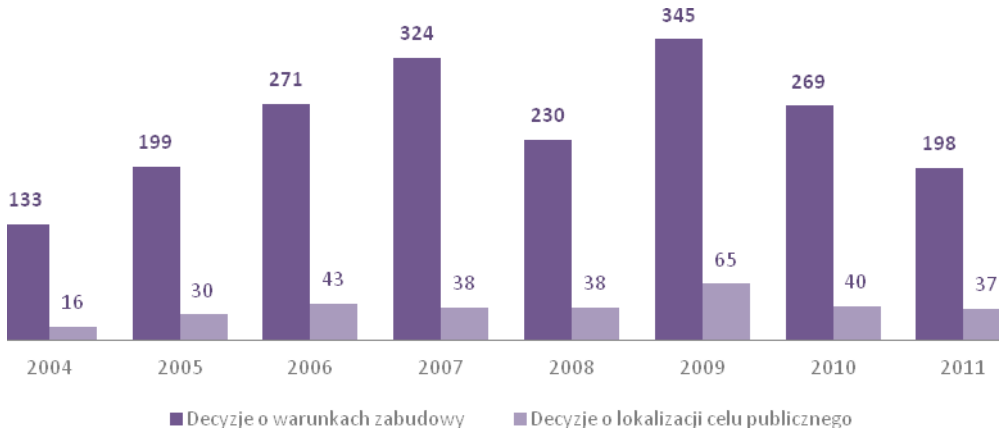
Dzięki dogodnemu położeniu komunikacyjnemu obserwuje się tu stałą dynamikę wzrostu lokalnej przedsiębiorczości. Większość mieszkańców gminy zatrudniona jest w usługach i przemyśle. Największa koncentracja terenów przemysłowo-składowych znajduje się we wschodniej części miasta Rawicz. Pomniejsze obserwuje się przy liniach kolejowych oraz w miejscowościach Słupia Kapitulna oraz Załęcze. Szczegółowe informacje odnośnie podmiotów gospodarki narodowej znajdują się w punkcie 7.4 Części II niniejszego opracowania.

2.2. ANALIZA DECYZJI O WARUNKACH ZABUDOWY ORAZ POZWOLEŃ NA BUDOWĘ

Ze względu na małą powierzchnię objętą obowiązującymi planami miejscowymi (0,2% całkowitej powierzchnia gminy), większość pozwoleń na budowę wydawanych jest w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Gmina Rawicz charakteryzuje się największą w skali powiatu liczbą wydanych decyzji o warunkach zabudowy (około 50%), co pozwala wnioskować o znaczącej aktywności inwestycyjnej na tym terenie. W skali powiatu liczba wydanych pozwoleń w 2010 r. wyniosła 110, z czego 95% stanowiły pozwolenia dla budynków jednorodzinnych. Największy wzrost ogółu wydanych pozwoleń odnotowano w latach 2007 - 2009, pomimo panującego wówczas globalnego kryzysu gospodarczego.

Wykres 4. Decyzje o warunkach zabudowy i ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wydane w latach 2004-2011 dla terenu gminy Rawicz



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Rawicz

W 2011 r. (do listopada) w gminie Rawicz wydano 37 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (w 2010 r. – 40, w 2009 r. – 65). Liczba wydanych decyzji od 2006 r. kształtuje się na zbliżonym poziomie (37 – 43 decyzji/rok). Najwięcej decyzji wydano w 2009 r. – 65. Do listopada 2011 r. wydano 198 decyzji o warunkach zabudowy, co stanowi 74% ogółu decyzji z 2010 r. (269). Największa ilość ważnych decyzji została wydana w 2009 r. (345). W latach 2009-2010 odnotowano istotny spadek liczby wydanych decyzji dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – z 289 do 160 decyzji (-45%).

Tabela 5. Decyzje administracyjne wydane na terenie gminy Rawicz w 2011 r. wg lokalizacji

Lp.	Miejscowość	Liczba wydanych decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego	Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy
1.	Rawicz	11	52
2.	Dąbrówka	-	-
3.	Dębno Polskie	2	8
4.	Folwark	1	24
5.	Izbice	-	2
6.	Kąty	-	7
7.	Konarzewo	-	1
8.	Łaszczyn	2	5
9.	Łąkta	-	2
10.	Masłowo	7	36
11.	Sarnówka	-	3
12.	Sierakowo	7	20
13.	Sikorzyn	-	-
14.	Słupia Kapitulna	-	5
15.	Stwolno	-	3

16.	Szymanowo	2	9
17.	Ugoda	-	2
18.	Wydawy	2	3
19.	Załęcze	-	2
20.	Zawady	-	-
21.	Zielona Wieś	3	5
22.	Żołędnica	-	3
23.	Żylice	-	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Rawicz

Tabela 6. Decyzje o ustaleniu warunków zabudowy *(stan 31.12.2010 r.)*

Lp.	Dotyczy	Liczba
2010 r.		
1.	zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	21
2.	zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	160
3.	zabudowy usługowej	17
4.	zabudowy innej	71
5.	ogółem	269
2009 r.		
6.	zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	15
7.	zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	289
8.	zabudowy usługowej	31
9.	zabudowy innej	10
10.	ogółem	345

***Źródło:** Opracowanie własne na podstawie danych zagregowanych na potrzeby „Analizy stanu i uwarunkowań prac planistycznych w gminach na koniec 2010 r."*

2.3. OPRACOWANIA PLANISTYCZNE NA OBSZARZE GMINY

Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Rawicz zostało przyjęte Uchwałą Nr XXI/182/2000 Rady Miejskiej Gminy Rawicz w dniu 14 grudnia 2000 r. Dokument ten wskazuje 29 ha jako tereny, dla których istnieje konieczność sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 21 ha, wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. Pod zabudowę mieszkaniową wskazano 1 462 ha.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2010 r. na terenie miasta i gminy Rawicz obowiązuje 8 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plany obejmują powierzchnię równą 29 ha (co stanowi zaledwie 0,2% całkowitej powierzchnia gminy) i wszystkie sporządzone zostały na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Łączna powierzchnia przeznaczenia terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wynosi:

- pod zabudowę mieszkaniową - 52,8% (w tym 6,9% pod zabudowę wielorodzinną);
- pod zabudowę usługową - 32,1% (w tym 13,8 % pod usługi publiczne);
- pod tereny zieleni i wód - 0,7%;
- pod tereny komunikacji - 12,7%;
- pod tereny infrastruktury technicznej - 1,7%.

Szczegółowy wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy przedstawia poniższa tabela:

Tabela 7. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego *(stan 31.12.2010 r.)*

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Uwagi
1.	XVIII/154/ 2000	13 września 2000 r.	Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rawicza – obejmującej tereny oznaczone symbolami : - e 22 p – położonego w miejscowości Rawicz (obręb geodezyjny Sarnowa i Sarnówka)	Dz. U. W. W. Nr 64, poz. 868 z dn. 29.09.2000 r.

Lp.	Nr uchwały	Data	W sprawie	Uwagi
			- część terenu e 21 RPU położonego w miejscowości Rawicz (obręb geodezyjny Sarnowa)	
2.	XXVI/230/01	27 czerwca 2001 r.	Uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – korekty przebiegu drogi oznaczonej symbolem 073 w ½ we wsi Sierakowo gmina Rawicz	Dz. U. W. W. Nr 94, poz. 1827 z dn. 08.08.2001 r.
3.	V/58/03	5 marca 2003 r.	Uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w rejonie ul. Gen. Grota-Roweckiego w Rawiczu	Dz. U. W. W. Nr 63, poz. 1202 z dn. 17.04.2003 r.
4.	VII/84/03	29 kwietnia 2003 r.	Uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej we wsi Sierakowo, ul. Zielona	Dz. U. W. W. Nr 110, poz. 2030 z dn. 27.06.2003 r.
5.	VII/85/03	29 kwietnia 2003 r.	Uchwalenia zmiany miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rawicza w jednostce bilansowej d 29 RPU obejmującej teren położony w rejonie ulic Sarnowskiej i Ceglanej w Rawiczu (weterynaria)	Dz. U. W. W. Nr 115, poz. 2125 z dn.02.07.2003 r.
6.	XI/111/03	8 października 2003 r.	Uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w rejonie ulic: Poznańskiej, Przyjemskiego, Rolniczej i Nowej w Rawiczu.	Dz. U. W. Wlkp. Nr 174, poz. 3255 z dn.10.11.2003 r.
7.	XIII/134/03	3 grudnia 2003 r.	Uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w rejonie ulic: Piłsudskiego, Wały Kościuszki i Kadeckiej w Rawiczu	Dz. U. W. Wlkp. Nr 206, poz. 4191 z dn.17.12.2003 r
8.	XIII/135/03	3 grudnia 2003 r.	Uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w rejonie ulic: Łabędziej, Zielonej, Krótkiej i Przyjemskiego, położonych w Sierakowie gmina Rawicz	Dz. U. W. Wlkp. Nr 206, poz.4192 z dn. 17.12.2003 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wykazu prawa miejscowego, dostępnego na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego gminy Rawicz.

Obecnie w opracowaniu jest kolejnych 8 planów miejscowych, z czego sporządzenie 4 z nich trwa ponad 3 lata. Dokumenty te mają objąć powierzchnię równa 234 ha (1,7% powierzchni całkowitej gminy).

2.4. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Do najważniejszych zadań proponowanych w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego" Uchwała Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 r., służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych, na obszarze gminy Rawicz, są:

- w zakresie komunikacji :
  - budowa drogi S-5 Kaczkowo-Korzeńsko Leszno (w. Kaczkowo) z węzłem - w. Korzeńsko z węzłem (koniec obwodnicy m. Rawicz),
  - budowa zachodniego obejścia miasta Rawicz w ciągu drogi ekspresowej S5,
  - budowa północnej obwodnicy miasta Rawicza w ciągu drogi krajowej nr 36,
  - modernizacja linii kolejowej nr E-59 (271) odcinku Rawicz – Wrocław wraz z jej przystosowaniem do prędkości eksploatacyjnej ruchu pociągów osobowych 160 km/h, a pociągów towarowych 100 km/h;
- w zakresie infrastruktury technicznej:
  - budowa linii 110 kV Góra – Rawicz,
  - budowa GPZ 110/15 kV Rawicz Południe,
  - budowa gazociągu w/c 500 mm Krobia – Załęcze (opcjonalnie Krobia – Odolanów).

2.5. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Zgodnie z obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ład przestrzenny jest to „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne".

Układ przestrzenny w gminie tworzy miasto Rawicz i 30 miejscowości, zgrupowanych w 22 sołectwach, jednak to obszar wiejski, stanowiący 94% powierzchni gminy, decyduje o jej rolniczym charakterze. Samo miasto to jednostka zurbanizowana, charakteryzująca się zwartą zabudową, zaś obszar wiejski to teren, gdzie dominuje

zabudowa rozproszona. Morfologia terenu zdetereminowała rozwój sieci osadniczej oraz gruntów ornych w pasmach centralnym i wschodnim, które sąsiadują z lasami i terenami zielonymi.

Wsie występujące na terenie gminy należą do grupy wsi jednoosiowych typu ulicówka, gdzie zwarta zabudowa ciągnie się po obu stronach jednej drogi. Dominującym przeznaczeniem terenu na tych obszarach jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa wraz z ogródkami i sadami przydomowymi oraz w mniejszym stopniu usługami.

Ochrona ładu przestrzennego dotyczy szczególnie zachowania bilansu pomiędzy stworzeniem odpowiednich warunków rozwoju gospodarczego i zachowania walorów środowiska przyrodniczego oraz jakości przestrzeni osadniczej. Dlatego też na terenie gminy nowopowstające obiekty budowlane zarówno na terenach wiejskich, jak i w mieście podtrzymują zastały charakter zabudowy i stanowią uzupełnienie lub kontynuację już istniejącego układu.

Jednocześnie w związku z zachodzącymi zmianami w strukturze gruntów gminy, niezbędne jest przyjęcie nowych kierunków rozwoju przestrzennego. Rozwój istniejących i nowych funkcji terenu, wynikający z korzystnych uwarunkowań (np. tendencja do dalszego rozwoju terenów rolniczych) winien uwzględniać zasady ładu przestrzennego, podtrzymując równowagę pomiędzy poszczególnymi elementami przestrzeni.

3. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

3.1. KRAJOBRAZ KULTUROWY I WARTOŚĆ ŚRODOWISKA KULTUROWEGO OBJĘTEGO OCHRONĄ PRAWNĄ

Krajobraz kulturowy stanowi przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze. Rawicz uważany jest pod względem urbanistycznym za jedną z największych i najbardziej reprezentatywnych realizacji w Wielkopolsce po 1500 roku. O jego randze świadczy układ urbanistyczny jak i wiele cennych obiektów zabytkowych, które mają wielką wartość historyczną. Zachowane w całości ma kształt prostokątna - przeciętego osiami komunikacyjnymi z szachownicowym układem ulic wewnętrznych i ciasną zabudową obrzeżną kwartałów. Charakterystyczna jest oś historyczna Rynek - Plac Wolności - Zespół Klasztorny (zmieniony na Dom Poprawy, a później na istniejące do dziś więzienie).

Obszarowe wpisy do rejestru zabytków obejmują założenie urbanistyczne miasta Rawicz i Rawicz-Sarnowa. Oprócz wymienionych wyżej obszarów znajdujących się pod ustawową ochroną, na terenie gminy odnotować należy cały szereg wpisów zespołów przestrzennych, które również noszą znamiona wpisów obszarowych. Należą do nich wpisy do rejestru zabytków zespołów rezydencjonalnych, także z folwarcznymi: w Dąbrówce, Iźbicach, Konarzewie, Łaszczynie, Rawiczu-Sarnowie i Żołędnicy. Podobny charakter mają wpisy zespołów sakralnych: zespół kościelno-cmentarny w Łaszczynie, zespół kościoła parafialnego p.w. Chrystusa Króla w Rawiczu, zespół kościoła parafialnego w Rawiczu-Sarnowie oraz zespół kościoła parafialnego w Zielonej Wsi. A także wpisy zespołów przemysłowych, jak zespoły rezydencjonalne miejskie w Rawiczu czy zespół dawnego seminarium nauczycielskiego oraz zespół fortyfikacji ziemnych – obecne planty rawickie. Na terenie gminy nie istnieją parki kulturowe i nie planuje się ich utworzenia.

Do obiektów o wysokich walorach kulturowych na obszarze gminy Rawicz, zaliczają się:

Ratusz wybudowany ok. 1683 r., spalony w 1707 r. Obecnie murowany, zbudowany w latach 1753 -1756 wg projektu architekta Leopolda Ostritza z Trzebnicy. Odrestaurowany w 1853 r. i 1967 r. Na rzucie prostokąta, dziewięcioosiowy. Wnętrze w układzie dwutraktowym nieco przekształcone, z obszerną sienią na osi, w której znajdują się schody na piętro. W kilku pomieszczeniach parteru sklepienia kolebkowe z lunetami. Na osi fasad ratusza od zachodu, znajduje się arkadowy portal zwieńczony gzymsem wolutowym i dekoracyjnym kartuszem z herbami fundatorki: Kroje, Wieniawa, Topór, Rawa, Lis, Łodzia, Doliwa, Szreniawa; od wschodu nad oknem gzyms wolutowy i rokokowy katusz z herbem Rawicza i datą 1754. Dach ratusza mansardowy z lukarnami, kryty dachówką. Na dachu czworoboczna wieżyczka zegarowa o ściętych, opilastrowanych narożach, nakryta hełmem blaszanym z latarnią, połączona galeryjkami z kominami. W sali portretowej rawickiego ratusza obejrzeć można unikatowy zbiór portretów właścicieli miasta:

- Aleksandra Mikołaja z Sztemberku Kostki, z herbem Dąbrowa, literami AM SK i datą 1652 (lub 1662);
- Stanisława Kretkowskiego, malowany zapewne przez Gottloba Zygmunta Knoefvela oraz herb złożony: Dołęga, Doliwa, Guldenstern, Wieniawa, Cema;
- Jana Kazimierza Sapiehy starosty bobrujskiego, hetmana wielkiego litewskiego;

- Katarzyny Ludwiki z Opalińskich Sapieżyny, malowany przez Karola Zygmunta Knoefvela;
- Adama Olbrachta Przyjemskiego, malowany przez Gottloba Zygmunta Knoefvela w 1780;
- Jana Nepomucena Mycielskiego, starosty ośnickiego, ostatniego właściciela Rawicza, malowany przez Gottloba Zygmunta Knoefvelaw 1780;
- Jana III Sobieskiego, koniec XVII w., odnowiony w 1862 r. przez L. Bähra.

Kościół p.w. św. Andrzeja Boboli - pierwotnie wzniesiony w 1639 r. p.w. Św. Trójcy, o konstrukcji szkieletowej. Zniszczony w 1707 r. Następny z 1724 r. spłonął w 1801 r. w pożarze miasta. Obecnie, murowany, zbudowany w latach 1803 - 1808 przez Krausego, wg projektu z 1802 r. Karola Gottharda Langhansa; spalony w 1915 r., rekonstruowany w 1917 r. Od 1945 r. katolicki. Późnoklasycystyczny.

Planty Jana Pawła II z połowy XIX wieku otaczające centrum Rawicza, które powstały w miejscu XVII wiecznych fortyfikacji miejskich. Stanowią strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej. Drugie pod względem długości i znaczenia po krakowskich. Planty oparte są na planie prostokąta o obwodzie blisko trzech kilometrów, a pierścień składa się z około 1 700 drzew i kilku tysięcy krzewów.

Sarnowa i sarnowski Ratusz - układ urbanistyczny miasta jest dobrze zachowany (w 1987 r. wpisany do rejestru zabytków). Do najważniejszych obiektów zabytkowych należą: barokowy kościół p.w. św. Andrzeja, z pierwszej połowy XVIII w. z bramą kościelną i plebanią, klasycystyczny ratusz z XIX wieku, dwór i park dworski z XIX wieku oraz średniowieczne grodzisko.

Ratusz w Sarnowie - zbudowany w 1837 r., klasycystyczny z neogotycką wieżą z 1870 r. Piętrowy, siedmioosiowy z pozornym ryzalitem trzyosiowym w fasadzie zachodniej, stanowiący podstawę wysokiej ośmiobocznej wieży oraz przez zwieńczenie w formie sterczynowej attyki. Kondygnacje oddzielone gzymsami kordonowymi. Dach dwuspadowy z naczółkami.

Kościół p.w. św. Andrzeja Apostoła - pierwotnie drewniany kościół p.w. św. Andrzeja i Doroty wzniesiony w 1421 r. Obecnie murowany wzniesiony w 1718 r. odnowiony w 1948 r. W 1769 r. dobudowano wieżę. Barokowy. Murowany z cegły, otynkowany. Salowy, zamknięty od wschodu wielobocznie. Od zachodu wieża z kruchtą w przyziemiu. Przy nawie: od północy kwadratowa kaplica Matki Boskiej Szkaplerznej z przylegającą do niej dwukondygnacyjną zakrystią, od południa ośmioboczna kaplica Matki Boskiej Różańcowej. Wnętrze nakryte pozorną kolebką, w kaplicy Matki Boskiej Szkaplerznej sklepienia żaglaste. Gmina Rawicz nie posiada gminnej ewidencji zabytków. Wykaz obiektów, które powinny znaleźć się w tej ewidencji znajduje się w Tabeli 1 w Załączniku do niniejszego opracowania. Wykaz obiektów na obszarze gminy Rawicz wpisanych do rejestru zabytków znajduje się w Tabeli 2 w Załączniku niniejszego Studium.

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków znajduje się w Tabeli 1 i 2 w Załączniku do niniejszego studium. W ostatnim czasie opracowany został Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Rawicza na lata 2007-2013, Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Rawickiego na lata 2013- 2016 oraz Lokalny Program Rewitalizacji obszarów powojskowych w powiecie rawickim na lata 2010-2020. Koniecznym jest także objęcie ochroną prawną układów ruralistycznych.

3.2. DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Przez dobra kultury współczesnej należy rozumieć niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak: pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna. Obecnie na obszarze gminy Rawicz brak opracowanej listy dóbr kultury współczesnej. Ważną rolę jako miejsce krzewiące kulturę i historię stanowi Dom Kultury w Rawiczu, Muzeum Ziemi Rawickiej oraz Rawicka Biblioteka Publiczna.

3.3. ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE

Dobre warunki glebowe i hydrograficzne sprawiły, iż na przestrzeni dziejów obszar dzisiejszego powiatu rawickiego cechowało intensywne osadnictwo. W materiałach archeologicznych powiatu rawickiego reprezentowany jest niemal cały przekrój chronologiczny pradziejów - od środkowej i młodszej epoki kamienia, poprzez epokę brązu (stanowiska archeologiczne związane z ludnością kultury łużyckiej), okres wpływów rzymskich (osadnictwo związane z kulturą przeworską), wczesne i późne średniowiecze aż po czasy nowożytne.

Zgodnie z Raportem o stanie zabytków archeologicznych w województwie wielkopolskim (2006) zewidencjonowanych i wpisanych do rejestru zabytków na terenie gminy Rawicz są m.in. 2 grodziska, 142 osady, 88 punktów osadniczych, 123 ślady osadnicze. Ponadto według aktualnego stanu z terenu gminy Rawicz znanych jest 8 cmentarzysk. Na terenie gminy znajduje się jedno stanowisko archeologiczne wpisane do

rejestru zabytków (Rawicz-Sarnowa, nr stanowiska w miejscowości: 16, nr obszaru AZP: 69-27, nr stanowiska na obszarze 19, obiekt: grodzisko, nr rejestru i data wpisu: 287/A z 15.10.1968). Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze gminy Rawicz wpisanych do ewidencji znajduje się w Tabeli 3 w Załączniku do niniejszego opracowania.

W ostatnich latach nie prowadzono badań archeologicznych na żadnym ze stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków na ternie powiatu rawickiego. Większość aktualnych badań archeologicznych to badania ratownicze, generalnie o niewielkim zakresie przestrzennym, uzależnionym od warunków inwestycyjnych.

4. STAN I ZASOBY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

4.1. POŁOŻENIE FIZYCZNO - GEOGRAFICZNE

Według J. Kondrackiego (2002) obszar gminy Rawicz położony jest w obrębie trzech mezoregionów: Kotliny Żmigrodzkiej (część Obniżenia Milicko – Głogowskiego Pradoliny Baryczy) oraz Wysoczyzny Leszczyńskiej i Wysoczyzny Kaliskiej (makroregion Nizina Południowowielkopolska). Morfologia gminy jest mało zróżnicowana. Niewielkie deniwelacje terenu dochodzące do 18,4 m i powodują, iż w strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne.

Kotlina Żmigrodzka – mezoregion geograficzny będący środkowo-wschodnią częścią Obniżenia Milicko - Głogowskiego. Położona jest pomiędzy Wysoczyzną Kaliską i Wysoczyzną Leszczyńską na północy, Pradoliną Głogowską na północnym-zachodzie, Wzgórzami Trzebnickimi na południu i zachodzie, a Wzgórzami Twardogórskimi i Kotliną Milicką od wschodu. Stanowi zagłębienie końcowe lodowca warciańskiego. Kotlinę przepływa ze wschodu na zachód rzeka Barycz.

Wysoczyzna Leszczyńska – mezoregion geograficzny stanowiący południową część Niziny Południowowielkopolskiej. Wysoczyzna Leszczyńska położona jest pomiędzy pojezierzem Sławskimi i Krzywińskim na północy, Pradoliną Głogowską na zachodzie, Kotliną Żmigrodzką na południu a Wysoczyzną Kaliską na wschodzie. Śladem odpływu wód lodowcowo - rzecznych na zachód z Pradoliny Głogowskiej są wysłane piaskami doliny Kopanicy, Rowu Krzyckiego i Rowu Polskiego oraz niewielkie pola sandrowe na przedpolu pojezierzy. Na południu, nad doliną Baryczy ciągną się morenowe wzgórza Rudnowskie. Od północy przylega do nich lekko falista Wysoczyzna Bojanowska. Wysoczyzna Leszczyńska jest krainą rolniczą z niewielką powierzchnią lasów.

Wysoczyzna Kaliska – część Niziny Południowowielkopolskiej, stanowi przedłużenie Wysoczyzny Leszczyńskiej ku wschodowi. Ograniczona od południa doliną Baryczy, od północy młodoglacjalnymi morenami żerkowskimi. Na wschodzie sięga poza dolinę Prosny. Od zachodu sąsiaduje z Wysoczyzną Leszczyńską, od południowego wschodu z Kotliną Grabowską, od północnego wschodu z Równiną Rychwalską i Wysoczyzną Turecką. Część Wysoczyzny Kaliskiej, odwadniana przez Orlę do Baryczy, nazywana jest niekiedy Wysoczyzną Koźmińską. W przeważającej części należy do dorzecza Warty, w części południowej do dorzecza Baryczy.

4.2. RZEŹBA TERENU I BUDOWA GEOLOGICZNA

Gmina Rawicz położona jest w obrębie Monokliny Przedsudeckiej. Platforma paleozoiczna tworzy głębokie podłoże, zbudowana jest ona głównie z utworów permu (czerwony spągowiec), z którymi związane jest występowanie złóż gazu ziemnego. Nad nimi znajdują się osady triasu (wapień muszlowy oraz kajper) i w niewielkiej części kredy (górna kreda). Pokrywa mezozoiczna przykryta jest prawie w całości utworami trzeciorzędowymi: oligoceńskimi, mioceńskimi i plioceńskimi. Wśród utworów oligoceńskich dominują piaski drobnoziarniste, mułki i iły. Utwory mioceńskie reprezentują iły i mułki z wkładkami węgli brunatnych oraz miejscami piasków i piaskowców. Osady plioceńskie reprezentowane są głównie przez iły poznańskie. Powierzchniowe utwory czwartorzędowe na terenie gminy to osady plejstoceńskie zlodowacenia środkowopolskiego, północnopolskiego i południowopolskiego oraz holoceńskie. Ze zlodowaceniem środkowopolskim związane jest występowanie glin zwałowych, tworzących jeden poziom z przewarstwieniami i soczewkami piasków wodnolodowcowych. Osady zlodowacenia północnopolskiego reprezentowane są piaski, żwiry mułki, mady rzeczne, a także tworzące się u schyłku plejstocenu piaski wydmowe, zbudowane z materiału kwarcowego drobno i średnio ziarnistego.

Do osadów holoceńskich zaliczamy piaski, żwiry, mułki rzeczne występują wzdłuż cieków wodnych, których miąższość nie przekracza 12 m. Namuły występują w zagłębieniach bezodpływowych i dolinkach. Słabo rozpowszechnione, ale obecne, zwłaszcza w zachodniej części gminy, są torfy. W podłożu obszarów

wysoczyznowych niemal powszechnie występują morenowe gliny, gliny piaszczyste i piaski gliniaste, na ogół w konsystencji twardoplastycznej i półzwartej. W obrębie dolin rzecznych miejsce wyerodowanych glin zajmują piaski plejstoceńskich poziomów terasowych.

Ukształtowanie powierzchni terenu na obszarze gminy jest bardzo mało zróżnicowane. Gmina Rawicz położona jest na przedpolu strefy marginalnej zlodowacenia północnopolskiego tzw. fazy leszczyńskiej. Charakter rzeźby tego obszaru został jednak ukształtowany w okresie zlodowacenia środkowopolskiego a następnie została ona złagodzona w okresie zlodowacenia północnopolskiego. Na skutek działania procesów peryglacjalnych różnica wysokości pomiędzy najniżej położonym punktem terenu gminy – dnem doliny Masłówki (ok. 86 m n.p.m.) a kulminacją wysoczyzny morenowej (ok. 105 m n.p.m.), pomiędzy Rawiczem i Sarnową wynosi zaledwie 19 m. Nieco wyżej wznoszą się jedynie niektóre wały wydmowe (najwyższy, wyniesiony do ok. 112 m n.p.m. usytuowany jest na północno - zachodnim skraju gminy).

Geomorfologiczne formy związanych z działalnością lądolodu, wód glacjalnych i rzek na terenie gminy stanowią:

- wysoczyzna morenowa płaska (ok. 93 - 105 m n.p.m.), z charakterystycznym długim zboczem o spadkach nie przekraczających 2-3%; występuje ona w dwóch niezależnych fragmentach: w formie długiego, zorientowanego południkowo wału, na końcu którego usytuowane jest miasto Rawicz oraz w postaci eksponowanego w terenie otoczenia miejscowości Słupia Kapitulna;
- terasa wysoka (ok. 93 - 100 m n.p.m.), obecna na obszarze gminy po wschodniej stronie rzeki Masłówki, w rejonie Konarzewa oraz w dolnej części doliny rzeki Dąbrocznia, na południe od Słupi Kapitulnej;
- terasa środkowa (ok. 87 - 93 m n.p.m.), położona po obu stronach rzeki Dąbrocznia i Masłówka oraz w dolinie Orli;
- zalewane dna dolin, występujące niekiedy jako odizolowane obniżenia połączone kanałami Orli lub rzeki Dąbrocznia;
- wały wydmowe i pola eoliczne, eksponowane w terenie, o wysokości względnej dochodzącej do 15 m i dużych spadkach (rzędu 10-25%), skoncentrowane głównie u podnóża wysoczyzny morenowej i w obrzeżach dolin rzeki Masłówka i Dąbrocznia;
- drobne dolinki erozyjno - denudacyjne, w większości rozcinające strefę krawędziową wysoczyzny.

4.3. SUROWCE NATURALNE - OBSZARY I TERENY GÓRNICZE

Zasoby surowców naturalnych na obszarze gminy Rawicz są bardzo ubogie i mają jedynie lokalne znaczenie. Możliwości poszerzenia bazy surowcowej są niewielkie. Wytypowane są nieduże obszary prognostyczne w Dębnie Polskim. Na terenie gminy znajdują się następujące złoża kopalin piasków i żwirów:

- "Sierakowo" - powierzchnia złoża 3,6830 ha, zlokalizowane na częściach działek nr: 27 i 28 obręb Sierakowo,
- "Szymanowo" - powierzchnia złoża 2,2134 ha, zlokalizowane na działkach nr: 88, 91, 93 obręb Szymanowo

oraz 4 udokumentowane złoża gazu ziemnego:

- **"Rawicz-dolomit główny"** - powierzchnia złoża 1 773 ha - posiada zasoby geologiczne rzędu 460 mln Nm^3, w tym zasoby wydobywalne około 230 mln Nm^3, dolomit główny znajduje się w centralnej części miasta i gminy Rawicz. Zawartość azotu wynosi 74,57 %.
- **"Rawicz-wap.podst.-cz.spag."** - powierzchnia złoża 413 ha - wapień podstawowy – czerwony spągowiec

oraz część złóż gazu ziemnego:

- **"Załęcze"** - powierzchnia złoża 2 028 ha - z zasobami bilansowymi w kategorii A wynoszącymi 15 000 mln Nm^3 (stan na 01.01.1980 r.). Horyzontem gazonośnym jest stropowa partia piaskowców czerwonego spągowca. Gaz pochodzący z tego złoża w składzie posiada 76,05% metanu, 22,62% azotu oraz nieznaczną domieszkę helu i dwutlenku węgla. Dla złoża gazu ziemnego „Załęcze" został utworzony obszar i teren górniczy „Załęcze- Wiewierz" (koncesja nr 143/93 z dnia 21.06.1993 na wydobywanie gazu ziemnego, wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa – ważna do dnia 21.06.2018r.) – aktualny projektowany obszar i teren górniczy „Załęcze".
- **"Zakrzewo"** - położone w większości na terenie sąsiedniej gminy – Miejska Górka, tylko niewielka powierzchnia złoża znajduje się w gminie Rawicz. Zasoby w kategorii C wynoszą około 300 mln Nm^3, w tym zasoby wydobywalne 210 mln Nm^3. Złoże zlokalizowane w warstwie dolomitu głównego.(…) Na terenie gminy Rawicz dopuszcza się realizację inwestycji związanych z zagospodarowaniem złoża „Zakrzewo"

Na terenie gminy obowiązuje koncesja nr 39/2009/p na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż gazu ziemnego „Rawicz", koncesja ta nie obejmuje obszaru złoża gazu ziemnego „Zakrzewo" *(Ministerstwo Środowiska, 2010)*.

Nie eksploatowane są złoża surowców ilastych. Negatywne wyniki dały również prace poszukiwawcze złóż torfu w dolinach Masłówki i Dąbroczny. Na terenie gminy zlokalizowane jest również nieeksploatowane złoże węgla brunatnego: „Rawicz– Skoraszewice". Jego eksploatacja okazała się bardzo trudna ze względu na niesprzyjające warunki geologiczno – górnicze, istniejące zagospodarowanie powierzchni terenu oraz przewidziane skutki eksploatacji, w tym lej depresyjny, wyłączenie gleb o wysokich walorach produkcyjnych, emisji pyłów. Powyższe warunki zdecydowały o niecelowości jego eksploatacji. Na terenie gminy znajduje się również drugie złoże węgla brunatnego Rawicz-Chobienia.

4.4. WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Rawicz położona jest w dorzeczu rzeki Orli, należącej do zlewni Baryczy. Wschodnia cześć terenu odwadniana jest przez jeden z jej największych dopływów – rzeki Dąbrocznia. Z zachodniej części gminy zbiera wody inny dopływ Orli, rzeka Masłówka. Dużymi ciekami są Stara Orla (Szpatnica), Bitter, Pijawka i Grobelka.

Zachodnia, północna i centralna część gminy odwadniana jest przez rzekę Masłówkę (31,750 km długości i 276,50 km² powierzchni zlewni) prawy dopływ Orli. Masłówka swój początek bierze w powiecie gostyńskim. Na rzece około 3 km na północny zachód od Rawicza znajduje się niewielki zbiornik retencyjny. Obszar gminy odwadniają również dopływy Masłówki: prawobrzeżne – Grobelka, Rów Sułowski (Czarny Rów) oraz lewobrzeżne – Pijawka, Stara Pijawka, Jelenia Struga. Wschodnią część gminy odwadnia Dąbrocznia (40,2 km długości i 236,4 km² powierzchni zlewni) będąca prawym dopływem Orli. Obszarem źródliskowym rzeki Dąbrocznia również jest powiat gostyński. W sąsiedniej gminie – Miejska Górka znajduje się niewielki zbiornik retencyjny. Główny lewobrzeżny dopływ, odwadniający część gminy, Złota Woda.

Rzeki na terenie na terenie gminy Rawicz charakteryzuje śnieżno-deszczowy ustrój zasilania z dwoma wysokimi stanami w ciągu roku, podobnie jak większość rzek polskich. Gmina Rawicz jest obszarem charakteryzującym się niewielkim odpływem a niskie wartości wynikają zarówno z niedoboru opadów jak i małej zdolności retencyjnej dużej części terenu. Coroczne zalewy rzek i cieków ograniczają się głównie do podtapiania użytków zielonych w dolinach. Wszystkie duże rzeki są obecnie uregulowane, obwałowane.

Na terenie gminy występują drobne, naturalne zbiorniki wodne oraz sztuczne zbiorniki wodne, z reguły w wyrobiskach poeksploatacyjnych, o powierzchni od 0,01 do 3 ha (większość z nich nie przekracza hektara). Są to zarówno zbiorniki naturalne występujące na terenach wysoczyznowych i dolinnych, ale także zbiorniki związane z założeniami parkowymi (np. w Łaszczynie), jak i w wyrobiskach poeksploatacyjnych czy na terenie ogrodów działkowych (w Sierakowie). Ponadto w pobliżu rezerwatu Dębno znajduje się sztuczny zbiornik spełniający funkcje rekreacyjno - wędkarską. W większości zbiorniki na terenie gminy mają funkcje retencyjną, ale także stanowią zbiorniki przeciwpożarowe lub pełnia funkcje rekreacyjno - wędkarską. W dolinie Masłówki występują podmokłości.

4.5. WODY PODZIEMNE

Pod względem hydrogeologicznym gmina Rawicz położona jest w regionie wielkopolskim, na pograniczu dwóch jednostek niższego rzędu: wysoczyzny leszczyńskiej i wysoczyzny kaliskiej. Na obszarze gminy występują dwa główne piętra wodonośne: piętro czwartorzędowe dotyczy terenów dolinnych i piętro trzeciorzędowe na wysoczyźnie. W obrębie piętra czwartorzędowego wyróżniamy dwa poziomy wodonośne: gruntowy i wgłębny międzyglinowy i podglinowy.

Poziom wód gruntowych występuje głównie we wschodniej i zachodniej części gminy na głębokości od 1,3 m p.p.t. do około 22,0 m p.p.t. Poziom gruntowy charakterystyczny jest dla dolin rzecznych, dolin kopalnych, sandrów oraz rynien glacjalnych. Poziom ten jest ściśle związany z warunkami panującymi na powierzchni terenu, jego reżim jest zmienny i zależy od głównego źródła zasilania, czyli opadów atmosferycznych, a w obrębie dolin rzecznych wpływ na ich poziom mają wody powierzchniowe. Poziom ten występuje w utworach o różnym uziarnieniu od pyłów i piasków pylastych po żwiry. Poziom gruntowy nie jest chroniony właściwie w sposób naturalny przed ewentualną infiltracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu do warstwy wodonośnej. W rejonie miejscowości Masłowo poziom ten ma charakter poziomu użytkowego.

Poziom międzyglinowy występuje na większości terenu gminy Rawicz i posiada on charakter poziomu użytkowego. Jedynie w centralnej i południowej części miasta Rawicza oraz na południe i południowy-wschód od miejscowości Dębno Polskie poziom ten nie ma charakteru poziomu użytkowego. Poziom międzyglinowy związany jest z piaszczystymi utworami interglacjału wielkiego oddzielającymi gliny zlodowacenia środkowopolskiego i bałtyckiego. Przeważająca część obszaru charakteryzuje się zwierciadłem subartezyjskim, na niewielkiej powierzchni zwierciadło jest swobodne. Zasilanie odbywa się głównie przez przesączanie z wyżej położonych poziomów (na wysoczyźnie) lub drenowanie (główne doliny rzeczne, rynny erozyjnie, doliny

kopalne). W północnej części gminy Rawicz występuje on na głębokości od 10,5 m p.p.t. do 16,5 m p.p.t. Poziom ten jest oddzielony od powierzchni terenu warstwami utworów spoistych (glin czwartorzędowych) o miąższości od około 8,0 m do 14,5 m. W pozostałej części gminy poziom międzyglinowy występuje na głębokości od 14,0 m p.p.t. do 51,5 m p.p.t. Poziom ten jest oddzielony od powierzchni terenu warstwami utworów spoistych (glin czwartorzędowych) o miąższości od około 4,0 m do 31,5 m. Miąższość warstwy, w której występują te wody jest zmienna i waha się od kilku do 30 m. Poziom międzyglinowy jest chroniony właściwie w sposób naturalny przed ewentualną infiltracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu do warstwy wodonośnej. Wody te posiadają korzystne parametry filtracyjne.

Poziom trzeciorzędowy występuje na terenie całej gminy Rawicz, stanowi część większego mioceńskiego zbiornika wód podziemnych Wielkopolski. Jest on ujmowany w rejonie miejscowości Żylice, Dąbrówka, Żołędnica oraz w południowo i południowo-wschodniej części miasta Rawicza. Poziom ten związany jest z piaskami występującymi w obrębie pokładów węgla brunatnego. Występujące w tym poziomie warstwy (3 - dolna, środkowa i górna) związane są z piaskami dolnego i środkowego miocenu, charakteryzujące się różnym uziarnieniem od piasków gruboziarnistych po piaski pylaste i mułkowe, poprzedzielane seriami iłów i węgli brunatnych. Poziom ten ma charakter poziomu użytkowego. Występuje on na głębokości od około 133,0 p.p.t. do 138,0 m p.p.t., natomiast zwierciadło stabilizuje się na głębokości od ok. 14 do 33 m ppt. Jest oddzielony od powierzchni terenu warstwami utworów spoistych (glin czwartorzędowych i iłów trzeciorzędowych). Miąższość warstw jest zmienna (od około 127,0 m do około 131,0 m), a ich wydajność kształtuje się na poziomie od 10 do 49 m^3/h. Poziom trzeciorzędowy jest chroniony właściwie w sposób naturalny przed ewentualną infiltracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu do warstwy wodonośnej.

Pierwszy użytkowy poziom wodonośny stanowi czwartorzędowy poziom wód gruntowych, występujący na głębokościach od ok. 10 m do ok. 18 m. Jest on oddzielony od powierzchni terenu warstwami glin, w związku z czym można uznać że wody podziemne tego poziomu nie są we właściwym zakresie chronione w sposób naturalny przed migracją ewentualnych zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Planowany rodzaj działalności, pod warunkiem zastosowania przy realizacji i funkcjonowaniu planowanej inwestycji właściwych rozwiązań technicznych gwarantujących eliminację możliwości zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego, nie powinien negatywnie wpływać na parametry fizyko-chemiczne wód poziomu czwartorzędowego. Na terenie gminy Rawicz występują następujące obszary zasobowe ujęć wód podziemnych z utworów czwartorzędowych:

- Świniary-Załęcze-Rawicz, położony w południowo-zachodniej części gminy
- Sarnowa, zlokalizowany w jej wschodniej części.

W miejscowości Załęcze Rozporządzeniem Dyrektora RZGW we Wrocławiu nr 02/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r., ustanowiona została strefa ochronna ujęcia wody podziemnej "Załęcze".

Na obszarze gminy znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 303 „Pradolina Barycz – Głogów (E)”, wyznaczony w „Dokumentacji hydrologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 303 Pradolina Barycz – Głogów (E)”, opracowanej w 2011 r., którą Minister Środowiska przyjął bez zastrzeżeń (pismo znak DGiKGhg-4731-23/6873/44385/11MJ z dnia 30 maja 2011 r.)

Ponadto w ww. Dokumentacji wyznaczono proponowane granice obszaru ochronnego zbiornika GZWP nr 303. Obejmuje on obszar bardzo podatny na zanieczyszczenie o czasie przesączania zanieczyszczeń z powierzchni terenu do warstwy wodonośnej do 5 lat oraz obszar podatny na zanieczyszczenie o czasie przesączania zanieczyszczeń z powierzchni terenu do warstwy wodonośnej od 5 do 25 lat. Swoim zasięgiem obejmuje on okolice miejscowości: Załęcze, Masłowo, Sierakowo, południową część m. Żylice i Łaszczyn oraz północno-zachodnią część miasta Rawicza. Ww. obszar ochronny nie został ustanowiony przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. Pierwszym poziomem wodonośnym na omawianym terenie jest czwartorzędowy międzyglinowy poziom wodonośny o charakterze poziomu użytkowego. Występuje on na głębokości około 20,0 – 25,0 m p.p.t. Poziom ten jest oddzielony od powierzchni terenu warstwami glin czwartorzędowych o miąższości od około 5,0 m do około 25,0 m.

Wyniki monitoringu wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN), przeprowadzone w roku 2013 przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu wskazały na wwartość średnioroczną azotanów w wodach podziemnych od 40 do 50 mg NO_3/l.

Na terenie gminy Rawicz w zasięgu działania Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Rawiczu występują następujące obiekty: stacja uzdatniania wody w Załęczu i hydrofornie w Łaszczynie, Izbicach, Dębnie Polskim, Słupi Kapitulnej i Zielonej Wsi (obręb Wydawy). Poza terenem gminy Rawicz znajdują się ujęcia wody Świniary - Borowno - Wodniki (gmina Wąsosz), z których woda dostarczana jest do stacji uzdatniania wody w Załęczu.

4.6. GLEBY

Gmina charakteryzuje się słabymi warunkami glebowymi. Ogólny wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej, według klasyfikacji IUNG w Puławach na rok 2000 wynosi zaledwie 56,4 pkt., przy średniej dla powiatu rawickiego 68,7 i średniej województwa wielkopolskiego 63,4 pkt.

Grunty orne zajmują 74% powierzchni gminy, ale w 60% zajęte są przez gleby napiaskowe kl. V – VI. Zaledwie 17% ogółu gruntów ornych stanowią gleby wysokich klas bonitacyjnych (kl. IIIa – IIIb), natomiast grunty orne klasy IVa i IVb stanowią 25% powierzchni gminy. Gleby brunatne lub czarne ziemie, zaliczane do kompleksu pszennego dobrego i żytniego bardzo dobrego (25% powierzchni gruntów ornych). Zajmują one zwarte, przeważnie niezbyt duże powierzchnie na obszarze wysoczyzny morenowej oraz terasy wysokiej, w rejonie Żołędnicy, Łaszczyna, Konarzewa i Słupi Kapitulnej. Uzupełnieniem tych kompleksów są nieco słabsze gleby, kompleksów żytnich: dobrego i słabego (29% powierzchni gruntów ornych). Natomiast w dolinach rzek, na obszarach niższych teras nadzalewowych zaznacza się przewaga słabych gleb kl. V i VI, kompleksów żytnich: bardzo słabego a pobliżu cieków oraz w dnach obniżeń terenowych również kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego i słabego (46% powierzchni gruntów ornych). Są to głównie gleby brunatne wyługowane, mady i mursze. Około 22% powierzchni terenu zajmują dna dolin i zagłębień terenowych wypełniają słabe i lokalnie średnie użytki zielone. Z uwagi na pełnione funkcje ekologiczne (korytarz ekologiczne) i zwiększoną retencję wód tereny te zasługują na szczególną ochronę.

4.7. WARUNKI KLIMATYCZNE

Obszar gminy Rawicz położony jest w regionie Południowowielkopolskim (A. Woś, 1999). Jest to region, na którym najczęściej w roku występuje pogoda umiarkowanie ciepła (132 dni) i pogoda bardzo ciepła (88 dni). Region ten charakteryzuje się częstą pogodą umiarkowanie ciepłą, pochmurną, bez opadów (49 dni). Znacząca jest częstość epizodów z przymrozkami (78 dni) i pogodą mroźną (30 dni). Głównym czynnikiem klimatotwórczym kształtującym klimat gminy Rawicz, jest cyrkulacja powietrza, będąca skutkiem oddziaływania ośrodków barycznych nad Europą. Na klimat obszaru opracowania wpływ wywiera głównie powietrze polarno - morskie.

TEMPERATURA POWIETRZA

Średnia roczna temperatura powietrza na stacji Leszno - Strzyżewice za okres 1981 – 1990 wynosi 8^{o}C. W średnim przebiegu rocznym najchłodniejszy jest styczeń (-4,3^{o}C), zaś najcieplejszy lipiec (18,1^{o}C). Dzięki krótkiej zimie notujemy tu jeden z najdłuższych okresów wegetacyjnych w Polsce trwający średnio 210 –220 dni.

OPADY ATMOSFERYCZNE

Roczne sumy opadów w latach 1990 – 2006 wahały się od 568,8 mm w 1993 r. do 1 008,4 mm w 2001 r. W ciągu roku notuje się przewagę opadów letnich nad zimowymi. Miesiące letnie (półrocze letnie) dostarczają około 330 – 370 mm opadów, a maksymalne sumy opadów przypadają na lipiec. Rejestruje się około 160 dni z opadem. Liczba dni z pokrywą śnieżną waha się średnio od 40 do 60.

WIATR

Na terenie gminy dominującym kierunkiem wiatru jest zachodni. Częstość wiatru ze wszystkich sektorów zachodnich (SW, W, i NW) wynosi aż 49,5%. Stosunkowo najrzadziej notujemy wiatr z sektorów północnych, zwłaszcza północno-wschodnie. Ponadto gmina położona jest w III strefie – dość korzystnej dla posadowienia elektrowni wiatrowych. W sąsiedniej gminie Bojanowo zlokalizowane są siłownie wiatrowe będące częścią Parku Wiatrowego Wielkopolska I.

4.8. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Na jakość powietrza atmosferycznego ma wpływ emisja zanieczyszczeń ze źródeł energetyczno– grzewczych i przemysłowych zlokalizowanych na terenie gminy (lokalne kotłownie należące do zakładów przemysłowych, instytucji, zakładów usługowych i gospodarstw indywidualnych, emisja ze źródeł technologicznych), emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych (transport i komunikacja samochodowa) oraz emisja z innych źródeł (oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, działalności związane z rolnictwem). Ponadto na stan powietrza będą również miały wpływ takie czynnik jak: napływ zanieczyszczeń z ośrodków przemysłowych zlokalizowanych poza terenem gminy, warunki meteorologiczne mające wpływ na rozprzestrzenianie zanieczyszczeń powietrza oraz ukształtowanie powierzchni terenu i jego zagospodarowanie.

Ze względu na rolniczy charakter gminy, nie występują na jej terenie znaczące emitory zanieczyszczeń powietrza. Ponadto kompleksy leśne działają korzystnie na oczyszczanie powietrza atmosferycznego z zanieczyszczeń w okresie wegetacyjnym. Istniejące zakłady produkcyjno-usługowe, obiekty użyteczności publicznej oraz indywidualne źródła ogrzewania domów stanowią jedynie tzw. lokalne źródła zanieczyszczeń. Oddziaływanie emisji z tych obiektów, chociaż ma jedynie lokalny charakter, może stanowić istotne źródło uciążliwości dla okolicznych mieszkańców, tym bardziej, że w większości paleniska te charakteryzują się niską sprawnością, a najczęściej wykorzystywanym paliwem jest węgiel kamienny, koks i drewno. Ponadto położenie gminy w otoczeniu obszarów o przeważającej funkcji rolniczej i rekreacyjnej (Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy") powoduje, że na omawianym terenie nie notuje się znaczących ilości zanieczyszczeń pochodzących z zewnątrz. Jednak dominujący zachodni kierunek wiatru powoduje, że pewną uciążliwość mogą stanowić zanieczyszczenia pochodzące z Leszna. Nie wpływają one jednak w sposób zauważalny na ogólny stan powietrza atmosferycznego na terenie gminy.

Na terenie gminy Rawicz nie ma zlokalizowanych punktów kontrolnych monitoringu, najbliższy kontrolny punkt znajduje się w Lesznie. Zgodnie z *Roczną oceną jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2013*[1], pod kątem ochrony zdrowia dla strefy wielkopolskiej odnotowano klasę A (stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczające odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych) pod kątem zanieczyszczenia pyłem PM2,5 i dwutlenkiem azotu, dwutlenkiem siarki, kadmem, arsenem, niklem, ołowiem, benzenem, tlenkiem węgla i ozonem oraz klasę C (stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczające poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe) pod względem zanieczyszczenia pyłem PM10 i benzo(a)pirenem.

Zanieczyszczenia komunikacyjne na terenie gminy Rawicz są związane głównie z przebiegającymi przez teren gminy drogami krajowymi (nr 5 i nr 36) i w mniejszym stopniu – drogami wojewódzkimi, powiatowymi, gminnymi, zakładowymi i wewnętrznymi. Transport samochodowy jest źródłem zanieczyszczenia powietrza głównie tlenkami azotu, tlenkiem węgla i węglowodorami a także jest przyczyną niezorganizowanej emisji pyłu i sadzy. Zanieczyszczenia komunikacyjne mają charakter lokalny i dotyczą głównie bezpośredniego sąsiedztwa ciągów komunikacyjnych. Pewne uciążliwości związane z nadmiernym ruchem samochodowym w godzinach szczytu komunikacyjnego mogą być odczuwane jedynie w Rawiczu w obrębie ścisłego centrum miasta gdzie wąskie „tunele" ulic powodują kumulacje spalin samochodowych, zwłaszcza w okresach pogody inwersyjnej i wyżowej. W związku z budową drogi ekspresowej S-5 i obwodnicy miasta Rawicza, należy spodziewać się spadku stężenia zanieczyszczeń w obrębie terenów zabudowanych, a wpływ tych zanieczyszczeń ograniczy się do wąskiego pasa wzdłuż dróg na terenach otwartych.

4.9. KLIMAT AKUSTYCZNY

Standardy jakości klimatu akustycznego zależą od funkcji i przeznaczenia terenu, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 112 z późn. zm.). Podstawowym wskaźnikiem oceny klimatu akustycznego jest poziom równoważny (ekwiwalentny) A hałasu L_{Aeq}, stanowiący średnią w czasie wartość poziomu hałasu.

Do głównych źródeł hałasu kształtujących klimat akustyczny w gminie Rawicz należą komunikacja oraz zakłady rzemieślnicze i usługowe. Przez teren gminy Rawicz przebiegają następujące drogi:

- droga krajowa nr 5 Lubawka – Świecie (na terenie gminy przebiega od Dębna Polskiego, przez Rawicz, Sierakowo, Izbice i Dąbrówkę);
- droga krajowa nr 36 Ostrów Wielkopolski – Prochowice (na terenie gminy przebiega od Załęcza, przez Masłowo, Rawicz, Sarnowa);
- droga wojewódzka nr 324 Szlichtyngowa – Załęcze (krótki odcinek w rejonie Załęcza);
- droga wojewódzka nr 434 Łubowno – Rawicz;
- 10 dróg powiatowych;
- 17 dróg gminnych.

Na terenie gminy Rawicz nie prowadzono w ostatnich latach pomiarów natężenia hałasu komunikacyjnego. Badania takie były wykonywane przez Inspekcję Ochrony Środowiska w 2012 r. w Krotoszynie ciągu dróg krajowych nr 5 i 36 oraz w Lesznie w ciągu dróg krajowych 5 i 12. Wyniki przeprowadzonych tam pomiarów hałasu komunikacyjnego wskazują na przekroczenie hałasu komunikacyjnego. Na podstawie tych danych

[1] Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Poznań 2014

można przypuszczać, że w ciągach dróg krajowych na terenie gminy Rawicz również występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Problemy uciążliwości hałasu są najbardziej odczuwalne w samym Rawiczu oraz otaczających go miejscowościach gdyż często zabudowa skoncentrowana jest bezpośrednio przy drodze. Na terenie gminy zrealizowana została budowa drogi ekspresowej S5 wraz z obwodnicą Rawicza. Inwestycja ta wyprowadziła ruch tranzytowy z miasta i umożliwiła obejście komunikacyjne Rawicza w ciągu drogi krajowej 36. Spowodowało to niewątpliwie ograniczenie natężenia ruchu w obszarze miejskim w tym znaczący spadek udziału pojazdów ciężkich odpowiedzialnych głównie za generowanie ponadnormatywnego hałasu. Nowa droga ekspresowa wprowadziła natomiast hałas na tereny dotychczas od niego wolne, które w większości są niezagospodarowane lub znajdują się w pobliżu mniejszych miejscowości.

Przez teren gminy przebiega również linia kolejowa nr 271 Wrocław Główny – Poznań Główny, ze stacją w Rawiczu. Ponadto przez obszar gminy przebiega nieczynna już lina kolejowa nr 362 Kobylin – Legnica Północna, po trasie której odbywa się ruch towarowy (z zakładu produkcyjnego) na odcinku Miejska Górka – Rawicz. Linia kolejowa z Wrocławia do Poznania charakteryzuje się dość dużym natężeniem ruchu pociągów osobowych oraz towarowych. Badania prowadzone wzdłuż linii kolejowych na terenie kraju, w tym również na przebiegającej przez gminę Rawicz linii wskazują, że hałas generowany przez ruch kolejowy mogą przekraczać dopuszczalne w środowisku poziomy hałasu. Linia kolejowa w większości terenów przebiega przez tereny niezabudowane związane z doliną Masłówki i nie stanowi zagrożenie dla jakości klimatu akustycznego na terenach zabudowanych.

Uciążliwości akustyczne związane z działalnością przemysłową i rzemieślniczą na terenie gminy ograniczają się do bezpośredniego terenu wokół prowadzonej działalności. Na terenie gminy nie ma zakładu posiadającego ustaloną dopuszczalną emisję hałasu do środowiska.

4.10. SZATA ROŚLINNA I ŚWIAT ZWIERZĘCY

FLORA

Szata roślinna gminy Rawicz, poza kompleksami leśnymi, obejmuje zadrzewienia przydrożne, śródpolne, cmentarne oraz założenia parkowe związane z pałacami i dworami a także planty czyli tereny zadrzewione otaczające obszar staromiejski w Rawiczu.

Centrum Rawicza otoczone jest plantami miejskimi im Jana Pawła II o długości ok. 3 km. Skład gatunkowy plant i wiek drzewostanu są zróżnicowane. Głównymi gatunkami występującymi w tym założeniu są: buk zwyczajny, cis pospolity, dąb szypułkowy, jesion wąskolistny, jesion wyniosły, kasztanowiec zwyczajny, klon jawor, klon polny, klon zwyczajny, lipa drobnolistna, lipa krymska, lipa szerokolistna, magnolia pośrednia, platan klonolistny, robinia akacjowa, sosna zwyczajna, świerk kłujący, wiąz górski, wiąz szypułkowy. Drzewostan uzupełniają liczne krzewy.

Charakterystycznym elementem, wzbogacającym krajobraz gminy są parki podworskie, na których spotykamy okazałe stare, nierzadko pomnikowe drzewa. Wśród drzewostanu dominują jesiony wyniosłe, kasztanowce zwyczajne, klony zwyczajne, lipy, robinie akacjowe, sosny zwyczajne, świerki zwyczajne etc. Parki podworskie znajdują się w Dąbrówce przy klasycystycznym dworze z 1862 r., w Łaszczynie przy dworze Szczanieckich, w Konarzewie przy klasycystycznym dworze Bojanowskich, w Rawiczu Sarnowej przy dworze z XIX wieku i w Żołędnicy przy pałacu Bojanowskich.

Na terenie całej gminy występują aleje przydrożne, śródpolne oraz zadrzewienia cmentarne. Na szczególną uwagę zasługują między innymi następujące aleje i szpalery:

- Dąbrówka - Konarzewo – szpaler 16 kasztanowców zwyczajnych;
- Dębno Polskie - droga krajowa nr 5 (ul. Rawicka) – aleja lipowa;
- Konarzewo - Łaszczyn – aleja klonowa;
- Łaszczyn - Sarnówka – aleja topolowa;
- Rawicz - ścieżka spacerowa pomiędzy ul. Grota Roweckiego i Dworcową – szpaler lip;
- Rawicz - ul. Sportowa – aleja wielogatunkowa (klony zwyczajne, kasztanowce zwyczajne oraz robinie akacjowe);
- Sierakowo – przy drodze krajowej nr 5 – aleja topolowa;
- Szymanowo – Słupia Kapitulna przed lasem – aleja topolowo-klonowa;
- Szymanowo – Słupia Kapitulna za lasem – aleja klonowo-brzozowa;
- Załęcze – aleja wielogatunkowa (kasztanowce zwyczajne, dęby szypułkowe).

FAUNA

Świat zwierzęcy gminy jest typowy dla nizinnych obszarów kraju. Z ssaków często spotykamy sarny, z ssaków drapieżnych występują lisy i kuny. Spośród innych ssaków najczęściej spotykane to: zając, jeż, ryjówka, kret oraz nietoperze. Rzadko występują w lasach jelenie, dziki, daniele. Na polach wstępują bażanty i kuropatwy. Ponadto na terenie gminy znajdują się strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania bociana czarnegoW lasach i rozległych obniżeniach dolinnych stwierdzono występowanie całego szeregu gniazdujących i żerujących ptaków. Nadrzeczne podmokłości są miejscami koncentracji ptaków wodno-błotnych. Ze względu na postępujące niszczenie środowiska, głównie na skutek obniżenia poziomu wód oraz całego zespołu czynników antropogenicznych, m.in. postępu technicznego w rolnictwie oraz użycia pestycydów liczba ptaków gwałtownie spadła, a mniejsze zróżnicowanie ekosystemów na obszarach wysoczyznowych wpływa na zubożenie awifauny lęgowej.

Spośród chronionych, innych gatunków kręgowców występujących na obszarze gminy, wyróżniamy przedstawicieli gadów: jaszczurka zwinka, padalec i zaskroniec oraz liczne gatunki płazów, reprezentowane głównie przez żaby i ropuchy. Ze względu na zły stan czystości ich wód, fauna ryb jest najmniej zróżnicowana i ograniczona do gatunków pospolitych.

4.11. LASY

Lasy i zadrzewienia porastają nieco ponad 17% ogólnej powierzchni gminy. Większość to bory sosnowe, głównie bór mieszany świeży, mieszany wilgotny, wilgotny i bór świeży, z dość znacznym udziałem lasu mieszanego świeżego i mieszanego wilgotnego oraz olsu jesionowego. W drzewostanie oprócz sosny, występują: brzoza, dąb, jesion, olcha, świerk ect. Kompleksy te odznaczające się dużym stopniem naturalności, są to głównie lasy wodochronnych i gospodarcze.

Kompleksy leśne położone są głównie w strefach krawędziowych dolin, na obszarach o nieco bardziej urozmaiconej rzeźbie, w sąsiedztwie cieków i łąk. Takie zróżnicowanie stwarza dobre warunki dla wykorzystania rekreacyjnego. W obrębie gminy Rawicz wyodrębniono 83 ha lasów wodochronnych oraz 171 ha lasów masowego wypoczynku. Ponadto chronionym, lasem masowego wypoczynku jest kompleks leśny położony na północny - zachód od Rawicza, obejmujący m.in. rezerwat leśny Dębno.

Najistotniejsze zagrożenie dla lasów na terenie gminy stanowią:

- pożary, którym sprzyja skład gatunkowy drzewostanów i słabe uwilgotnienie siedlisk,
- masowe pojawienie się szkodliwych owadów (brudnicy mniszki, strzygom choinówki, paprocha cetyniaka, boreczników),
- choroby grzybowe, szczególnie na gruntach porolnych,
- szkody zwierzyny łownej,
- nadmierna penetracja turystyczna.

4.12. PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie gminy Rawicz znajdują się obszary i obiekty chronione zgodnie z ustawą o ochronie przyrody są to: **Rezerwat Przyrody "Dębno", Obszar Chronionego Krajobrazu „DOLINA BARYCZY”** oraz **26 pomników przyrody**.

REZERWAT PRZYRODY "DĘBNO" - powierzchnia rezerwatu 7,66 ha – położony na północny - zachód od Rawicza w Dolinie Świętojańskiej. Utworzony na mocy Zarządzenia nr 153 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 21.10.1961 (potwierdzone Zarządzeniem Nr 4/09 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Dębno" (*Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2010 r. Nr 64 poz. 1362*). Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu lasu mieszanego z pomnikowymi okazami dębów i stanowiskiem kozioroga dębosza *Cerambyx cerdo*. Występuje w nim 17 gatunków drzew, z których najczęściej występujących są sosna, dąb szypułkowy, dąb bezszypułkowy, brzoza brodawkowata, grab zwyczajny, lipa drobnolistna, wiąz pospolity, jesion wyniosły, buk zwyczajny, olsza czarna, osika i świerk pospolity. Występuje tu także jarząb szwedzki, którego naturalna południowa granica zasięgu przebiega wzdłuż wybrzeża południowego Bałtyku. Istotnym walorem przyrodniczym jest starodrzew, w skład w którego wchodzą między innymi 240-letnie dęby i 190-letnie sosny. Ponadto w runie spotykamy bluszcz pospolity, borówka czernica, karbieniec pospolity, konwalijka drobnolistna, kosaniec żółty, orlica pospolita, sitowie leśne, turzyca brzegowa oraz wiązówka błotna. Ponadto na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie kozioroga dębosza i pachnicy dębowej

Do terenu gminy przylega również **PARK KRAJOBRAZOWY „DOLINA BARYCZY”**, który został powołany 3 czerwca 1996 r. Powierzchnia parku wynosi 87 040 ha (część dolnośląska 70 040 ha, część wielkopolska

17 000 ha). Park obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzowania tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Celem szczególnym ochrony Parku jest zachowanie doliny rzeki Baryczy wraz z łąkami, starorzeczami i terenami podmokłymi oraz zachowanie stawów i innych zbiorników wodnych, będących siedliskami chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Na obszarze Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy występują 3 typy siedlisk: stawy rybne, podmokłe łąki oraz lasy. Część obszaru Parku objęta jest konwencją ochrony środowisk wodno-błotnych z Ramsar. Konwencja obejmuje 5 324 ha i obejmuje „Stawy Milickie". Celem tego porozumienia jest ochrona i utrzymanie w niezmienionym stanie obszarów określanych jako „wodno-błotne". Szczególnie chodzi o populacje ptaków wodnych zamieszkujących te tereny lub okresowo w nich przebywające. Obszar parku krajobrazowego ma te same granica jak siedliskowy obszar Natura 2000 i na pewnych odcinkach w rejonie miejscowości Dębno Polskie i Wydawy jego granica pokrywa się z granicą gminy.

Gmina Rawicz położona jest poza układem obszarów węzłowych i korytarzy ekologicznych krajowej sieci ekologicznej, wchodzącej w skład europejskiego systemu ECONET oraz poza systemem obszarów chronionych byłego województwa leszczyńskiego. Przecinające teren gminy doliny Orli, Dąbroczny i Masłówki pełnia role ponadlokalnych powiązań ekologicznych. Ochrona przyrody w gminie, to przede wszystkim ochrona zachowanych fragmentów terenu i zbiorowisk roślinnych zbliżonych do naturalnych.

Bezpośrednio do gminy przylega obszar Natura 2000 „Ostoja nad Baryczą" a w bardzo bliskiej odległości znajduje się obszar Natura 2000 „Dolina Baryczy". Zachodnia granica gminy biegnie częściowo skrajem obszaru chronionego krajobrazu Dolina Baryczy .

„DOLINA BARYCZY" - Kod obszaru: PLB020001 - Powierzchnia: 55 516,8 ha
Obszar ten znajduje się w bliskiej odległości od południowych granic gminy w rejonie miejscowości Łąkta. Nie graniczy bezpośrednio z gminą Rawicz, a najbliższa jego granica znajduje się około 300 - 400 m od granic gminy. Podstawowym zagrożeniem dla ptaków jest zarówno zaniechanie, jak i intensyfikacja gospodarki stawowej, a w partiach zajętych przez użytki zielone - zaniechanie użytkowania pastwiskowo - łąkarskiego.

„OSTOJA NAD BARYCZĄ" - Kod obszaru: PLH020041 - Powierzchnia: 82 026,4 ha
Obszar ten graniczy z gminą Rawicz w rejonie miejscowości Łąkta, Wydawy, Dębno Polskie. Granica obszaru częściowo pokrywa się z granicą gminy. Na pozostałym obszarze przebiega podobnie do granicy obszaru ptasiego.

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU „DOLINA BARYCZY" zlokalizowany w zachodniej części gminy, utworzony na podstawie rozporządzenia nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992r.w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego (Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego Nr 11 poz. 131)**,** utrzymanym w mocy obwieszczeniem Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 marca 1999r. (Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 14, po. 246).

Pomniki przyrody występujące na terenie gminy Rawicz zawiera poniższa tabela:

Tabela 9. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Rawicz.

Lp.	Obiekt poddany ochronie	Lokalizacja
1.	2 wiązy szypułkowe (Ulmus leavis)	Park w Rawiczu, ul. Wały Dąbrowskiego 31
2.	Klon czerwony (Acer rubrum)	Park w Rawiczu, ul. Wały Dąbrowskiego 31
3.	Miłorząb dwuklapkowy (Ginko biloba)	Park w Rawiczu, ul. Wały Dąbrowskiego 31
4.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Park w Rawiczu, ul. Wały Dąbrowskiego 31
5.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Park w Rawiczu, ul. Wały Dąbrowskiego 31
6.	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Park w Rawiczu, ul. Wały Dąbrowskiego 31
7.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Park w Rawiczu, ul. Wały Dąbrowskiego 31
8.	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Park w Rawiczu, ul. Wały Dąbrowskiego 31
9.	Topola czarna (Populus nigra)	Rawicz, Park dworcowy
10.	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Rawicz, Park dworcowy
11.	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Rawicz, Rynek
12.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Rawicz, ul. Żwirowa
13.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Rawicz, ul. Przyjemskiego
14.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Rawicz, ul. Wały Poniatowskiego 7
15.	Dąb szypułkowy „Stanisław" (Quercus robur)	Oddział 149 b leśnictwa Masłowo, nadleśnictwa Piaski
16.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Oddział 149 b leśnictwa Masłowo, nadleśnictwa Piaski

Lp.	Obiekt poddany ochronie	Lokalizacja
17.	Dąb szypułkowy „Bliźniak” (Quercus robur)	Oddział 151 b leśnictwa Masłowo, nadleśnictwa Piaski
18.	Buk pospolity „Siedem buków” (Fagus sylvatica)	Oddział 159 b leśnictwa Masłowo, nadleśnictwa Piaski
19.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Oddział 89 leśnictwa Kwacze, Nadleśnictwa Piaski
20.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Park w Łaszczynie
21.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Sieraków, dawny cmentarz żydowski
22.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Sieraków, dawny cmentarz żydowski
23.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Sieraków, dawny cmentarz żydowski
24.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Sieraków, dawny cmentarz żydowski
25.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Sieraków, dawny cmentarz żydowski
26.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Sieraków, dawny cmentarz żydowski

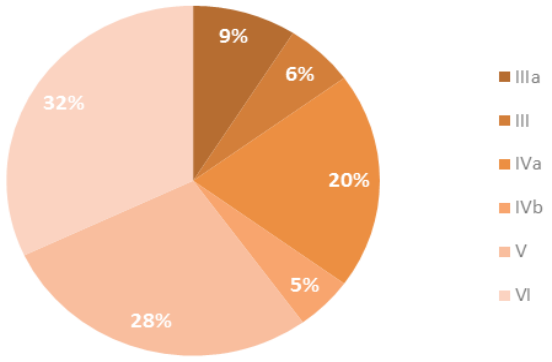
5. STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

5.1. STAN ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

5.1.1. WARUNKI NATURALNE ROLNICTWA

Gmina Rawicz charakteryzuje się słabymi warunkami glebowymi. Ogólny wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej według klasyfikacji IUNG w Puławach wynosi zaledwie 56,4 pkt., przy średniej krajowej 66,6 pkt. Grunty orne zajmują ponad połowę powierzchni gminy, jednak ponad 60% gruntów należy do gleb piaskowych V-VIz klasy. Grunty wysokich klas bonitacyjnych (IIIa i IIIb) stanowią 15,2%, a łącznie z klasa IV stanowią 35% powierzchni gruntów ornych. Są to z reguły gleby brunatne lub czarne ziemie, zaliczane do 2 i 4 kompleksu pszennego. Zajmują one zwarte, często nieduże powierzchnie wysoczyzny morenowej oraz terasy wysokiej, m.in. na północnej i wschodniej części miasta Rawicz oraz w rejonie Żołędnicy, Konarzewa, Łaszczyna i Słupi Kapitulnej. Uzupełnieniem tych kompleksów są nieco słabsze gleby klas IVb i V, kompleksów żytnich: dobrego (5) i słabego(6). W dolinach rzek na obszarach niższych teras nadzalewowych występuje przewaga słabych gleb klasy V i VI, kompleksów żytnich: słabego (6) i bardzo słabego (7), a w pobliżu cieków oraz w dniach obniżeń terenowych kompleksu zbożowo – pastewnego (9). Są to głównie gleby brunatne wyługowane, mady i mursze. Dna dolin i obniżeń terenowych wypełniają słabe i lokalne średnie użytki zielone zajmujące łącznie około 22% powierzchni terenu.

Wykres 5. Bonitacja jakości gleb gminy Rawicz.

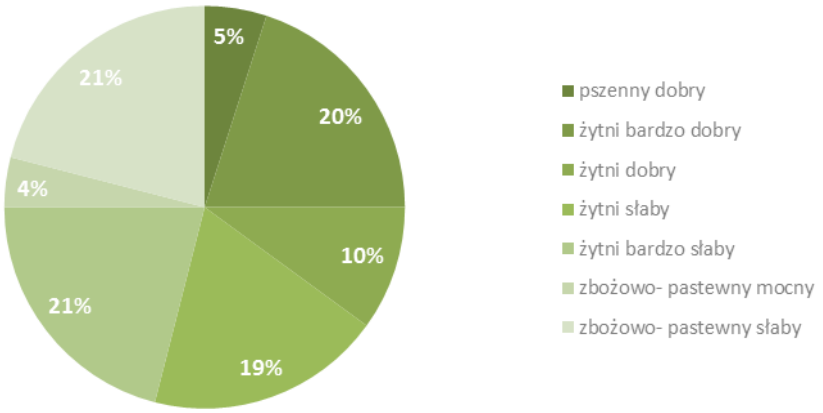


Źródło: opracowanie własne na podstawie: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta i gminy Rawicz, 2008 r.

Tabela 10. Bonitacja jakości gleb gminy Rawicz (źródło: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta i gminy Rawicz, 2008 r.)

Gmina	Klasy bonitacyjne gruntów ornych w %								
	I	II	IIIa	III	IVa	IVb	V	VI	VI RZ
Rawicz	-	-	9	6	20	5	28	32	-

Wykres 6. Kompleksy przydatności rolniczej gruntów ornych gminy Rawicz



Źródło: opracowanie własne na podstawie: Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta i gminy Rawicz, 2008 r.

Tabela 11. Kompleksy przydatności rolniczej gruntów ornych gminy Rawicz (źródło: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta i gminy Rawicz, 2008 r.)

Gmina	Grunty orne w % powierzchni								
	pszenny bardzo dobry	pszenny dobry	pszenny wadliwy	żytni bardzo dobry	żytni dobry	żytni słaby	żytni bardzo słaby	zbożowo-pastewny mocny	zbożowo-pastewny słaby
Rawicz	-	5	-	20	10	19	21	4	21

Wpływ rolnictwa na jakość wód jest uzależniony od wielu czynników, m.in. prowadzonej działalności, intensywności chemizacji i składowania odpadów bytowych. Na terenie miejscowości nie posiadających zbiorczych sieci kanalizacyjnych ścieki bytowe stanowią bardzo poważny problem. Małe skanalizowanie obszarów wiejskich gminy warunkuje odprowadzenie i gromadzenie nieczystości płynnych do zbiorników bezodpływowych (szamb). Większość gospodarstw posiada zbiorniki nieodpowiadające normom lub w ogóle ich nie posiada, a ścieki bytowe odprowadzane są do gnojownika i wywożone na grunty uprawne lub ścieki odprowadzane są bezpośrednio do gruntu, wód lub studni.

Używanie środków chemicznych do ochrony roślin i do konserwowania zbiorów, a także nieprawidłowe stosowanie nawozów sztucznych powoduje erozję i pustynne gleby. W celu ochrony gleb i powierzchni ziemi powinny zostać wprowadzone Zasady Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych, integrowana produkcja i obowiązek atestacji sprzętu ochrony roślin oraz kontrola stosowanych nawozów i środków ochrony roślin.

5.1.2. STRUKTURA AGRARNA I LICZBA GOSPODARSTW

Gmina Rawicz ma charakter rolniczy - użytki rolne stanowią tu 70% powierzchni. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego gmina zaliczona jest do strefy intensywnej gospodarki rolnej oraz do obszaru, w którym polityka przestrzenna ukierunkowana jest na ograniczenie stosowania związków azotu w rolnictwie.

Grunty orne skoncentrowane są w dwóch pasmach – centralnym i wschodnim, na przemian z pasmami terenów leśnych i zielonych, które okalają cieki wodne przebiegające przez teren gminy. Produkcja roślinna w gminie Rawicz w 2010 r. obejmowała 926 gospodarstw rolnych, z czego 922 stanowiły gospodarstwa indywidualne. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych na terenie gminy wynosiła 14,55 ha, w gospodarstwach indywidualnych 10,08 ha.

Tabela 12. Powierzchnia gospodarstw rolnych według rodzaju użytkowania gruntów *(2010, źródło: GUS)*

Lp.	Rodzaj użytkowania gruntu	Powierzchnia w ha
1.	grunty ogółem	13 486,64
2.	użytki rolne ogółem	12 690,15
3.	użytki rolne w dobrej kulturze	12 640,85
4.	pod zasiewami	10 127,12

Lp.	Rodzaj użytkowania gruntu	Powierzchnia w ha
5.	grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	48,74
6.	uprawy trwałe	15,70
7.	sady ogółem	15,10
8.	ogrody przydomowe	15,61
9.	łąki trwałe	2 285,61
10.	pastwiska trwałe	148,07
11.	pozostałe użytki rolne	49,30
12.	lasy i grunty leśne	156,58
13.	pozostałe grunty	639,91

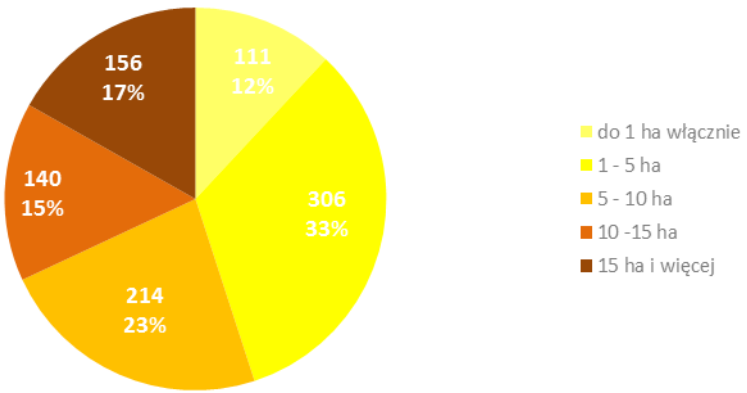
Tabela 13. Gospodarstwa rolne według rodzaju użytkowania gruntów *(2010, źródło: GUS)*

Lp.	Rodzaj użytkowania gruntu	Ilość gospodarstw rolnych
1.	grunty ogółem	926
2.	użytki rolne ogółem	922
3.	użytki rolne w dobrej kulturze	875
4.	pod zasiewami	795
5.	grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	35
6.	uprawy trwałe	60
7.	sady ogółem	58
8.	ogrody przydomowe	122
9.	łąki trwałe	669
10.	pastwiska trwałe	42
11.	pozostałe użytki rolne	80
12.	lasy i grunty leśne	131
13.	pozostałe grunty	856

Tabela 14. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych i indywidualnych w ha *(2010, źródło: GUS)*

Gospodarstwa rolne			Gospodarstwa indywidualne		
użytki rolne ogółem	użytki rolne w dobrej kulturze	użytki rolne ogółem	użytki rolne w dobrej kulturze	użytki rolne ogółem	użytki rolne w dobrej kulturze
13,69	13,64	13,69	13,64	13,69	13,64

Wykres 7. Struktura gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych *(2010 r., źródło: GUS).*



Rawicz jest obszarem objętym zakresem obowiązywania „Programu Dyrektywy Azotanowej". Na obszarach szczególnie narażonych wdrożone są 4-letnie programy działań mające na celu ograniczenie odpływu azotu z rolnictwa. Na terenie gminy wykonana została identyfikacja oraz sporządzono rejestr gospodarstw rolnych lub hodowlanych stanowiących źródło emisji związków azotu. Identyfikacją objęto gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha, lub mniejsze utrzymujące zwierzęta gospodarskie powyżej 15 DJP. Prowadzony jest monitoring dotyczący tych gospodarstw.

Gospodarstwa zarejestrowane w programie są zobowiązane do poprawy praktyki rolniczej w myśl Kodeksu Dobrych Polityki Rolniczej, zwłaszcza: odpowiedniego stosowania i magazynowania nawozów naturalnych i mineralnych, magazynowania pasz soczystych i organizacji produkcji na użytkach rolnych.

Producenci rolni wpisani do rejestru sa zobowiązani do uczestnictwa w szkoleniach organizowanych przez Oddział Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego i mają obowiązek prowadzenia wymaganej dokumentacji. Obowiązki te podlegają kontroli przez burmistrza gminy. Przechowywanie, zagospodarowanie odchodów zwierząt podlega kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Na terenie gminy Rawicz zadanie związane z kształtowaniem struktury upraw przeciwdziałającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb jest realizowane również w ramach wdrażania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. Działalność w tym zakresie prowadzi Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego – Oddział w Lesznie, poprzez organizację szkoleń wiejskich, konferencji oraz przygotowanie broszur wydawnictwa dostępnego w środowisku wiejskim gminy.

Z tytułu położenia na obszarze szczególnie narażonym na odpływ azotu, producentów rolnych gminy obowiązuje obowiązek dostosowania użytkowania gruntów do naturalnych warunków glebowo – wodnych. Podstawą organizacji produkcji roślinnej musi być płodozmian obejmujący 3 – 4 gatunków roślin na glebach lżejszych oraz 4 – 5 gatunków na glebach cięższych.

Stacja Chemiczno Rolnicza w Poznaniu oraz prywatne laboratoria przeprowadzają badania zakwaszenia gleb oraz zawartość podstawowych składników i kwasowość. Po stwierdzeniu zakwaszenia gleby rolnicy mogą starać się o dofinansowanie zakupu nawozów wapniowych.

5.1.3. PRODUKCJA ROŚLINNA

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r., przy ilości 1 074 gospodarstwach rolnych, produkcja rolna opierała się na uprawie mieszanek zbożowych jarych, żyta i ziemniaka. Znacząca była również uprawa pszenżyta ozimego, jęczmienia jarego, pszenicy ozimej i jarej. Duża liczba gospodarstw bazowała również na uprawie kukurydzy na zielonkę i warzyw gruntowych.

Tabela 15. Ilość gospodarstw rolnych według rodzaju uprawy *(2002, źródło: Powszechny Spis Rolny)*

Lp.	Rodzaj uprawy	Gmina Rawicz	Rawicz - miasto	Rawicz - obszar wiejski
1.	ogółem	1 074	103	971
2.	pszenica ozima	340	34	306
3.	pszenica jara	316	27	289
4.	żyto	594	34	560
5.	jęczmień ozimy	68	4	64
6.	jęczmień jary	348	23	325
7.	owies	156	16	140
8.	pszenżyto ozime	360	26	334
9.	pszenżyto jare	57	0	0
10.	mieszanki zbożowe ozime	18	0	18
11.	mieszanki zbożowe jare	762	49	713
12.	kukurydza na ziarno	138	7	131
13.	kukurydza na zielonkę	225	3	222
14.	strączkowe jadalne	10	0	0
15.	ziemniaki	480	38	442
16.	buraki cukrowe	91	3	88
17.	rzepak ozimy	5	0	5
18.	okopowe pastewne	53	0	0
19.	warzywa gruntowe	167	28	139
20.	truskawki	30	6	24

W strukturze zajmowanych pod uprawę powierzchni, największe areały obejmowała uprawa mieszanek zbożowych jarych, pszenicy ozimej i żyta, następnie pszenżyta ozimego, jęczmienia jarego i kukurydzy na zielonkę. W dalszej kolejności buraków cukrowych, kukurydzy na ziarno i rzepaku ozimego.

Tabela 16. Powierzchnia zasiewów według rodzaju upraw *(2002, źródło: Powszechny Spis Rolny)*

Lp.	Rodzaj uprawy	Gmina Rawicz	Rawicz - miasto	Rawicz - obszar wiejski
		[a]	[a]	[a]
1.	ogółem	1 026 142	29 482	996 660
2.	pszenica ozima	139 687	4 513	135 174
3.	pszenica jara	32 136	2 318	29 818
4.	żyto	114 611	3 153	111 458
5.	jęczmień ozimy	19 398	718	18 680
6.	jęczmień jary	78 358	2 047	76 311
7.	owies	21 365	448	20 917
8.	pszenżyto ozime	86 659	2 095	84 564
9.	pszenżyto jare	7 255	160	7 095
10.	mieszanki zbożowe ozime	4 193	0	4 193
11.	mieszanki zbożowe jare	210 623	7 426	203 197
12.	gryka, proso i inne zbożowe	2	2	0
13.	kukurydza na ziarno	42 938	989	41 949
14.	kukurydza na zielonkę	76 807	475	76 332
15.	strączkowe jadalne	5 658	5	5 653
16.	ziemniaki	23 417	1 891	21 526
17.	buraki cukrowe	59 791	625	59 166
18.	rzepak ozimy	40 287	0	40 287
19.	okopowe pastewne	3 253	85	3 168
20.	warzywa gruntowe	19 344	1 869	17 475
21.	truskawki	623	124	499

5.1.4. PRODUKCJA ZWIERZĘCA

Obszar gminy Rawicz zaliczany jest do jednego z czterech rejonów największej koncentracji ferm chowu i hodowli w województwie wielkopolskim. W trójkącie pomiędzy Jaroszewem, Krotoszynem i Rawiczem występuje szczególnie duża obsada bydła na 100 ha użytków rolnych. Z danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r., wynika, że produkcja zwierzęca opierała się głównie na hodowli trzody chlewnej, bydła i krów.

Tabela 17. Gospodarstwa wg rodzaju i pogłowia zwierząt *(2002, źródło: Powszechny Spis Rolny)*

Jednostka terytorialna	ROLNICTWO OGÓŁEM				
	bydło	krowy	trzoda chlewna	konie	bez zwierząt gospodarskich
Gmina Rawicz	424	369	619	99	672
Rawicz - miasto	11	10	25	6	136
Rawicz - obszar wiejski	413	359	594	93	536
Jednostka terytorialna	**GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE**				
	bydło	krowy	trzoda chlewna	konie	bez zwierząt gospodarskich
Gmina Rawicz	421	366	618	98	670
Rawicz - miasto	11	10	25	6	136
Rawicz - obszar wiejski	410	356	593	92	534

5.2. STAN LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

W 2010 r. lasy i zadrzewienia porastają nieco ponad 17% ogólnej powierzchni gminy (17,9% obszar wiejski, 2,1% obszar miasta), co stanowiło wyższy wskaźnik niż dla powiatu rawickiego wynoszącego 14,9%. Grunty leśne ogółem w 2010 r. zajmowały na terenie gminy powierzchnię 2 348 ha i dominowały wśród nich lasy własności Skarbu Państwa.

Tabela 18. Struktura własności gruntów leśnych *(2010, źródło: GUS)*

Lp.	Nazwa	Gmina Rawicz	Rawicz - miasto	Rawicz - obszar wiejski
		[ha]	[ha]	[ha]
1.	ogółem	2 348,0	16,6	2 331,5
2.	grunty leśne publiczne ogółem	2 180,3	15,5	2 164,9
3.	grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	2 128,2	3,9	2 124,4
4.	grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	2 119,2	3,9	2 115,4
5.	grunty leśne prywatne	167,7	1,1	166,6

Tabela 19. Struktura powierzchni gruntów leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa *(2010 r., źródło: GUS)*

Lp.		Gmina Rawicz	Rawicz - miasto	Rawicz - obszar wiejski
		[ha]	[ha]	[ha]
1.	ogółem	219,80	12,70	207,10
2.	lasy ogółem	219,80	12,70	207,10
3.	grunty leśne prywatne ogółem	167,70	1,10	166,60
4.	grunty leśne prywatne osób fizycznych	136,00	1,10	134,90
5.	grunty leśne gminne ogółem	52,10	11,60	40,50
6.	grunty leśne gminne lasy ogółem	52,10	11,60	40,50

Większość lasów na terenie gminy stanowią bory sosnowe, głównie bór mieszany świeży, mieszany wilgotny, wilgotny i bór świeży, z dość znacznym udziałem lasu mieszanego świeżego i mieszanego wilgotnego oraz olsu jesionowego. W drzewostanie oprócz sosny, występują: brzoza, dąb, jesion, olcha, świerk ect. Kompleksy te odznaczające się dużym stopniem naturalności, są to głównie lasy wodochronnych i gospodarcze.

Kompleksy leśne położone są głównie w strefach krawędziowych dolin, na obszarach o nieco bardziej urozmaiconej rzeźbie, w sąsiedztwie cieków i łąk. Takie zróżnicowanie stwarza dobre warunki dla wykorzystania rekreacyjnego. W obrębie gminy Rawicz wyodrębniono 83 ha lasów wodochronnych oraz 171 ha lasów masowego wypoczynku. Ponadto chronionym, lasem masowego wypoczynku jest kompleks leśny położony na północny - zachód od Rawicza, obejmujący m.in. rezerwat leśny Dębno.

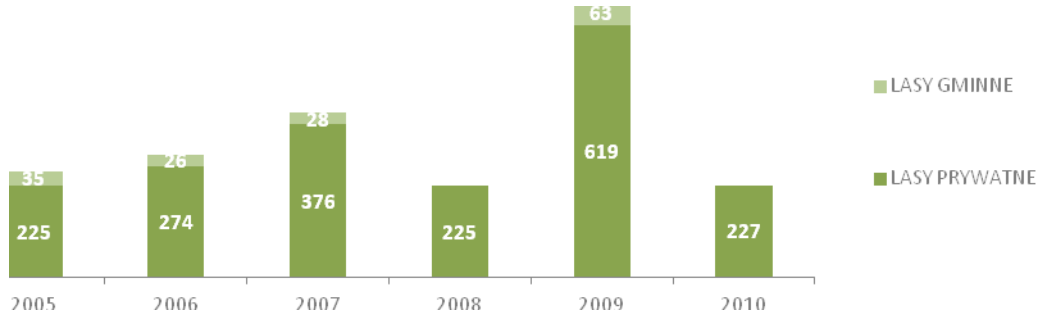
We wszystkich leśnictwach obejmujących gminę Rawicz prowadzony jest monitoring środowiska leśnego (pułapki kontrolne szeliniaka, pułapki feromonowe na brudnicę mniszkę, metoda transektu, jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny, stała obserwacja drzewostanu przez pracowników Służby Leśnej). Monitoring w bardzo ograniczonym zakresie obejmuje również lasy niepaństwowe. Punkt monitoringu w ramach tzw. Stałej powierzchni obserwacji (SPO) znajduje się w leśnictwie Krasnolipka.

W 2005 r. wszystkie lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa na terenie gminy zostały objęte uproszczonymi planami urządzenia lasów, które po przeprowadzeniu procedury uzgodnieniowej zostały zatwierdzone przez Wojewodę Wielkopolskiego. Plany te porządkują i planują gospodarkę leśną w lasach prywatnych na najbliższe lata. Nadzór nad przestrzeganiem uproszczonych planów i całością gospodarki w lasach prywatnych sprawuje w imieniu Starosty Rawickiego Nadleśnictwo Piaski.

Prowadzenie nadzoru nad procesem zalesienia oparte jest na Porozumieniu zawartym pomiędzy Starostą rawickim a Nadleśniczym Nadleśnictwa Piaski i obejmuje wszystkie lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa położone na terenie gminy.

Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne oparte jest głównie na wykorzystywaniu środków finansowych Unii Europejskiej, na podstawie Ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne", objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Aktualne zalesienia prowadzone są na zasadach ustalonych w ustawie o lasach. Finansowanie zalesień prowadzi bezpośrednio Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, poprzez złożone wnioski na zalesianie gruntów ornych do ARiMR w Miejskiej Górce.

Wykres 8. Pozyskanie drewna/grubizny w m³ w latach 2005 – 2010 *(Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS).*



6. OBSZARY SZCZEGÓLNE, OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Rawicz wyróżniono następujące obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych:

- w zakresie środowiska przyrodniczego – Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.) – opisane w Części II w Rozdziale 4.;
- w zakresie dóbr kultury – Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) – opisane Części II w Rozdziale 3.;
- w zakresie wód podziemnych – Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.), Ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (Dz. U. 2012 r., poz. 145) oraz Rozporządzenia Dyrektora RZGW we Wrocławiu nr 02/2008 z dnia 6 sierpnia 2008r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej "Załęcze"– opisane Części II w Rozdziale 4.;
- w zakresie eksploatacji górniczej – Ustawa Prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. nr 163 poz. 981 z późn. zm.) – opisane Części II w Rozdziale 4.

7. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

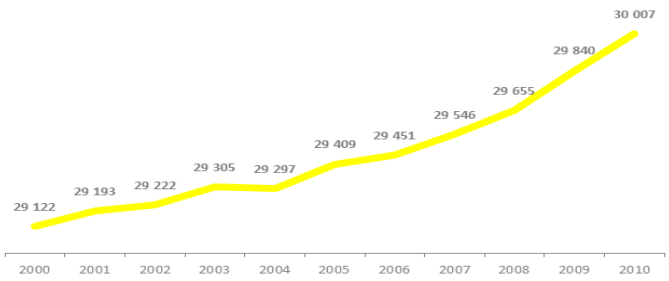
7.1. DEMOGRAFIA

7.1.1. SIEĆ OSADNICZA LICZBA LUDNOŚCI

Sieć osadniczą gminy stanowi miasto Rawicz i 30 miejscowości, które zgrupowane są w 22 sołectwach (patrz Tabela 1. w Rozdziale 1.). Liczba ludności w gminie utrzymuje się w od wielu lat na zbliżonym poziomie. W 2000 r. wynosiła ona 29 122, w 2010 r. wzrosła do 30 007, a w lutym 2012 r. spadła do liczby 29 756.

Głównym ośrodkiem osadniczym jest miasto Rawicz położone w centralnej części gminy i charakteryzujące się największą na jej terenie koncentracją zabudowy, które zamieszkuje 70% ogółu mieszkańców (20 729 osób). W skali województwa, na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego miasto Rawicz zalicza się do miast o znaczeniu ponadlokalnym. W strukturze miasta wyróżnia się osiedla: Stare Miasto oraz Sarnowa (włączone do miasta Rawicz w 1973 r.) oraz im. Bohaterów Westerplatte, im. Henryka Sienkiewicza, 350-lecia Rawicza i Sierakowo.

Wykres 9. Liczba ludności w gminie w latach 2000 – 2010 *(źródło: GUS).*



Do miejscowości powyżej 1 000 mieszkańców należą: Masłowo (1 359) oraz Sierakowo (1 087); powyżej 500 osób: Słupia Kapitulna (914), Dębno Polskie (858), Szymanowo (759). Miejscowości występujące na terenie gminy należą do grupy wsi jednoosiowych, w większości typu ulicówek, w których zwarta zabudowa ciągnie się po obu stronach jednej drogi.

Gęstość zaludnienia na terenie gminy wynosi średnio 224 os/km^2, co niemal dwukrotnie przewyższa średnią dla województwa (115 os/km^2). Wartość wskaźnika znacznie zawyża miasto Rawicz, które na powierzchni niespełna 8 km^2 zamieszkuje ponad 21 tys. osób, co daje 2 720 osoby/km^2 w obszarze miejskim i 71 osób/km^2 w obszarze wiejskim.

48% ludności gminy stanowią mężczyźni, a liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn wynosi średnio 108 (obszar miasta: 111, obszar wiejski: 102). Liczba małżeństw na 1 000 ludności na obszarze miasta obszar wynosi 6,7, natomiast na obszarze wiejskim 5,9.

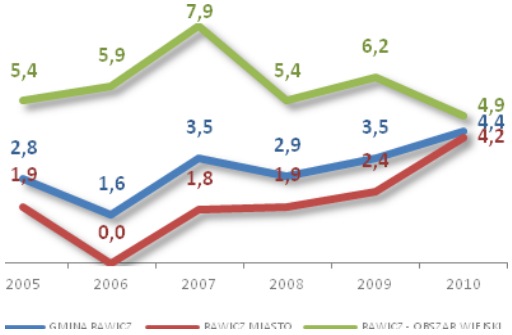
Tabela 20. Stan ludności w Gminie Rawicz (styczeń 2012, źródło: http://www.rawicz.rawicz.pl).

Miejscowość	Łącznie	Mężczyźni	Kobiety	M\K [%]
Dąbrówka	213	104	109	48.83
Dębno Polskie	858	438	420	51.05
Folwark	127	59	68	46.46
Izbice	438	219	219	50.00
Kąty	84	39	45	46.43
Konarzewo	85	40	45	47.06
Krasnolipki	3	2	1	66.67
Krystynki	2	1	1	50.00
Łaszczyn	341	172	169	50.44
Łąkta	139	72	67	51.80
Masłowo	1 359	654	705	48.12
Masłowo-Warszewo	12	7	5	58.33
Rawicz	20 729	9 829	10 900	47.42
Sarnówka	250	115	135	46.00
Sierakowo	1 087	545	542	50.14
Sikorzyn	45	23	22	51.11
Słupia Kapitulna	914	448	466	49.02
Stwolno	179	81	98	45.25
Szymanowo	769	392	377	50.98
Ugoda	236	117	119	49.58
Wydawy	368	176	192	47.83
Załęcze	140	72	68	51.43
Zawady	229	116	113	50.66
Zielona Wieś	485	238	247	49.07
Żołędnica	470	242	228	51.49
Żylice	194	100	94	51.55
ogółem:	29 756	14 301	15 455	48.06
obszar miejski	20 729	9 829	10 900	47.42
obszar wiejski	9 027	4 472	4 555	46.00

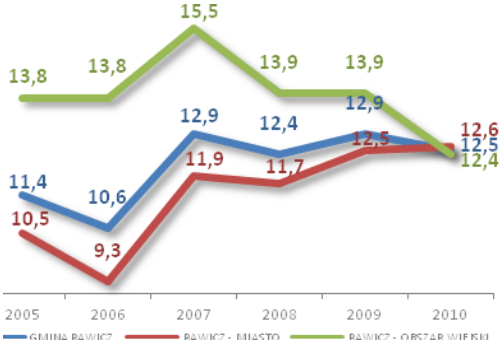
7.1.2. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

Na sytuację demograficzną bardzo duży wpływ mają przemiany w sferze dzietności. Po 1989 r. współczynnik dzietności w Polsce bardzo szybko zaczął spadać, skutkiem czego jest niekorzystna struktura wiekowa ludności - wzrasta liczba osób starszych, maleje młodszych. Na terenie gminy na przestrzeni ostatnich lat, obserwuje się spadek wskaźnika urodzeń żywych na 1 000 ludności - w 2010 r. wynosił 12,5 (12,6 na obszarze miasta i 12,4 na obszarze wiejskim) i był niższy niż dla powiatu rawickiego (13,1). Wskaźnik zgonów na 1 000 ludności w 2010 r. wynosił 8,1, przy średniej dla powiatu rawickiego 8,9, i był zdecydowanie wyższy na obszarze miasta (8,4) niż na obszarze wiejskim (7,6). Ruch naturalny na 1 000 ludności w 2010 r. wynosił w gminie 4,4 (4,2 na obszarze miasta, 4,9 na obszarze wiejskim).

Wykres 10. Przyrost urodzeń na 1000 ludności.

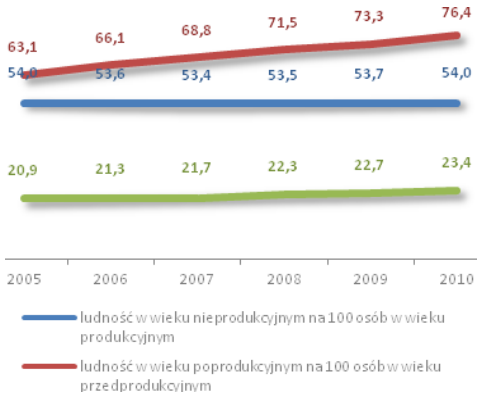


Wykres 11. Ruch naturalny na 1000 ludności.

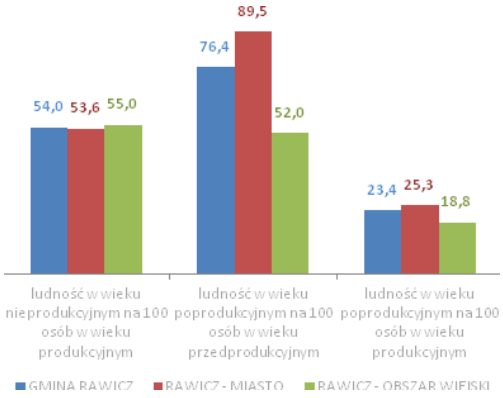


Na terenie gminy Rawicz maleje procentowy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej ludności (21,5% w 2005 r. – 19,9% w 2010 r.), rośnie natomiast procentowy udział ludności w wieku poprodukcyjnym (13,6% w 2005 r. – 15,2% w 2010 r.). Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym od paru lat jest stała i wynosi 54.

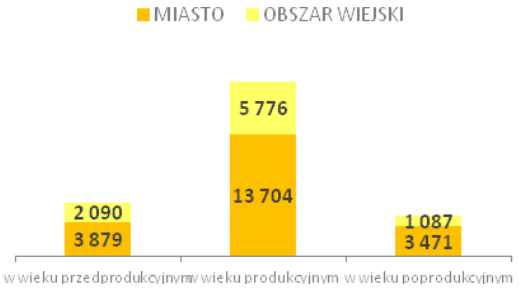
Wykres 12. Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2005 – 2010.



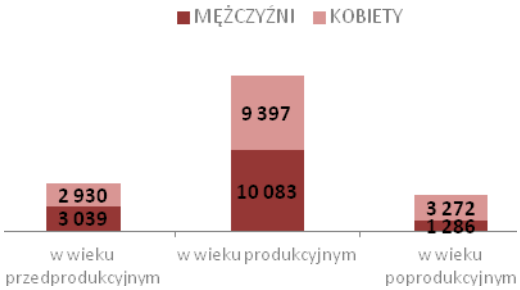
Wykres 13. Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2010 r.



Wykres 14. Ludność wg grup ekonomicznych na obszarze wiejskim i miejskim.

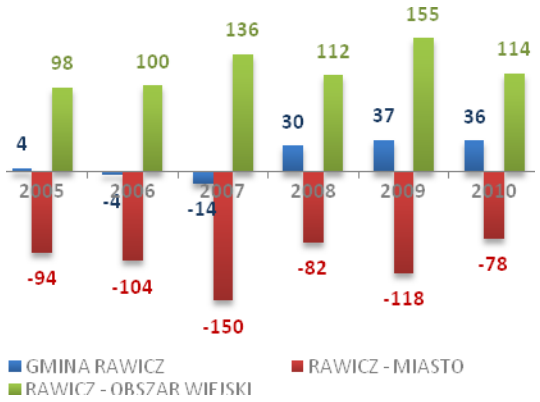


Wykres 15. Ludność wg grup ekonomicznych w podziale na kobiety i mężczyzn.

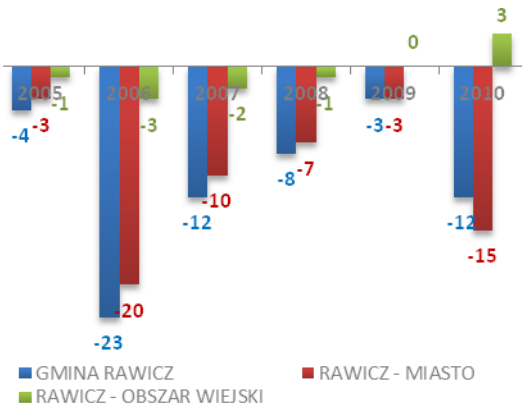


Migracje ludności stanowią drugi, obok przyrostu naturalnego, czynnik wpływający bezpośrednio na liczbę i rozmieszczenie ludności. Na obszarze gminy obserwuje się wzrost migracji od 2008 r. odnotowuje się dodatnie saldo migracji stałej. Odnotowuje się spadek liczby ludności na terenach miejskich i wzrost jej liczny na obszarze wiejskim gminy. Procesom tym towarzyszą zmiany strukturalne terenów wiejskich, które w znacznym stopniu przestają pełnić swoje dotychczasowe, związane z rolnictwem funkcje i stają się obszarami wielofunkcyjnymi.

Wykres 16. Saldo migracji ogółem w latach 2005 – 2010.



Wykres 17. Saldo migracji zagranicznych w latach 2005 – 2010.

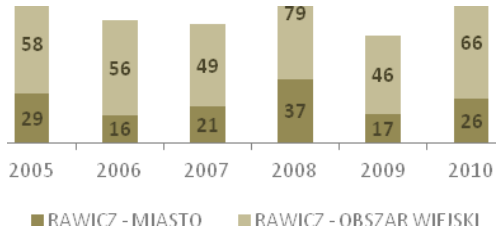


7.2. MIESZKALNICTWO

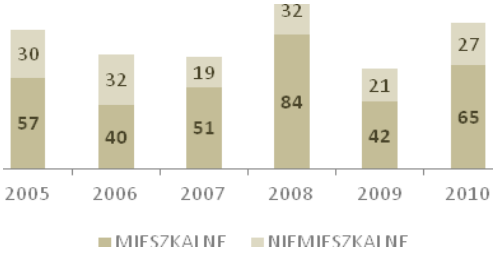
Zasoby mieszkaniowe w gminie Rawicz w 2010 r. wynosiły ogółem 9 815 (78% na zlokalizowanych terenie miasta Rawicz), powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła 737 316 m^2 (68% na terenie miasta Rawicz).

Wsie występujące na terenie gminy należą do grupy wsi jednoosiowych, w zdecydowanej większości typu ulicówki, której zwarta zabudowa ciągnie się po obu stronach jednej drogi (miejscowość Sarnówka to wieś wielodrożnicowa). Dominującym przeznaczeniem terenu na obszarach wsi jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa wraz z ogródkami i sadami przydomowymi oraz w mniejszym stopniu usługami.

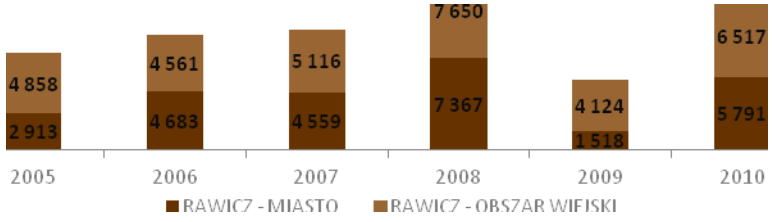
Wykres 18. Ilość budynków nowych oddanych do użytkowania w mieście i w obszarze wiejskim w latach 2005 -2010 *(źródło: GUS)*



Wykres 19. Ilość budynków mieszkalnych i niemieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2005 – 2010 *(źródło: GUS)*



Wykres 20. Powierzchnia użytkowa mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych w latach 2005 -2010 *(źródło: GUS)*



Zasoby mieszkaniowe w 2010 r. w gminie Rawicz wynosiły 327 mieszkań na 1000 ludności, co stanowiło najwyższy wskaźnik w powiecie rawickim. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2010 r. wynosiła 75,1 m2 (65,7 m^2 na terenie miasta Rawicz, 107,8 m^2 na obszarze wiejskim), a przeciętna powierzchnia na 1 osobę wynosiła 26,4 m^2. Ogólny stan infrastruktury wpływający na jakość zamieszkiwania na 2010 r. według danych GUS przedstawiają Tabele 25 i 26.

Tabela 21. Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno – techniczne w % ogółu *(2010 r., źródło: GUS)*

Jednostka terytorialna	w miastach			na wsi		
	wodociąg	łazienka	centralne ogrzewanie	wodociąg	łazienka	centralne ogrzewanie
Powiat rawicki	99,3	88,6	75,7	96,8	87,4	69,0
Gmina Rawicz	99,6	89,4	77,6	97,5	90,3	77,3

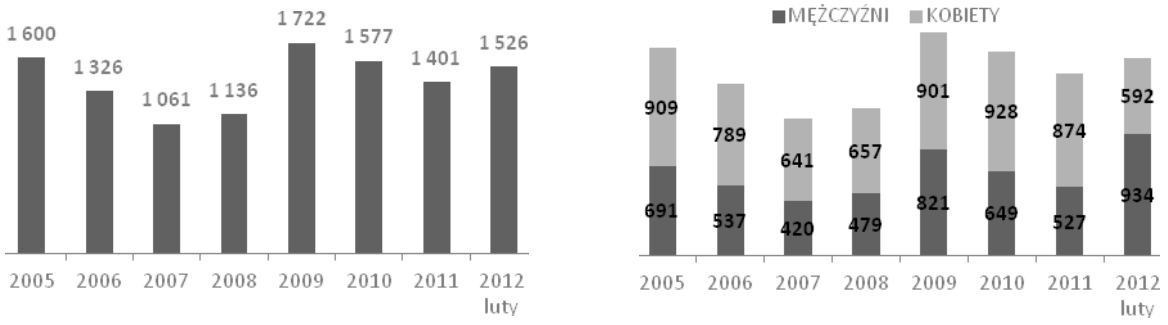
Tabela 22. Mieszkania wyposażone w instalacje sanitarno – techniczne *(2010 r., źródło: GUS)*

Jednostka terytorialna	ogółem			
	wodociąg	łazienka	centralne ogrzewanie	gaz sieciowy
Rawicz	9 729	8 792	7 611	7 145
Rawicz - miasto	7 592	6 813	5 918	6 756
Rawicz - obszar wiejski	2 137	1 979	1 693	389

7.3. RYNEK PRACY

Liczba bezrobotnych na terenie gminy Rawicz w lutym 2012 r. wynosiła 1 526 osób, z czego 74% bezrobotnych stanowili mieszkańcy miasta Rawicz, a 24,3% osoby do 25 roku życia. Podobnie jak w kraju, w gminie obserwuje się większy udział kobiet bezrobotnych w stosunku do mężczyzn (61,2%). 19,7% osób bezrobotnych posiadało prawo do zasiłku. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmalał w porównaniu do roku 2009 r., jednak jest on nadal znacznie wyższy niż poziom osiągnięty do 2008 r.

Wykres 21. Liczba bezrobotnych w latach 2005 – 2010 *(źródło: GUS)*



Wykres 22. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2005 – 2010 *(źródło: GUS)*

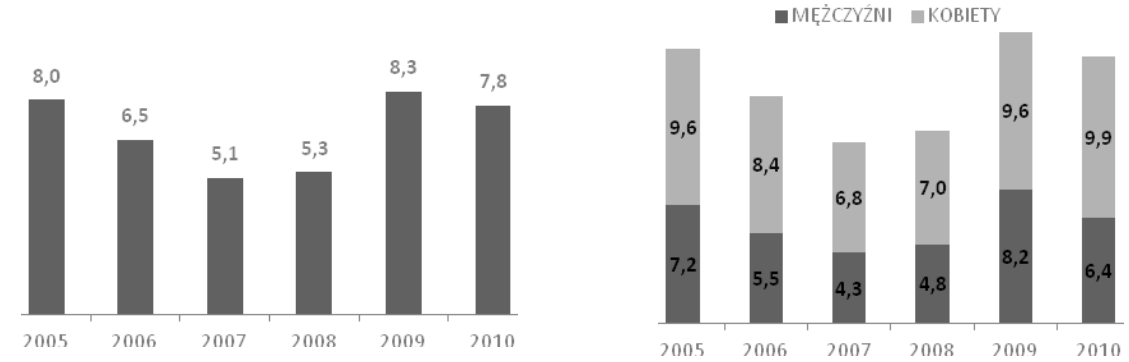


Tabela 23. Struktura bezrobocia (luty 2012, źródło: http://www.rawicz.rawicz.pl).

Podział	Ilość	Wartość w ogólnej liczbie bezrobotnych
	[osób]	[%]
Ogółem	1 526	103,70 % w porównaniu z poprzednim miesiącem (1 471osób)
Kobiety	934	61,2
Mężczyźni	592	38,8
Z prawem do zasiłku	301	19,7
Zamieszkali na wsi	397	26,0
Osoby do 25r. życia	371	24,3
Osoby z wykształceniem gimn. i poniżej	261	17,1
Długotrwale bezrobotni (pow.12 m-cy)	428	28,0

7.4. GOSPODARKA

Na terenie gminy, zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2011 r. w rejestrze REGON widnieje 2 852 podmiotów gospodarczych, z czego 96,5% stanowią podmioty sektora prywatnego.

Tabela 24. Podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych *(stan 31.12.2011 r.)*

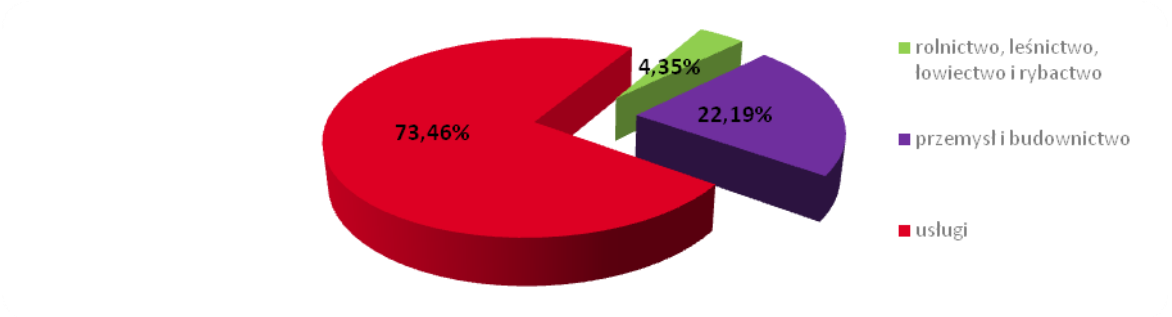
Lp.	Klasa wielkości	Rawicz	Rawicz - miasta	Rawicz – obszar wiejski
1.	Podmioty gospodarki narodowej ogółem	2 852	2 068	784
2.	Sektor publiczny - ogółem	100	94	6
3.	- państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	51	46	5
4.	- spółki handlowe	4	3	1
5.	Sektor prywatny - ogółem	2 752	1 974	778
6.	- w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2 210	1 552	658

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)

Struktura sektorowa gminy wpisuje się w ogólnopolską tendencję - dominacji sektora usług. Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w poszczególnych sektorach gospodarczych kształtuje się następująco:

- sektor I - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo - 4,35% ogółu podmiotów (124 jedn.),
- sektor II - przemysł i budownictwo - 22,19% ogółu podmiotów (633 jedn.),
- sektor III – usługi rynkowe i nierynkowe - 73,46% ogółu podmiotów (2 095 jedn.).

Wykres 23. Podmioty gospodarcze wg rodzajów działalności *(stan 31.12.2011 r.)*



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)

Pod względem klas wielkości na terenie gminy zdecydowanie dominują mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 osób. Przedsiębiorstwa te stanowią 92,5% ogółu podmiotów. Przedsiębiorstwa małe (10-49 zatrudnionych) stanowią 5,93% ogółu, średnie (50-249 os.) – 1,4%, zaś duże (250-999 os.) – 0,18%. Na terenie gminy brak jest przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 1000 osób (makroprzedsiębiorstw).

Wykres 24. Klasy wielkości przedsiębiorstw na terenie gminy *(stan 31.12.2011 r.)*

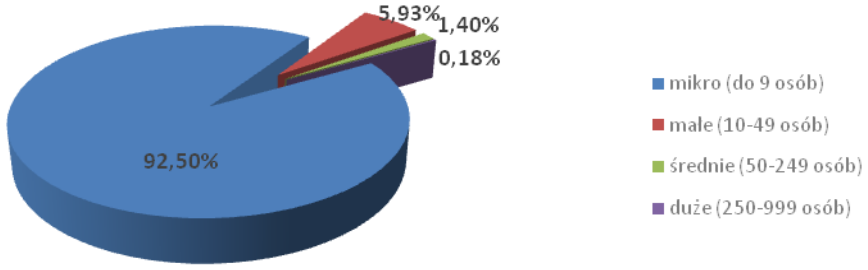


Tabela 25. Podmioty gospodarcze wg klasy wielkości *(stan 31.12.2011 r.)*

Lp.	Klasa wielkości	Rawicz	Rawicz - miasta	Rawicz – obszar wiejski
1.	Ogółem	2 852	2 068	784
2.	0 - 9	2 638	1 917	721
3.	10 - 49	169	119	50
4.	50-249	40	28	12
5.	250-999	5	4	1
6.	1000 i więcej	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)

Na terenie gminy od lutego 2010 r. funkcjonuje podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK" (z siedzibą na Dolnym Śląsku). Podstrefa o łącznej powierzchni 7,5004 ha, obejmuje kompleksy terenu zlokalizowane po wschodniej stronie DK5 - na południu od miasta Rawicz. Umożliwia ona lokalizację i prowadzenie działalności gospodarczej na warunkach preferencyjnych, m.in. polegający na ulgach podatkowych dla inwestora. Przewidywany okres funkcjonowania stref ekonomicznych w Polsce przewidywany jest do końca 2020 r. Strefa obecnie nie jest zagospodarowana.

7.5. OŚWIATA

Wskaźnik skolaryzacji stanowi jeden z podstawowych wskaźników stosowanych do badania poziomu edukacji. Wskaźnik brutto wyliczany jest jako stosunek liczby uczących się (bez względu na wiek) w stosunku do liczby ludności w danej grupie wiekowej (dla szkół podstawowych: 7-12 lat, dla gimnazjum: 13-15 lat). Wskaźnik netto obliczany jest analogiczne, aczkolwiek liczba uczących się również przypisana jest dla danego przedziału wiekowego.

Tabela 26. Współczynnik skolaryzacji gminy Rawicz *(stan 31.12.2010 r.)*

Lp.	Nazwa	Współczynnik skolaryzacji brutto	
		Brutto	Netto
Szkoły podstawowe			
1.	Gmina Rawicz	100,17	98,28
2.	Rawicz - miasto	132,49	129,69
3.	Rawicz - obszar wiejski	43,49	43,19
Gimnazja			
1.	Gmina Rawicz	103,36	96,85
2.	Rawicz - miasto	59,97	54,98
3.	Rawicz - obszar wiejski	178,12	168,98

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)*

Wskaźnik skolaryzacji na terenie gminy, zarówno dla szkół podstawowych, jak i gimnazjum w latach 2003-2010 spadł na terenach wiejskich na rzecz miasta Rawicz. Największy spadek wskaźnika netto (-42%) odnotowano na obszarze wiejskim dla gimnazjum. Świadczy to o malejącej liczbie uczących się w tej grupie wiekowej. Tak wysoki spadek może być jednak podyktowany odpływem uczących się do większych jednostek miejskich (w tym do Rawicza).

Tabela 27. Placówki edukacyjne na terenie gminy Rawicz *(stan 31.12.2010 r.)*

Lp.	Nazwa	Liczba placówek	Liczba dzieci/uczniów	Liczba absolwentów
		[jedn.]	[os.]	[os.]
1.	Przedszkola	9	952	-
2.	Szkoły podstawowe	9	1 801	344
3.	Gimnazja	3	1 016	353
4.	Licea ogólnokształcące dla młodzieży	2	591	246
5.	Licea ogólnokształcące dla dorosłych	1	93	32
6.	Licea ogólnokształcące uzupełniające dla dorosłych	1	65	12
7.	Szkoły policealne dla młodzieży	1	188	86
8.	Szkoły policealne dla dorosłych	3	88	61
9.	Technika	2	628	177
10.	Ponadgimnazjalne technika uzupełniające dla dorosłych	1	28	13

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)*

Obiekty przedszkolne i szkolne na terenie gminy (stan 01.01.2013 r.):

PRZEDSZKOLA:

- **Przedszkole nr 1 im. Akademia Króla Stasia w Rawiczu**, ul. Wały Powstańców Wielkopolskich 2;
- **Przedszkole nr 3 im. Krasnala Hałabały w Rawiczu**, ul. Armii Krajowej 7;
- **Przedszkole nr 5 „Pod Grzybkiem" w Rawiczu**, ul. Przyjemskiego 22;
- **Przedszkole nr 6 im. Przyjaciół Kubusia Puchatka w Rawiczu**, ul. Mikołajewicza 23;
- **Przedszkole nr 13 Niepubliczne w Rawiczu**, ul. Żwirowa 11;
- **Przedszkole Niepubliczne „Słoneczny Poranek" w Masłowie**, ul. Matejki 26.
- **Niepubliczne Przedszkole „Sarenka"**, Osiedla Sarnowa z Rawiczu, ul. Nowowiejskiego 5;
- **Niepubliczne Przedszkole „Małych Odkrywców"w Rawiczu**, ul. Długa 29;
- **Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Chatka Wesołego Skrzatka" w Rawiczu, ul. Różana 11;**

Oddziały przedszkolne znajdują się również w każdej szkole podstawowej na terenie gminy Rawicz.

SZKOŁY PODSTAWOWE:

- **Szkoła Podstawowa nr 1 w Rawiczu im. A. Mickiewicza**, ul. A. Mickiewicza 16;
- **Szkoła Podstawowa nr 3 w Rawiczu im. Kornela Makuszyńskiego**, ul. Wały Generała Jarosława Dąbrowskiego 1;
- **Szkoła Podstawowa nr 4 im. Władysława Broniewskiego w Rawiczu**, ul. Wł. Broniewskiego 5;
- **Szkoła Podstawowa nr 5 im. Karola Kurpińskiego w Rawiczu**, ul. Szkolna 4;

- **Szkoła Podstawowa nr 6 im. J. Korczaka w Rawiczu**, ul. Wały Generała Jarosława Dąbrowskiego 33;
- **Szkoła Podstawowa nr 6 w Masłowie**, ul. Śląska 53, Masłowo;
- **Szkoła Podstawowa nr 6 w Słupi Kapitulnej**, Słupia Kapitulna 117;
- **Szkoła Podstawowa nr 6 w Zielonej Wsi im. Powstańców Wielkopolskich**, Zielona Wieś 72

GIMNAZJA:
- **Gimnazjum nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Rawiczu**, ul. Szarych Szeregów 3;
- **Gimnazjum w Sierakowie im. Adama Olbrachta Przyjmy-Przyjemskiego**, ul. Przyjemskiego 35, Sierakowo.

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE:
- **I Liceum Ogólnokształcące w Rawiczu,** ul. Wały Dąbrowskiego 21;
- **Zespół Szkół Zawodowych w Rawicz,** ul. Hallera 12.

7.6. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Rawicz zlokalizowanych jest 15 zakładów opieki zdrowotnej, 9 aptek oraz prowadzonych jest 7 praktyk lekarskich. Poza Szpitalem Powiatowym na terenie gminy Rawicz brak jest publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

Tabela 28. Obiekty ochrony zdrowia *(stan 31.12.2010 r.)*

Lp.	Nazwa placówki	Liczba placówek
1.	Apteki	9
2.	Zakłady opieki zdrowotnej	15
3.	Praktyki lekarskie w miastach	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)

Do najważniejszych placówek ochrony zdrowia na terenie gminy należą:

ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ
- **Szpital Powiatowy w Rawiczu,** ul. Gen. Grota Roweckiego 6;
- **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE",** Rawicz ul. Dworcowa 2;
- **NZOZ Centrum Leczenia i Rehabilitacji „ZDRÓWKO" s.c,** Rawicz ul. Sarnowska 9a;
- **NZOZ Centrum Pielęgniarstwa i Rehabilitacji sp. z o.o.,** Rawicz ul. Dworcowa 2;
- **NZOZ Centrum Usług Medycznych „CENTER-MED" s.c.,** Rawicz ul. 11 Listopada 1;
- **NZOZ Międzynarodowe Centrum Dializ POZNAŃ,** Rawicz ul. Gen. Grota Roweckiego 6;
- **NZOZ poradnie specjalistyczne „ESKULAP",** Rawicz ul. Podmiejska 8;
- **NZOZ Zespół Przychodni Lekarza Rodzinnego „MEDICA" s.c.,** Rawicz Rynek 10;
- **NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego „TERAPIA",** Rawicz ul. Królowej Jadwigi 13b/20;
- **NZOZ Przychodnia Lekarska „RAWMED" sp. Z o.o.,** Rawicz ul. Piłsudskiego 3;
- **NZOZ Specjalistyczna Poradnia Okulistyczna „FOCUS",** Rawicz ul Wały Jarosława Dąbrowskiego 3;
- **SPZOZ centrum rehabilitacji medycznej i ośrodek osób niepełnosprawnych,** Rawicz ul. Sarnowska 9A;
- **Zespół Poradni Specjalistycznych „Medis",** Rawicz ul. Królowej Jadwigi 13b/1;
- **Centrum Medyczne MAXMED s.c. Joanna Szczygieł, Wojciech Kęska,** Rawicz ul. Piłsudskiego 3;
- **Centrum Medyczne SOKRATES s.c Iwona Sobera, Magdalena Koperska;** Rawicz ul. Piłsudskiego 3;
- **Centrum Pielęgniarsko – Opiekuńcze,** Rawicz ul. Gen. Grota Roweckiego 9k;
- „**MEDIM" Imalska Dorota, Madajczak Iwona Spółka Jawna,** Rawicz ul. Miedzińskiego 6b.

APTEKI
- **„Przy Plantach”**, Rawicz ul. Piłsudskiego 2;
- **„Św. Tomasza"**, Rawicz ul. 3 Maja 1;
- **„Grodzka”**, Rawicz ul. Wojska Polskiego 7;
- **„Osiedlowa"**, Rawicz ul. Przyjemskiego 6a;
- **„Lawendowa"**, Rawicz ul. Rynek 36 i ul. Westerplatte 1;
- **„Pod Niedźwiedziem"**, Rawicz ul. Klasztorna 10;
- **„W Rynku"**, Rawicz ul. Rynek Sarnowski 13;
- **„Rawicka"**, Rawicz ul. 17 Stycznia 1;
- **„Utis"**, Rawicz ul. 11 Listopada 2a.

7.7. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Na terenie Gminy Rawicz funkcjonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (ul. Kopernika 4A, Rawicz), stanowiący jednostkę organizacyjną samorządu terytorialnego, nie posiadającą osobowości prawnej. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W strukturze rawickiego ośrodka funkcjonują: **Środowiskowy Dom Samopomocy,** finansowany w całości z budżetu państwa oraz **Dzienny Dom Pomocy Społecznej.**

Na terenie gminy mieści się również siedziba Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (ul. Wały Jarosława Dąbrowskiego 2, Rawicz). Centrum realizuje zadania z zakresu:

- pomocy społecznej (m.in.: specjalistyczne poradnictwo, prowadzenie i organizowanie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, działania na rzecz integracji ze środowiskiem osób opuszczających zakłady karne);
- rehabilitacji społecznej (m.in.: rehabilitacja osób niepełnosprawnych, współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami, działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych).

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 6 placówek wsparcia dziennego. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńczo-wychowawcze rodziny, świadcząc opiekę dzienną i zapewniając dziecku pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych, w miarę możliwości pomoc rzeczową, posiłek. Prowadzi stałą pracę z rodziną dziecka. Poza wymienionymi, specjalistyczna placówka prowadzi zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia terapeutyczne, kompensacyjne i logopedyczne, indywidualne programy korekcyjne, udziela pomocy w kryzysach szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych.

Tabela 29. Obiekty infrastruktury społecznej *(stan 31.12.2010 r.)*

Lp.	Nazwa placówki	Liczba placówek
1.	Placówki wsparcia dziennego - miejsca - korzystający w roku sprawozdawczym	6 72 86
2.	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej [jedn.]	770
3.	Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej [os.]	2 034
4.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	6,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)

Na terenie gminy Rawicz, zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2010 r. nie ma zlokalizowanych żłobków, co wynika zapewne z panującego niżu demograficznego.

Na terenie miasta i gminy funkcjonują 24 organizacje pozarządowe i grupy samopomocowe, działające przede wszystkim na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, chorych i uzależnionych.

7.8.TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

USŁUGI TURYSTYKI

Walory turystyczne gminy Rawicz obejmują m.in. parki zabytkowe wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

- Rawicz - planty miejskie;
- Rawicz – Osiedle Sarnowa – park o pow. 1,4 ha z pozostałościami po zamku w postaci kopca i stawu;
- Dąbrówka – park krajobrazowy z XIX w. o pow. 3,85 ha;
- Izbice – park krajobrazowy;
- Konarzewo – park krajobrazowy z połowy XIX w. o pow. 2,4 ha;
- Łaszczyn – park krajobrazowy z XIX w. o pow. 3,6 ha;
- Żołędnica – park o założeniu krajobrazowym.

Do głównych szlaków przebiegających przez teren gminy zalicza się:

- Ziemiański Szlak Rowerowy (ZSR) o znaczeniu regionalnym, liczący długość 245 km 400 m (na terenie powiatu rawickiego – 56 km). Szlak ma w swym założeniu ułatwić bezpieczny dojazd rowerem z Poznania do najważniejszych miejscowości leżących na trasie, m.in.: Rawicza. W granicach gminy biegnie po trasie: Zakrzewo (gm. Miejska Górka) – Żołędnica – Łaszczyn – Rawicz - Sarnowo - Karolinki (gm. Miejska Górka).
- Mickiewiczowski Szlak Rowerowy o długości 18 km, biegnący przez północno-zachodnie tereny gminy Rawicz. Przebieg trasy: Rawicz/Sierakowo – Łaszczyn – Konarzewo – Dąbrówka – „Polska Góra" na kierunku zachodnim – kierunek na południe – Rawicz. Przebieg niniejszego szlaku koliduje z przebiegiem dróg krajowych: S5 i 36.
- Szlak pieszy, spacerowy po Rawiczu o długości 8 km. Szlak ma formę zamkniętej pętli prowadzącej przez ul. Dworcową (przejście Alejką), Podmiejską (przejście przez Cmentarz), Żwirową, Spokojną, Wały Poniatowskiego - planty, Grunwaldzką, Rynek Ratusz, Buszy, Szarych Szeregów, Marcinkowskiego, Scherwentkego, Planty (od Domu Kultury do więzienia), Marcinkowskiego, Sukienniczą, Plac Wolności, 17 stycznia, Bobrowskiego, Wały Dąbrowskiego, Sarnowską, Sucharskiego, Bohaterów Westerplatte, Wały Dąbrowskiego - planty, Piłsudskiego, Hallera, Grota Roweckiego, Sportową, Dworcową.

Jednocześnie warty uwagi jest fakt, iż przez teren trzech gmin powiatu rawickiego (gm. Pakosław, Jutrosin i Miejska Górka), na wschód od gminy Rawicz, przebiega międzynarodowa trasa R-9 z Chorwacji do Gdańska, licząca 1 930 km (na terenie powiatu 26 km).

Na terenie gminy Rawicz znajdują się również ścieżki rowerowe biegnące wzdłuż:

- drogi powiatowej nr 21307 Rawicz – Dubin na odcinku Rawicz – Szymanowo, o długości 770 m;
- drogi powiatowej Rawicz – Miejska Górka na odcinku Rawicz – Sarnowa, o długości 1 684 m.

Przez teren gminy przebiegają cztery szlaki turystyczne, wytyczone ścieżkami i drogami ziemi rawickiej oraz trasa spacerowa, zarządzane przez Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno - Krajoznawczego „RAWICZ" w Rawiczu. Są to:

- szlak niebieski (o znaczeniu regionalnym) - Czempiń (PKP) - Kobylin (PKP), długość: 136,1 km, przebieg na terenie gminy: Gierłachowo (gmina Bojanowo) - Dąbrówka - Konarzewo - Łaszczyn - Rawicz - Szymanowo - Dębionka (gmina Pakosław);
- szlak żółty (leśny, o znaczeniu lokalnym) w całości przebiegający przez gminę Rawicz; długość 11,5 km, przebieg: Rawicz (PKP) - Dolina Świętojańska" - Rezerwat „Dębno" - zbiornik przeciwpowodziowy na Masłówce - pamiątkowy głaz w miejscu śmierci Stefana Bobrowskiego - Dąbrówka;
- szlak czarny (przyrodniczy, o znaczeniu lokalnym) - Rawicz (PKP) - Wińsko (Rynek), długość 11,5 km, przebieg na terenie gminy: Rawicz - Rezerwat „Dębno" – w kierunku na Wińsko (pow. wołowski, woj. dolnośląskie);
- szlak czerwony (o znaczeniu lokalnym) - Szymanowo (PKS) - Iźbice (PKS), o długość: 45 km, przebieg: Szymanowo - Dębno Polskie - Zielona Wieś - Słupia Kapitulna - Golejewko (gm. Pakosław) - Miejska Górka (gm. Miejska Górka) - Rawicz (Sarnowa) - Łaszczyn - Konarzewo - Iźbice;
- trasa rowerowa po Rawiczu (w całości biegnąca w granicach gm. Rawicz), długość: 38 km, przebieg: Rawicz (Ratusz) - Sierakowo - Łaszczyn - Żołędnica - Sarnówka - Rawicz/Sarnowa - Las Sarnowski (skrzyżowanie dróg Rawicz-Dubin i Zielona Wieś - Sarnowa) - Słupia Kapitulna - Ugoda - Zielona Wieś - Stwolno - Sikorzyn - Szymanowo - Dębno Polskie - Rawicz; układ trasy pozwala na jej pokonanie pięciowariantowo.

OBIEKTY SPORTOWE

- **Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rawiczu - Stadion sportowy nr 1 - ul. Spokojna 1a,** 63-900 Rawicz - boisko piłkarskie 100x64, otwarta widownia 1 200 miejsc, bieżnia 400 m (8 torów), tor speedrowerowy, 2 skocznie, 2 korty tenisowe (36x18), hotel z 33 miejscami noclegowymi, sauna);
- **Kryta pływalnia** ul. Spokojna 1a, **63-900 Rawicz,** (25x12,5), widownia 300 miejsc;
- **Stadion żużlowy** ul. Grota Roweckiego, 63-900 Rawicz, tor żużlowy 360 m;
- 2 boiska piłkarskie Rawicz (105x70 i 80x60), widownia 2 300 osób;
- **Stadion piłkarski** ul. Strzelecka 14 d, Rawicz Sarnowa;
- 2 boiska piłkarskie Rawicz Sarnowa (100x70 i 100x60), widownia otwarta 120 miejsc;
- **Sala sportowa** (27x12,5) 63-900 Rawicz ul. Kopernika;
- **Sala sportowa** (45x33) przy Gimnazjum w Sierakowie 63-900 Rawicz, ul. Przyjemskiego 35;
- **Sale sportowe przy szkołach:**
  - **Szkoła Podstawowa nr 3** - sala gimnastyczna (20x10) Rawicz. ul. Wały Gen. Jarosława Dąbrowskiego 1;
  - **Szkoła Podstawowa nr 4** - sala gimnastyczna ((16x10) Rawicz. ul. Broniewskiego 5;
  - **Szkoła Podstawowa nr 5 -** sala gimnastyczna (36x20) Rawicz, ul. Szkolna 3;
  - **I Liceum Ogólnokształcące** - sala gimnastyczna (18x9,5) Rawicz, ul. Wały Dąbrowskiego 21;
  - **Zespół Szkół Zawodowych** - sala gimnastyczna (36x18 i 22x12) Rawicz, ul. Hallera 12.

Na teren Gminy Rawicz znajdują się 3 obiekty hotelowe, w mieście Rawicz (44 miejsc noclegowych) oraz na obszarze wiejskim gminy (52 miejsca). Na terenie gminy brak jest innych obiektów zbiorowego zakwaterowania w postaci kempingów, pól biwakowych, zespołów domków turystycznych. Łączna ilość noclegów udzielonych turystom w obiektach hotelowych wyniosła 9 533.

8. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Na terenie gminy znajduje się siedziba Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu (ul. Sienkiewicza 23) oraz Rewir Dzielnicowych w Rawiczu ul. Sienkiewicza 25. W ramach rewiru funkcjonuje sześć rejonów służbowych (4 obejmują teren miasta Rawicz, 2 – sołectwa na obszarze wiejskim).

Wskaźnik wykrywalności przestępstw na terenie powiatu w ostatnim dziesięcioleciu wzrasta sukcesywnie, osiągając w 2011 r. niemal 88%. Równolegle celem poprawy bezpieczeństwa w gminie i całym powiecie rawickim Komenda Powiatowa realizuje następujące programy:

- **Program Bezpieczne Miasto/Wieś** - dla ograniczenia przestępczości oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa i jakości życia;
- **Program Bezpieczny Ogród/Działka** - dla podniesienia bezpieczeństwa na terenie ROD;
- **Program Wielkopolski Sąsiedzki Program Przeciwdziałania Przestępczości –** dla zminimalizowania przestępczości poprzez przez aktywizację lokalnych społeczności;
- **Program Uwaga Zagrożenie** – dla wzrostu świadomości społecznej odnośnie zagrożeń związanych ze zjawiskiem narkomanii i alkoholizmu;
- **Program Wielkopolski Program Prewencyjny „Bezpieczna Szkoła”** – skierowany do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, uczący o zagrożeniach oraz odpowiedzialności prawnej nieletnich;
- **Program Policyjny Program Edukacyjny „Z Pyrkiem Bezpieczniej"** (finansowany ze środków samorządowych) – skierowany do uczniów celem ograniczania zjawisk społecznie szkodliwych;
- **Program „Razem Bezpieczniej”** – program rządowy, działający na rzecz zapobiegania przestępczości i zachowaniom aspołecznym**.**

Tabela 30. Przestępstwa na terenie powiatu rawickiego w latach 2002 - 2011.

Lp.	Rok	Przestępstwa stwierdzone	Liczba podejrzanych	Wykrywalność	Przestępstwa drogowe	Przestępstwa kryminalne	Przestępstwa gospodarcze
		[jedn.]	[os.]	[%]	[jedn.]	[jedn.]	[jedn.]
1.	2011	1 063	660	87,8	211	602	219
2.	2010	912	570	86,2	141	560	185
3.	2009	905	622	87,2	148	551	168
4.	2008	837	552	85,1	181	500	121
5.	2007	800	634	86,2	213	413	140
6.	2006	881	667	85,7	304	444	99
7.	2005	853	579	85,4	272	429	115
8.	2004	950	660	85	312	481	131
9.	2003	1 137	677	84,8	301	623	115
10.	2002	975	544	82	245	610	92

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zestawienia danych statystycznych dotyczących przestępstw na terenie województwa wielkopolskiego z lat 1999 – 2011 (http://bip.poznan.kwp.policja.gov.pl/portal/KWP/959/3874/Zestawienie_danych_statystycznych.html)

8.1. OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA

Na terenie gminy Rawicz występują obszary zagrożenia powodzią, oznaczone na Rysunku Studium jako:
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%)
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%)
- obszar, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%)
- obszar narażony na zalewanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wały przeciwpowodziowego.

Na powyżej wskazanych obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy szczególne wynikające przede wszystkim z ustawy Prawo wodne, szczegółowo przytoczone w części II Studium poświęconej KIERUNKOM ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW w rozdziale zatytułowanym OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ

MAS ZIEMNYCH, a także w rozdziale poświęconym KIERUNKOM I WSKAŹNIKOM DOTYCZĄCYM ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY, gdzie wskazano tereny, na których występują obszar szczególnego zagrożenia powodzią.

Na terenie gminy Rawicz występują obszary zagrożone podtopieniami w przypadku wystąpienia deszczów nawałnicowych oraz przerwania obwałowań głównych cieków. Masłówka wylewa w czasie bardzo wysokiego poziomu wody na rzece. Wody przelewają się przez wały ochronne, zalewając łąki, pastwiska i pola uprawne sołectw: Folwark, Załęcze, Masłowo, Izbice, Żylice. Przez wody podskórne zalewane są tereny położone poniżej poziomu wód w rzece.

Wylewy rzeki Dąbrocznia występują w czasie bardzo wysokiego poziomu wód (stany alarmowe) w rzece, kiedy wody przelewają się przez wały ochronne. Woda podskórna zalewa tereny położone poniżej poziomu wód w rzece, zalewając łąki, pastwiska i pola uprawne sołectw: Dębno Polskie, Sarnówka, Sikorzyn, Słupia Kapitulna, Stwolno, Szymanowo, Wydawy, Zielona Wieś.

Orla łącznie z dopływem Stara Orla (Szpatnica) stanowi poważne zagrożenie w czasie bardzo wysokiego poziomu wód w tych rzekach. Wody przelewają się przez wały ochronne, a lokalnie może dochodzić do przerwanie wałów w okolicach: Łąkta, Sworowo - co w konsekwencji powoduje zalanie pól uprawnych, łąk i pastwisk sołectw: Łąkta, Wydawy, Zielona Wieś.

Do pozostałych cieków stwarzających lokalne zagrożenie powodziowe należą: Pijawka, Złota Woda, Bitter, Stara Orla, Grobelka, Rów Barycki i Rów Sułowski. W większości przypadków tereny zagrożone podtopieniami są niezabudowane a zalania dotyczą jedynie terenów użytkowanych rolniczo, dlatego straty materialne nie są zbyt wysokie.

8.2. NATURALNE ZAGROŻENIA GEOLOGICZNE

Na terenie gminy Rawicz nie występują strefy silnych zagrożeń geologicznych. Ze "Sprawozdania z prac związanych z rejestracją osuwisk na terenie powiatu rawickiego", opracowanego w 1970 r., zawierajacego mapę topograficzną w skali 1:25 000, wynika, że teren objęty studium położony jest poza terenami osuwisk oraz obszarami predystynowanymi do ruchów masowych ziemi. Naturalne zagrożenie osuwiskami występuje głównie w miejscach styku odmiennych geomorfologicznie form terenu lub w innych strefach krawędziowych. Możliwość wystąpienia osuwisk warunkuje nachylenie zbocza, które na terenie gminy nie jest aż tak duże, aby prowadzić do wystąpienia tego typu zjawiska geologicznego.

9. STAN PRAWNY GRUNTÓW

W strukturze własności gruntów na obszarze miejskim gminy Rawicz dominują grunty będące własnością osób fizycznych. Stanowią one aż 42% ogólnej powierzchni miejskiej gminy Rawicz (323 ha). Znaczny udział stanowią również grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste (27%, 210 ha) oraz przekazane w użytkowanie wieczyste (10%, 75 ha). 8% - 63 ha powierzchni obszaru miejskiego stanowią grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste.

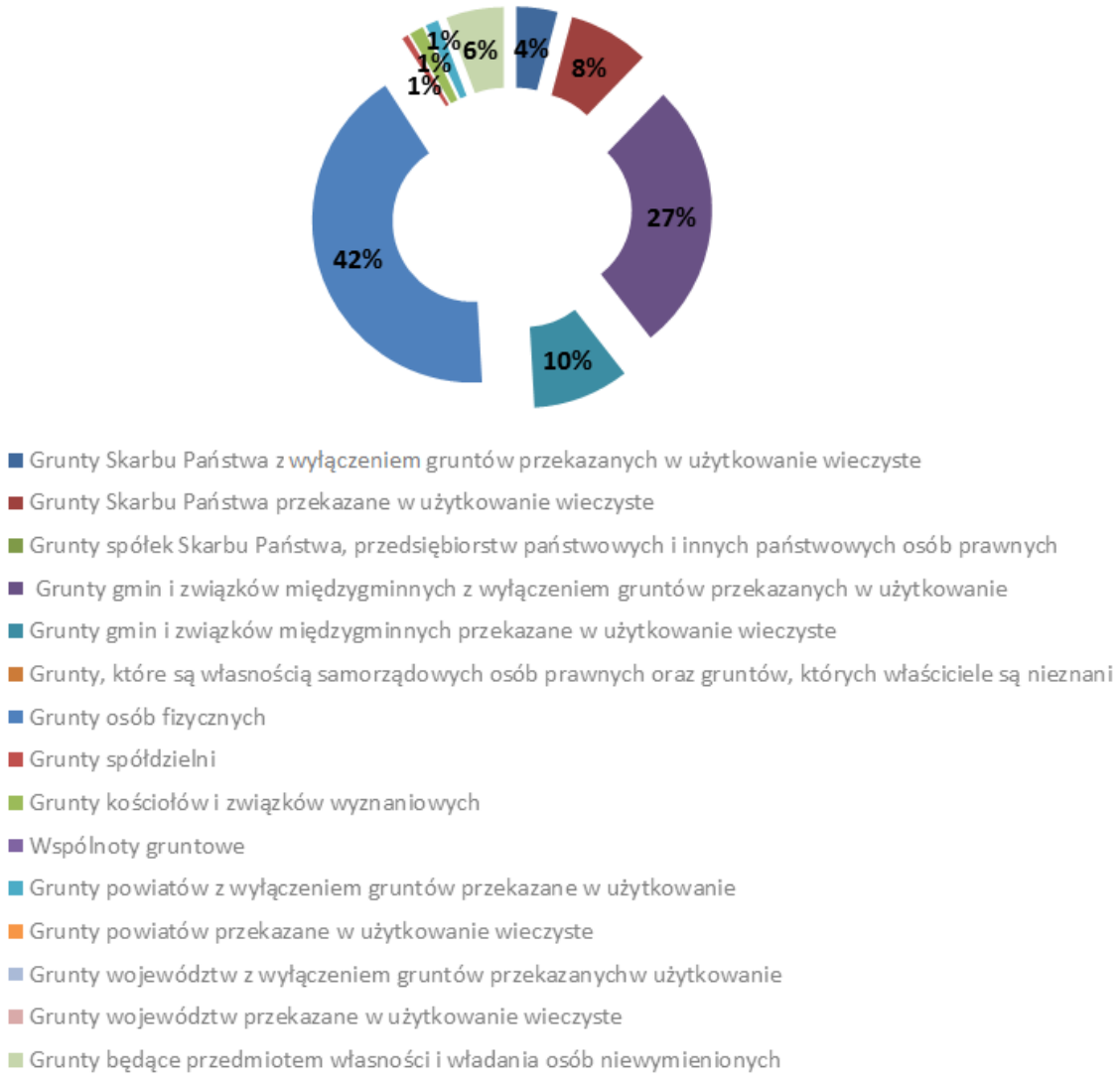
Tabela 31. Struktura własności gruntów na obszarze miejskim gminy Rawicz *(stan 1.01.2012 r.)*

MIASTO	Powierzchnia [ha]
Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	32
Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	63
Grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	0
Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	210
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	75
Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz gruntów, których właściciele są nieznani	0
Grunty osób fizycznych	323
Grunty spółdzielni	5
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	11
Wspólnoty gruntowe	0
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazane w użytkowanie	10
Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0

MIASTO	Powierzchnia [ha]
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	0
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych	45
Ogółem:	774

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Poznaniu

Wykres 25. Struktura własności gruntów na obszarze miejskim gminy Rawicz *(stan 1.01.2012 r.).*



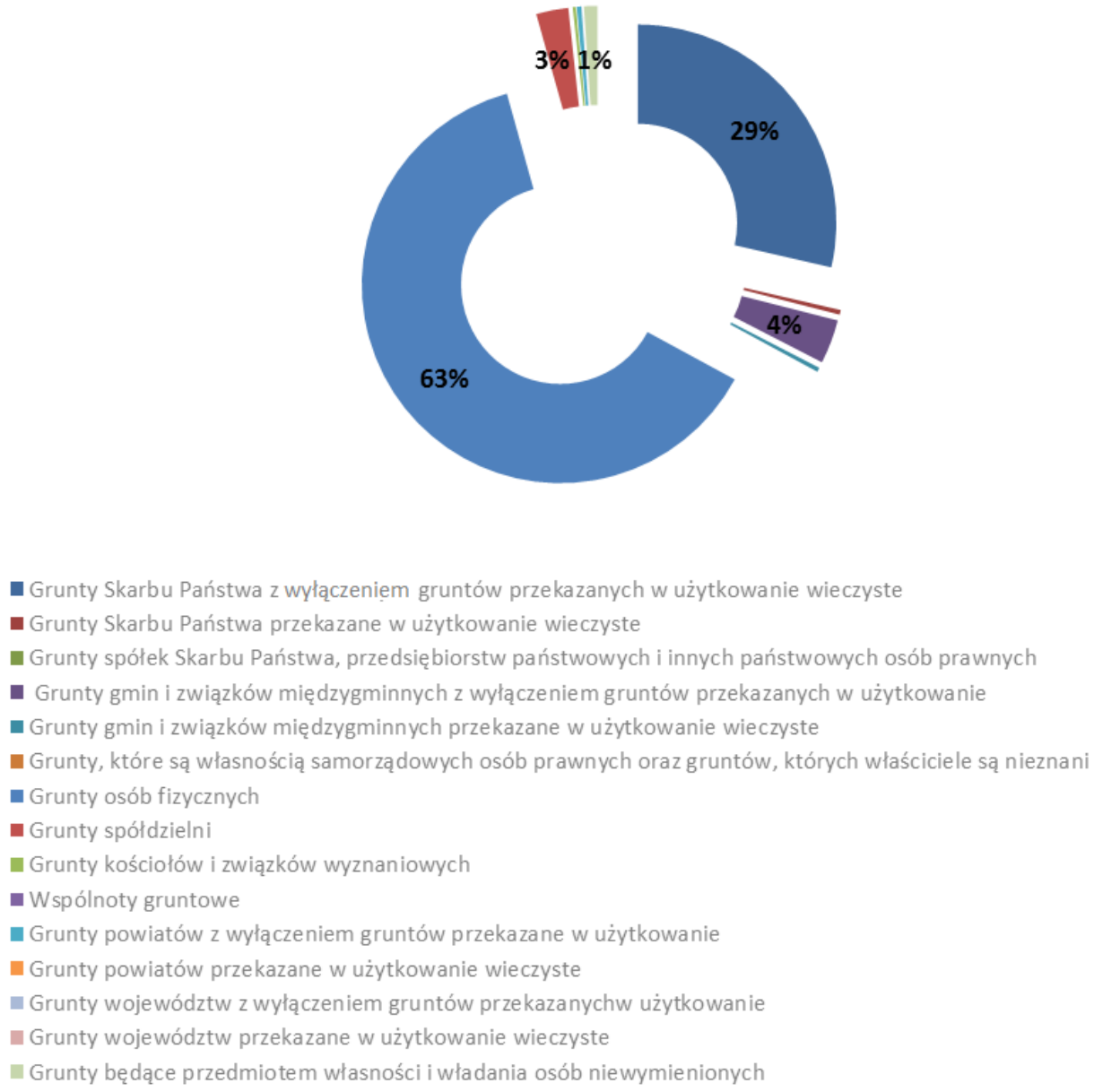
Analiza struktury własności gruntów na obszarze wiejskim gminy Rawicz wskazuje na dominację gruntów osób fizycznych 63% (7 9 01 ha) oraz gruntów Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste (29%, 3 602 ha). W strukturze własności wyróżniają się również grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie z udziałem 4% (452 ha) i grunty spółdzielni 3% (330 ha).

Tabela 32. Struktura własności gruntów na obszarze wiejskim gminy Rawicz *(stan 1.01.2012 r.)*

OBSZAR WIEJSKI	Powierzchnia [ha]
Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	3 602
Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	48
Grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	0
Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	452
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	44
Grunty, które są własnością samorządowych os. prawnych oraz gruntów, których właściciele są nieznani	0
Grunty osób fizycznych	7 901
Grunty spółdzielni	330
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	31
Wspólnoty gruntowe	0
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazane w użytkowanie	47
Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	2
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych	137
Ogółem:	**12 594**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Poznaniu

Wykres 26. Struktura własności gruntów na obszarze wiejskim gminy Rawicz *(stan 1.01.2012 r.)*



10. SYSTEM TRANSPORTOWY

10.1. ZEWNĘTRZNE POWIĄZANIA TRANSPORTOWE

Gmina Rawicz charakteryzuje się korzystnym położeniem w stosunku do istniejącej i projektowanej sieci drogowej. Przebiegające przez teren miasta i gminy drogi stanowią ważne elementy sieci dróg o znaczeniu międzynarodowym (DK 5/E-261) oraz krajowym (DK 36). Jednocześnie teren gminy znajdują się w strefie oddziaływania Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC-ROUTE 65 (Central European Transport Corridor). Niestety podczas ostatniej rewizji Transeuropejskiej Sieci Transportowej TEN-T, stanowiącej jeden z komponentów CETC, nie uwzględniono włączenia drogi krajowej S5 na odcinku Poznań – Wrocław – Boboszów (granica państwa) – Brno (droga ekspresowa S5 na odcinku Poznań – Gniezno – Grudziądz należy do sieci).

Podstawowymi komponentami sieci TEN-T są połączenia w ramach korytarzy paneuropejskich. Korytarze te stanowią ciągi transportowe o międzynarodowym znaczeniu, w których przebiega komunikacja o podwyższonych parametrach technicznych wraz z węzłami transportowymi. Sieć ta obejmuje autostrady, drogi ekspresowe i inne połączenia istotne dla przewozów w państwach należących do UE. Elementem niniejszej sieci jest również przebiegająca przez gminę magistralna linia kolejowa nr 271 (E-59 o przebiegu gr. państwa – Świnoujście – Poznań – Wrocław – Opole – gr. państwa). Linia ta objęta jest również

międzynarodową umową i włączona została do sieci AGC, wyznaczającą główne międzynarodowe linie kolejowe.

Teren gminy Rawicz znajduje się w zasięgu obsługi lotnisk cywilnych zlokalizowanych na terenie województw: wielkopolskiego oraz dolnośląskiego. Wskazano jednostki w promieniu zasięgu do 100 km i maksymalnym czasie dojazdu do 1,5 h. Korzystne położenie gminy na granicy dwóch województw sprawia, iż wśród ww. znajdują się dwa Porty Lotnicze o znaczeniu krajowym i międzynarodowym: Poznań – Ławica oraz Wrocław – Strachowice. Pozostałe lotniska pełnią funkcje sportowo-usługowe i zakwalifikowane zostały do kategorii lotnictwa ogólnego.

Tabela 33. Wykaz lotnisk cywilnych położonych w odległości do 100 km od gminy Rawicz

Lp.	Nazwa lotniska	Nr rejestracyjny	Zarządzający	Odległość od gminy Rawicz
województwo wielkopolskie				
1.	Poznań - Ławica	EPPO	Port Lotniczy Poznań – Ławica Sp. z o.o.	ok. 100 km
2.	Poznań - Kobylnica	EPPK	Aeroklub Poznański im. Wandy Modlibowskiej	ok. 100 km
3.	Michałków k/Ostrowa Wlkp.	EPOM	Aeroklub Polski	ok. 80 km
4.	Strzyżewice k/Leszna	EPLS	Aeroklub Polski	39 km
województwo dolnośląskie				
1.	Wrocław – Strachowice	EPWR	Port Lotniczy Wrocław S.A.	65 km
2.	Legnica	EPLE	Strefa Aktywności Gosp. Sp. z o.o.	ok. 80 km

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru lotnisk cywilnych Urzędu Lotnictwa Cywilnego

10.2. KOMUNIKACJA DROGOWA

Szkielet istniejącego układu drogowego miasta i gminy stanowią:

1. Drogi krajowe:
   - S5 Poznań - Wrocław (klasa techniczna S – droga ekspresowa),
   - nr 36 obwodnica Rawicza (klasa techniczna GP – droga główna ruchu przyspieszonego);
   - nr 36 z wyłączeniem odcinka drogi na obszarze Miasta Rawicz (klasa techniczna G – droga główna);
2. Drogi wojewódzkie:
   - nr 324 /Szlichtyngowa – Góra/ – Załęcze (klasa techniczna G – droga główna),
   - nr 434 Łubowo – Iwno – Kostrzyn – Kórnik – Śrem – Kunowo – Gostyń – Rawicz (klasa techniczna GP – droga główna ruchu przyspieszonego);
3. Drogi powiatowe:
   - Poniec – Konarzewo – Łaszczyn – Rawicz,
   - Golina Wielka – Kawcze – Zakrzewo – Miejska Górka,
   - Rawicz – Słupia Kapitulna – Chojno - Pakosław – Dubin,
   - Miejska Górka – Słupia Kapitulna – Stwolno– Zielona Wieś - Wydawy,
   - Izbice – Łaszczyn – Sarnówka,
   - Sarnówka – Żołędnica – Zakrzewo,
   - Rawicz – Sikorzyn – Stwolno,
   - Rawicz – Dębno Polskie,
   - Zielona Wieś – Łąkta,
   - Stwolno - Zawady – Ugoda – Kubeczki – (do drogi nr 356);
4. Drogi gminne:
   - Dąbrówka – Konarzewo – Sarnówka,
   - od drogi krajowej nr 5 Łaszczyn - Żylice – Izbice do drogi krajowej nr 5,
   - od drogi krajowej nr 324 Masłowo – Warszewo,
   - Dębno Polskie – Zielona Wieś,
   - Rawicz – Szymanowo – Dębno Polskie,
   - Rawicz – (granica Gminy – Niemarzyn),
   - Słupia Kapitulna – granica gminy – Sworowo,
   - Rawicz (od granicy miasta) – Kąty – granica gminy (Korzeńsko),
   - Rawicz – Folwark – Kąty – Dębno Polskie,
   - granica gminy (Pakówka) – Izbice,
   - granica gminy (Gierłachowo) – droga nr 5 – granica gminy (Wydartowo),
   - Słupia Kapitulna – granica gminy – granica gminy – Ugoda,

- Łąkta – Wenecja – granica gminy (Sworowo),
- Żylice – Masłowo,
- Żołędnica – Łaszczyn,
- od torów kolejowych do miejscowości Kąty,
- Masłowo-Folwark.

Tabela 34. Sieć drogowa gminy Rawicz.

Lp.	Typ/rodzaj drogi	Długość ogółem [km]	W tym utwardzone [km]
1.	**krajowe**	22,00	22,00
2.	**wojewódzkie**	0,30	0,30
3.	**powiatowe**	64,00	64,00
4.	**gminne**	109,00	34,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)

Generalny pomiar ruchu dokonywany jest w odstępach pięcioletnich. Ostatni obrazujący średni dobowy ruch (SDR), wykonany został na istniejącej sieci dróg krajowych i wojewódzkich w 2010 r. Wykazał on, iż średni dobowy ruch na drogach krajowych w województwie wielkopolskim wynosi 10 918 poj./dobę, na drogach wojewódzkich zaś -4 007 poj./dobę, co stanowi wskaźniki wyższe od średnich krajowych.

Tabela 35. Średni dobowy ruch pojazdów w 2005 r. i 2010 r.

Lp.	Nr drogi	Odcinek	SDR 2005 [poj./dobę]	SDR 2010 [poj./dobę]
Drogi krajowe				
1.	5	RYDZYNA-RAWICZ	10 464	9 863
2.		RAWICZ/PRZEJŚCIE/	18 281	17 793
3.		RAWICZ-ŻMIGRÓD	8 314	9 941
4.	36	WIŃSKO-ZAŁĘCZE	2 942	3 050
5.		ZAŁĘCZE-RAWICZ	6 031	5 986
6.		RAWICZ-SARNÓWKA	11 246	10 861
7.		SARNÓWKA-DŁOŃ	3 589	3 701
Drogi wojewódzkie				
8.	324	KŁODA – GR. WOJ. ZAŁĘCZE	2 001	2 039
9.	434	KROBIA-MIEJSKA GÓRKA (SK. Z DK36)	3 818	5 767

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z „Generalnego pomiaru ruchu 2005 i 2010"

Najwyższymi wartościami wskaźnika w 2010 r., przekraczającymi średnią dla województwa, charakteryzuje się droga krajowa nr 5 w granicach miasta Rawicz (17 793 poj./dobę) oraz odcinek drogi wojewódzkiej na 434 (5 767 poj./dobę), prowadzący w kierunku gminy Miejska Górka.

W okresie pomiarowym 2005 - 2010 największy wzrost natężenia ruchu zaobserwowano na drodze krajowej nr 5 na odcinku na północ od Rawicza (w kierunku na Poznań) oraz na odcinkach drogi nr 36: tuż przy granicy z województwem dolnośląskim oraz przy granicy gminy Rawicz i Miejskiej Górki.

Na drodze wojewódzkiej nr 434 w 2010 r. zauważalny jest wzrost natężenia liczby pojazdów na dobę aż o 50% w stosunku do pomiaru z 2005 r. Na drodze nr 324 natężenie ruchu utrzymuje się na zbliżonym poziomie – w 2010 r. nastąpił zaledwie 2% wzrost w stosunku do poprzedniego pomiaru.

Przez teren gminy przebiegają cztery trasy wyznaczone do przewozu materiałów niebezpiecznych:

1. fragment trasy międzynarodowej E-261 (DK nr 5) z Poznania do Wrocławia (odcinek 11 km: Dąbrówka – Dębno Polskie);
2. fragment drogi krajowej nr 36 z Ostrowa Wielkopolskiego do Lubina (odcinek 10 km: Jagodnia – Załęcze);
3. fragment drogi wojewódzkiej nr 434 z Gostynia do Rawicza (odcinek 1 km: Jagodnia – Rawicz);
4. fragment drogi wojewódzkiej nr 324 z Załęcza do Góry i do Szlichtyngowej (odcinek 0,5 km).

Rozbudowana, sprawna sieć komunikacyjna oraz dogodne położenie gminy przy głównych szlakach komunikacyjnych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym stanowi ważny czynnik rozwoju. Poprawa jakości dróg niesie za sobą znaczną wartość dodaną w postaci zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Czynnik transportu stanowi ważny wyznacznik lokalizacji kapitału na danym obszarze, a tym samym determinuje rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

Miejscem kluczowego konfliktu komunikacyjnego w gminie jest skrzyżowanie drogi krajowej nr 36 z istniejącym przejazdem kolejowym na linii nr 271 (E-59) (w ciągu ul. Piłsudskiego w Rawiczu przechodzącej w ul. Śląską w Masłowie). Problem stanowi również zły stan techniczny dróg (zwłaszcza lokalnych), niewystarczające nakłady inwestycyjne na system drogowy oraz wzrastająca liczba pojazdów, a tym samym wzmożony ruch samochodowy na drogach w granicach gminy.

10.3. KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe:
- pasażerska, magistralna nr 271 Wrocław Główny – Poznań Główny na odcinku Wrocław Popowice – Rawicz - Leszno,
- towarowa, znaczenia miejscowego nr 362 – Kobylin – Rawicz (z przystankami Rawicz Wschód i Sarnowa).

Tabela 36. Charakterystyka linii kolejowych przebiegających przez teren gminy Rawicz.

Lp.	Nr linii	271	362
1.	Długość linii	164,913	34,932
2.	Kategoria linii	magistralna	znaczenia miejscowego
3.	Liczba torów	dwutorowa	jednotorowa
4.	Elektryfikacja	zelektryfikowana	niezelektryfikowana
5.	Szerokość toru	normalnotorowa	normalnotorowa
6.	Znaczenie	państwowa	publiczna
7.	Klasa toru	1	4/5
8.	Umowy międzynarodowe	AGC	-
9.	Prędkość konstrukcyjna	120-160 km/h	80 km/h

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Instrukcji Id-12 (D-29) Wykaz linii"

Powyższe linie zarządzane są przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Tereny kolei są terenami zamkniętymi na podstawie Decyzji nr 45 Ministra Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. MI Nr 14, poz. 51). Ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa decyzja uznaje za tereny zamknięte te, na których usytuowane są linie kolejowe. Na terenie gminy Rawicz decyzja ta obejmuje 63 działki, wyłączając je z użytkowania.

Położenie gminy w obrębie ważnego, kolejowego korytarza transportowego o znaczeniu międzynarodowym i krajowym, jakim jest linia kolejowa E-59, stanowi bezsprzecznie istotny czynnik aktywizujący ten teren.

10.4. TRANSPORT PUBLICZNY

Na terenie gminy sprawnie funkcjonuje publiczny transport autobusowy. Rozbudowana sieć połączeń autobusowych obejmuje swoim zasięgiem nie tylko teren gminy i powiatu rawickiego, ale całą południowo-zachodnią część Wielkopolski oraz północne krańce województwa dolnośląskiego. Główne kierunki przepływów to: Krotoszyn, Leszno, Milicz, a w większej skali: Jelenia Góra, Ostrów Wielkopolski, Piła, Wrocław oraz Zielona Góra. Zdecydowanie najwięcej kursów odbywa się do gmin: Bojanowo, Jutrosin, Krobia, Miejska Górka oraz Pakosław. Dużą rolę odgrywa tu również komunikacja miejska w mieście Rawicz, która obsługuje nie tylko teren samego ośrodka powiatowego, ale i obszary ościenne.

11. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

11.1. GOSPODARKA WODNA

Woda na teren gminy doprowadzana jest z położonej w województwie dolnośląskich, sąsiedniej gminy Wąsosz, z oddalonych o ok. 5 km ujęć: Borowno, Świniary, Wodniki. Uzdatniana jest już w granicach gminy Rawicz - na terenie miejscowości Załęcze. Na terenie gminy znajduje się 5 lokalnych ujęć wody: w Dębnie Polskim, Izbicach, Łaszczynie, Słupi Kapitulnej i Zielonej Wsi. Dodatkowo w Słupi Kapitulnej oraz w Łaszczynie zlokalizowane są stacje wodociągowe. Pozostałe stacje uzdatniania znajdują się na terenie miasta Rawicz: przy Okręgowej

Spółdzielni Mleczarskiej, Zakładzie Urządzeń Gazowniczy „Gazomet" oraz Zakładzie Karnym. Jakość dostarczanej wody oceniana jest jako bardzo dobra.

Gmina Rawicz jest niemal w pełni zwodociągowana – udział ludności korzystającej z sieci w ogóle liczby mieszkańców wynosi 97%. Długość sieci wodociągowej wynosi 132,3 km, z czego 60% znajduje się na terenie miasta, zaś 40% na terenie wiejskim. Sieć znajduje się w dobrym stanie technicznym i w całości podlega zarządowi, bądź administracji gminy oraz jest eksploatowana przez jednostki gospodarki komunalnej.

Tabela 37. Sieć wodociągowa gminy Rawicz (stan 31.12.2010 r.).

Lp.	Nazwa	Ogółem	Rawicz	Tereny wiejskie
1.	długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	132,3	79,0	53,3
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	3 734,0	2 233,0	1 501,0
3.	woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam^3]	1 044,9	766,1	278,8
4.	ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]	29 104,0	20 912,0	8 192,0

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)*

Zgodnie ze stanem na koniec 2010 r. na terenie przedmiotowej gminy występują 3 734 przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków (60% na terenie miasta; 40% na obszarze wiejskim).

Tabela 38. Wykaz wodociągów grupowych na terenie gminy Rawicz.

Lp.	Nazwa wodociągu grupowego	Miejscowości obsługiwane
1.	Rawicz	Rawicz, Masłowo, Sierakowo, Kąty, Folwark, Załęcze
2.	Łaszczyn	Łaszczyn, Sarnowa, Sarnówka, Żołędnica, Konarzewo, Zakrzewo, Dąbrówka, Wydartowo I, Wydartowo II
3.	Dębno Polskie	Dębno Polskie, Szymanowo
4.	Iźbice	Iźbice, Żylice
5.	Zielona Wieś	Zielona Wieś, Wydawy, Łąkta
6.	Słupia Kapitulna	Słupia Kapitulna, Stwolno, Zawady, Niemarzyn, Sikorzyn, Chojno, Podborowo, Ugoda, Dębionka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Rawiczu, 2013 r.

11.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Rozporządzenie nr 209/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 15 listopada 2006 r. *(Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 191, poz.4472)* wyznaczono aglomerację Rawicz, jako priorytetową dla wymogów Traktatu Akcesyjnego. Aglomeracja znalazła się w załączniku do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), którego trzecia, obowiązująca obecnie aktualizacja z grudnia 2010 r. została zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 1 lutego 2011 r. Zgodnie z art. 43 ust. 2 ustawy - Prawo wodne aglomeracja oznacza teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych. Usuwanie i oczyszczanie ścieków stanowi zadanie własne gminy, natomiast Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (art. 208, ust. 1) zobowiązuje gminę do realizacji tego zadania na obszarach aglomeracji wyznaczonych na ich terenie.

Długość sieci kanalizacyjnej w gminie Rawicz wynosi 83,7 km, z czego 99% znajduje się na terenie miasta. Sieć w całości znajduje się w zarządzie bądź administracji gminy i jest eksploatowana przez jednostki gospodarki komunalnej. Oprócz miasta Rawicz obejmuje ona miejscowości Sierakowo i Sarnówka, pozostała część gminy nie jest skanalizowana. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 67% mieszkańców gminy. Pozostali mieszkańcy odprowadzają odpady do zbiorników bezodpływowych (szamb), które w znaczne mierze nie odpowiadają stosownym normom i znajdują się w złym stanie technicznym.

Jednocześnie gmina nie prowadzi ewidencji zbiorników bezodpływowych, niezbędnej dla kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz opracowanie planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

Tabela 39. Sieć kanalizacyjna gminy Rawicz (stan 31.12.2010 r.)

Lp.	Nazwa	Ogółem	Rawicz	Tereny wiejskie
1.	długość czynnej sieci ogółem [km]	83,7	83,1	0,6
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	2 457	2 241	216
3.	ścieki odprowadzone [dam^3]	993	951	42
4.	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]	20 171	18 696	1 475

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)*

Zgodnie ze stanem na koniec 2010 r. na terenie przedmiotowej gminy występuje 2 457 przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków (91% na terenie miasta; 9% na obszarze wiejskim).

W mieście Rawicz funkcjonuje jedna, mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów położona przy Zakładzie Wodociągów i Kanalizacji. Maksymalna wydajność oczyszczalni wynosi 7 7000 m^3/dobę. Średnia moc przerobowa wynosi 7 000 m3, z czego średni przerób na dobę równa się 5 500 m^3. 100% ścieków oczyszczane jest biologicznie i z podwyższonym usuwaniem miogenów.

Tabela 40. Możliwości techniczne oczyszczalni (stan 31.12.2010 r.)

Lp.	Nazwa	Ogółem	Rawicz	Tereny wiejskie
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW				
1.	obiekty ogółem [szt.]	1	1	0
2.	obiekty z podwyższonym usuwaniem biogenów [szt.]	1	1	0
3.	przepustowość [m^3/dobę]	7 000	7 000	0
ŚCIEKI I OSADY KOMUNALNE				
4.	ścieki odprowadzone ogółem [dam^3]	993	951	42
5.	ścieki oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi [dam^3]	3 194	3 194	0
6.	oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów [dam^3]	993	951	42
7.	osady wytworzone w ciągu roku [t masy suchej]	1 166	1 166	0
ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE				
8.	ścieki odprowadzone ogółem [dam^3]	95	94	1
9.	ścieki odprowadzone do sieci kanalizacyjnej [dam^3]	95	94	1
LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI				
10.	ogółem [os.]	21 000	20 000	1 000

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)*

11.3. GOSPODARKA ODPADAMI

Obecnie Miasto i Gmina Rawicz uczestniczy w przedsięwzięciu międzygminnym pt.: „Gospodarka odpadami i osadami ściekowymi w Lesznie i subregionie leszczyńskim”. Celem projektu jest uregulowanie gospodarki odpadami na terenie 18 gmin subregionu leszczyńskiego (w tym trzech gmin powiatu rawickiego: Bojanowo, Miejska Górka oraz Rawicz) poprzez budowę międzygminnego, kompleksowego systemu gospodarki odpadami, spełniającego wymogi ochrony środowiska oraz rekultywacja 13 gminnych składowisk odpadów. Projekt swoim zakresem obejmuje obszar zamieszkany przez ok. 250 000 osób.

Jednym z czołowych inwestycji realizowanych w ramach projektu była budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Trzebani (gmina Osieczna) o powierzchni 9,47 ha (otwarcie nastąpiło 29 lipca 2010 r.), gdzie w chwili obecnej zagospodarowywane lub unieszkodliwiane są odpady z terenu gminy. Do 2010 r. odpady zbierane z terenu gminy trafiały na składowisko odpadów w Sowinach (gm. Bojanowo) i/lub na składowisko w Rudnej Wielkiej (gm. Wąsosz). Wspomniany obiekt pełni obecnie funkcję zakładu o charakterze ponadgminnym. Jego całkowita pojemność wynosi 468 143,00 m^3, natomiast zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2010 r. pojemność zapełniona równa jest 27 372,39 m^3.

Równolegle w ramach ww. projektu od stycznia 2010 r. na terenie gminy (pomiędzy Rawiczem a Sarnową) działa stacja przeładunkowa odpadów komunalnych Miejskiego Zakładu Oczyszczania w Lesznie (1,3417 ha), do której trafiają śmieci z trzech ww. gmin. W marcu 2010 r. MZO w Lesznie przekazał gminie zrekultywowane

dawne składowisko odpadów komunalnych Rawicz- Sarnowa. Składowisko to – jako jedyne zlokalizowane na terenie gminy Rawicz zostało zamknięte w 2007 r.

Gmina Rawicz nie posiada własnej jednostki, zajmującej się odbiorem odpadów komunalnych (funkcjonujący Zakład Usług Komunalnych prowadził jedynie eksploatację zamkniętego obecnie składowiska w miejscowości Rawicz – Osiedle Sarnowa). Odbiorem odpadów komunalnych zmieszanych w latach 2009-2010 zajmowały się następujące podmioty:

- Rawicka Spółdzielnia Mieszkaniowa (RSM), ul. mjr H. Sikorskiego 15, 63-900 Rawicz,
- Zakład Oczyszczania Miasta LUKS, ul. Kadecka 34, 63-900 Rawicz,
- Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. (MZO), ul. Saperska 23, 64-100 Leszno,
- EKO-SKORTEX Gizałki Sp. z o.o., Nowa Wieś 22, 63-308 Gizałki.

W chwili obecnej, ze względu na nowelizację *ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r., Poz. 391 j.t.),* która z dniem 1 lipca 2013 r. wniosła konieczność wdrożenia nowego systemu odbierania odpadów komunalnych, za odbiór odpadów na terenie gminy Rawicz odpowiedzialny jest Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. (MZO) z siedzibą w Lesznie.

Tabela 41. Odpady komunalne - zmieszane gminy Rawicz (stan 31.12.2010 r.)

Lp.	Nazwa	Ogółem	Rawicz	Tereny wiejskie
1.	odpady zmieszane zebrane w ciągu roku [t], w tym	5 675,92	5 357,55	318,37
	z gospodarstw domowych [t]	3 806,94	3 555,27	251,67
2.	udział odpadów zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów zebranych zmieszanych [%] [stan na 31.12.2008 r.]	99,41	99,37	99,81
3.	budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych [szt.]	2 221	1 617	604

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)

Podstawowym źródłem wytwarzanych odpadów komunalnych zmieszanych na terenie gminy są gospodarstwa domowe mieszkańców (budynki mieszkalne) oraz drobne zakłady rzemieślnicze i usługowe. Średni roczny wskaźnik nagromadzenia odpadów (w 2010 r.) na jednego mieszkańca (przeciętnie w całej gminie) wyniósł 1,19 m^3/Mk/rok (237 kg/Mk/rok).

11.4. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ I CIEPŁO

Art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo Energetyczne *(Dz. U. z 2012 r. nr 1059, j.t.)* nakłada na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta obowiązek opracowania projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Taki dokument został opracowany dla miasta i gminy Rawicz w 2001 r.

11.4.1. ELEKTROENERGETYKA

Główny Punkt Zasilania w gminie (2x25 MVA) zlokalizowany jest przy wyjeździe z Rawicza w stronę Krotoszyna. Jednocześnie znajduje się tu 114 stacji transformatorowych. Energia elektryczna dostarczana jest na teren gminy poprzez linię WN 110 kV nr S-136 Żmigród-Rawicz, a następnie rozdzielana za pośrednictwem stacji 110/15 kV. Ze stacji, zasilana jest sieć rozdzielcza średniego napięcia 15 kV (w mieście w większości skablowana, na terenach wiejskich - napowietrzna). Przez teren gminy pomiędzy GPZ w Rawiczu oraz Załęczem przebiega linia 20 kV, zasilająca gminy sąsiednie: Górę oraz Wąsosz (pow. górowski w woj. dolnośląskim).

Za największych generatorów odbiorców energii elektrycznej uznaje się gospodarstwa domowe i rolne, przedsiębiorstwa oraz obiekty użyteczności publicznej. Zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2010 r. całkowita liczba odbiorców energii elektrycznej na niskim napięciu wynosi 7993 osób (27% całkowitej liczby mieszkańców gminy), zaś zużycie wynosi 14 517 MWh.

Na obszarze gminy Rawicz, w miejscach wskazanych na Rysunku Studium, wydano decyzje środowiskowe lub decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla turbin wiatrowych.

11.4.2. GAZOWNICTWO

Przez teren gminy Rawicz przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia:

- gazociąg DN 500 relacji Odolanów – Załęcze (1975 r.), o ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 Mpa;
- gazociąg DN 100 relacji odboczka Rawicz (1973 r.), o ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 Mpa.

Gmina Rawicz należy do słabo zgazyfikowanych. Długość sieci gazowniczej gminy wynosi 85,1 km, z czego 56,7 km znajduje się w samym mieście Rawicz (brak sieci na terenie Osiedla Sarnowa). Na terenie obszaru wiejskiego gminy tylko dwie miejscowości korzystają z gazu ziemnego (gaz zaazotowany GZ - 41,5) – Masłowo i częściowo Sierakowo. Pozostałe miejscowości nie są zasilane gazem, korzystają z butli gazowych typu propan-butan.

Obecnie 77% długości sieci gazowniczej stanowią sieci rozdzielcze (z czego 86% znajduje się na terenie miasta), zaś 23% stanowią sieci przesyłowe. Łączna liczba odbiorców gazu wynosi 7 119 osób, z czego 12% (832 os.) ogrzewa gazem mieszkania.

Na terenie miasta znajduje się jedna stacja redukcyjno-pomiarowa I^{o} o przepustowości 10 000 m^3/h (rok budowy 1975), do której gaz doprowadzany jest gazociągiem wysokiego ciśnienia DN 100 Krobia-Miejska Górka-Rawicz o długości 17 545 m. Następnie rozprowadzany jest siecią średniego ciśnienia (0,25 Mpa) do stacji II^{o}, gdzie gaz redukowany jest na ciśnienie niskie od 1,17 do 1,5 kPa.

Tabela 42. Sieć gazownicza gminy Rawicz (stan 31.12.2010 r.)

Lp.	Nazwa	Ogółem	Rawicz	Tereny wiejskie
1.	długość czynnej sieci ogółem [m]	85 087	56 721	28 366
2.	długość czynnej sieci przesyłowej [m]	19 402	0	19 402
3.	długość czynnej sieci rozdzielczej [m]	65 685	56 721	8 964
4.	czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	2 158	1 842	316
5.	odbiorcy gazu [os.]	7 119	6 728	391
6.	odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [os.]	832	738	94
7.	zużycie gazu [tys. m^3]	4 978	4 412	566
8.	zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m^3]	3 117	2 942	175
9.	ludność korzystająca z sieci gazowej [os.]	20 246	18 647	1 599

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS)*

11.4.3. CIEPŁOWNICTWO

Na terenie gminy tylko miasto Rawicz wyposażone jest w sieć ciepłowniczą. Całkowita długość sieci wynosi 6,30 km. Głównymi odbiorcami ciepła są mieszkańcy budownictwa wielorodzinnego, jednostki usługowe i administracyjne, instytucje budżetowe oraz zakłady produkcyjne i usługowe.

Ciepło dostarczane jest przez dwie kotłownie węglowe. Rejonowa, wysokoparametrowa Kotłownia „Winiary" o łącznej mocy 9,66 MW, eksploatowana jest przez Zakład Usług Komunalnych przy ul. Winiary. Długość jej sieci wynosi 4,10 km, opalana jest miałem węglowym, a sprawność wszystkich kotłów (4 kotły rusztowe) wynosi 75-5%. Kotłownia „Winiary" jest kotłownią dwufunkcyjną - dostarcza CO oraz CW przez cały sezon grzewczy. Druga to kotłownia przy ul. Sarnowskiej, na terenie zakładu ZUG „Gazomet" Sp. z o.o. (moc 20 MW), obsługiwana przez Rawicką Spółdzielnię Mieszkaniową. Długość jej sieci wynosi 2,20 km. Kotłownia zaspokaja głównie potrzeby grzewcze os. Westerplatte oraz zakładu „Gazomet" i pracuje jedynie w okresie zimowym - w okresie letnim jest wyłączona z eksploatacji. Zapotrzebowanie na moc cieplną z kotłowni wynosi średnio w ostatnich latach ok. 10 MW, co stanowi 50% jej możliwości.

Ciepło produkowane jest także w 10 lokalnych kotłowniach opalanych gazem ziemnym – GZ 41,5 (5 obsługiwanych przez ZUK „Winiary" i 5 przez RSM). Kotłownie na terenie miasta Rawicz nie odnotowują strat ciepła.

Rawickie sieci ciepłownicze stanowią sieci promieniowe – ciepło wyprowadzane jest ze źródła ciepła siecią magistralną, a następnie odgałęzieniami (sieciami rozdzielczymi i połączeniowymi) doprowadzane jest do odbiorców. Sieć zaopatruje 21 węzłów cieplnych.

11.5. TELEKOMUNIKACJA

Na terenie miasta i gminy Rawicz zlokalizowane są stacje bazowe telefonii komórkowych: sieci ORANGE, PLAY, PLUS GSM oraz T-MOBILE (daw. ERA GSM). Jednocześnie, zgodnie ze stanem na dzień 10 kwietnia 2012 r. na terenie gminy obowiązują 33 pozwolenia radiowe GSM/UMTS/CDMA, wydane przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, z czego 31 dotyczy samego miasta Rawicz. Należy podkreślić, iż wydane pozwolenie nie jest tożsame z fizyczną lokalizacją stacji bazowych w terenie.

Wykaz pozwoleń radiowych dla stacji bazowych telefonii komórkowej (E-GSM, GSM900, GSM1800, UMTS, LTE) oraz stacji wykorzystujących technologię CDMA znajduje się w Tabeli 4 w Załączniku do niniejszego opracowania.

12. POTENCJAŁ ROZWOJOWY GMINY

Gminę Rawicz cechuje wysoka renta położenia. Korzystna lokalizacja w pobliżu zachodniej granicy kraju, na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych (istniejących i projektowanych) stwarza pole rozwoju, zwłaszcza pod kątem nowych inwestycji. Równolegle niewielka odległość od dużych ośrodków akademickim, jakimi są Poznań i Wrocław daje możliwość inwestowania w kapitał ludzki oraz pozwala koncentrować się na działalnościach innowacyjnych, absorbujących nowe technologie.

W gminie są tereny, które potencjalnie mogą być przeznaczone na obszary inwestycyjne. Sama gmina posiada w swoich zasobach już nieliczne wolne obszary inwestycyjne z wysokim stopniem wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Aby sprzyjać napływowi zewnętrznego kapitału oraz rozwojowi usług, gmina musi objąć nowe tereny miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego z przeznaczeniem pod przemysł i usługi. Jednocześnie winna prowadzić dalsze działania uzupełniające sieci infrastruktury technicznej (rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego i gazyfikacja) oraz podnosić jakość sieci transportowej wraz z poprawą standardów otoczenia komunikacji. W efekcie winna stać się prężnym ośrodkiem gospodarczym z dobrze rozwiniętym przemysłem i usługami, wykorzystującym walory położenia w miejscu przecięcia się głównych szlaków komunikacyjnych.

Gmina charakteryzuje się również atrakcyjnymi terenami przyrodniczymi, bliskością dużych kompleksów leśnych oraz relatywnie czystymi poszczególnymi komponenty środowiska przyrodniczego (powietrze, woda, gleba), co stwarza korzystne warunki dla rozwoju turystyki na tym terenie. Pozytywną tendencją w tym zakresie jest również zmniejszanie się negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne.

Należy podtrzymywać bardzo dobrze rozwiniętą na terenie gminy działalność rolniczą (w tym ekologiczną), jednocześnie dopuszczając na terenach wiejskich prowadzenie działalności pozarolniczej: agroturystyki czy turystyki kwalifikowanej, aby gmina stała się obszarem z dobrą ofertą turystyczną i gospodarczą w obszarach głównych ciągów komunikacyjnych.

Jeden z najniższych wskaźników przestępczości w województwie wielkopolskim, niski poziom bezrobocia na terenie gminy oraz dobrze rozwinięte zaplecze edukacyjne i ochrony zdrowia decydują o wysokiej jakości zamieszkiwania w gminie. Gmina staje się więc obszarem sprawnie funkcjonującej infrastruktury społecznej i gospodarczej.

Gmina winna jednocześnie koncentrować się rozwoju współpracy władz samorządowych o charakterze ponadgminnym, zwłaszcza w zakresie dużych inwestycji kapitałowych, w celu osiągnięcia wspólnych korzyści z zakresu ekologii, w tym gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, czy turystyki. Efektem tych działań winna być budowa samorządu sprzyjającego rozwojowi różnych form kultury, rekreacji i wypoczynku.

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

III. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

1. KIERUNKI ROZWOJU WYNIKAJĄCE Z POLITYKI WOJEWÓDZTWA

Obowiązujący w Polsce system planowania bazuje na zasadzie hierarchizacji dokumentów planistycznych. Tym samym nakłada obowiązek sporządzania dokumentów zgodnie z wytycznymi wynikającymi z opracowań wyższego szczebla. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, zatwierdzony został Uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Nr XLII/628/2001 z dnia 26 listopada 2001 r. *(Dz. U. Woj. Wielkopolskiego z 2002 r. Nr 35, poz. 1052)* i zmieniony Uchwałą Nr XLVI/690/10 z dnia 26 kwietnia 2010 r. uwzględnia ustalenia wynikające z programów rządowych i dokumentów strategicznych szczebla krajowego.

W kontekście wskazanych w Planie województwa stref zróżnicowanej polityki przestrzennej, gmina Rawicz została zakwalifikowana do strefy intensywnej gospodarki rolnej oraz do obszaru, w którym polityka przestrzenna ukierunkowana jest na ograniczenie stosowanie związków azotów w rolnictwie. W zakresie komunikacji i transportu Plan uznaje tereny wzdłuż drogi krajowej S5 i drogi nr 36 za obszar dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego i tereny o najwyższym potencjale rozwoju. Ważnym elementem w zagospodarowaniu gminy jest także obecnie modernizowana linia kolejowa E 59. Przy zagadnieniach dotyczących infrastruktury technicznej Plan wskazuje przebieg przez teren gminy magistralnych linii energetycznych 110 kV i sieci gazowych Z 100. Odnośnie systemu przyrodniczego Plan wskazuje dolinę rzeki Masłówki jako regionalny korytarz ekologiczny, zaś zasoby wodne uznaje za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu. Jednocześnie przewiduje na terenie gminy budowę obiektów małej retencji i odnotowuje istnienie na tym terenie gminy rezerwatu Dębno.

W niniejszym dokumencie Studium uwzględnione zostały zasady i wytyczne przedstawione w Planie województwa, jak również przełożone zostały zapisy określające szczegółowe zasady zagospodarowania przestrzeni, w tym w szczególności w zakresie: podnoszenia wymogów architektonicznych, optymalizowania sieci ulic, ochrony środowiska kulturowego i ochrony przyrody i retencji wód.

Ogólne zasady zagospodarowania przestrzeni wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego:

- ochrona dziedzictwa kulturowego, tożsamości i tradycyjnych elementów środowiska miejskiego, takich jak: zabytkowe osiedla, budynki, dominanty przestrzenne, panoramy, tereny zielone i tereny otwarte, respektowanie zaleceń wynikających z przepisów ochronnych i poszerzanie zakresu ochrony prawnej;
- harmonijne rozwijanie przestrzeni publicznych – ulic i placów, wyznaczanie miejsc pod parkingi;
- utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych w formie korytarzy zieleni;
- zagospodarowanie i retencjonowanie wód opadowych w kierunku umożliwiającym zwiększenie zasilania wód podziemnych;
- optymalizowanie sieci ulic (realizacja nowych ulic, segregacja ruchu);
- podnoszenie wymogów architektonicznych, szczególnie w stosunku do obiektów realizowanych na obszarach śródmieść oraz w pobliżu terenów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych.

2. KIERUNKI ROZWOJU WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY RAWICZ

ZAŁOŻENIA STRATEGII:

Obowiązująca strategia zrównoważonego rozwoju gminy Rawicz przyjęta uchwałą nr XXXIII/303/05 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 28 grudnia 2005 r. i obejmuje plan działań w perspektywie 10 lat. Strategia określa priorytety, cele oraz kierunki działania, które zostały podzielone na pięć obszarów strategicznych: ekologia, gospodarka, infrastruktura, przestrzeń oraz społeczność. Obszary te stanowią najistotniejsze pola działania gminy, jednocześnie wytyczając kierunki działań na najbliższe lata. Ponadto wskazane w strategii priorytety i cele stanowią podstawę do opracowania szczegółowych projektów i planów działania, a nakreślone w dokumencie wybrane rozwiązania mają stać się podstawą ich wypracowania. Działania inwestycyjne mogą być zarówno długo-, jak i krótkookresowe i powinny precyzyjnie określać cele do osiągnięcia, a także spodziewane nakłady i wyniki.

PRIORYTETY:

Priorytety określone w strategii warunkują możliwości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

***EKOLOGIA* - z**a priorytet uznano działania w kierunku powstania kompleksowego systemu gospodarki odpadami oraz podniesienie jakości wód, powietrza i komfortu akustycznego.

***GOSPODARKA* -** za priorytet uznano działania w kierunku minimalizowania bezrobocia. Działania te winny być wsparte promowaniem potencjału gospodarczego gminy, jak również wspieraniem działalności MŚP

oraz nowych inicjatyw gospodarczych.

***INFRASTRUKTURA* -** za priorytet uznano działania w kierunku podwyższania standardu istniejącej sieci dróg i ich otoczenia oraz w kierunku usprawnienia systemu komunikacyjnego, jak również uzbrajanie terenów proinwestycyjnych.

***PRZESTRZEŃ* -** za priorytet uznano działania mające na celu zachowanie ładu przestrzennego oraz poprawę stanu technicznego budynków komunalnych. Winny być one wspierane zwiększeniem atrakcyjności turystycznej gminy poprzez działania w kierunku ochrony terenów o dużych walorach przyrodniczych.

SPOŁECZNOŚĆ- za priorytet uznano działania w kierunku wzrostu poziomu bezpieczeństwa socjalnego i publicznego oraz zwiększenie poziomu edukacji dzieci i młodzieży wraz z dostępem do kształcenia ustawicznego oraz działania w kierunku zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych społeczności lokalnej.

CELE STRATEGICZNE:

Wskazane w strategii cele pierwszorzędne to cele prorozwojowe, przyspieszające rozwój danego obszaru. Cele drugiego rzędu (cele rezerwowe) wspomagają rozwój, aczkolwiek czas i tempo ich realizacji zdeterminowany jest uwarunkowaniami zewnętrznymi oraz wewnętrznymi możliwościami finansowania.

EKOLOGIA

Cele pierwszorzędne		
Podjąć działania mające na celu zalesienia nieużytków.	Podjąć działania w kierunku ochrony terenów zielonych.	Podjąć działania w kierunku podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców.
Cele drugorzędne		
Lepiej wykorzystać warunki przyrodnicze w rozwoju gospodarczym gminy.	Promować walory przyrodnicze gminy i tworzyć zorganizowane enklawy ochrony przyrody.	Podjąć działania w kierunku lepszego wykorzystania surowców naturalnych gminy.

GOSPODARKA

Cele pierwszorzędne		
Podjąć działania w kierunku zwiększenia pozytywnego wizerunku gminy.	Wspierać i tworzyć warunki do funkcjonowania różnych form działalności rolniczej i pozarolniczej na obszarach wiejskich.	Stworzyć warunki dla napływu kapitału zewnętrznego.
Cele drugorzędne		
Podjąć działania w kierunku zarządzania gminą, zgodnego ze standardami UE	Tworzyć lobbing na rzecz zahamowania restrykcyjnej polityki Państwa i niestabilności przepisów.	Tworzyć warunki do rozwoju Partnerstwa Publiczno – Prywatnego.

INFRASTRUKTURA

Cele pierwszorzędne		
Remontować i podwyższać standard istniejącej bazy edukacyjnej oraz obiektów użyteczności publicznej.	Tworzyć warunki do rozwoju infrastruktury rolnictwa oraz turystyki i rekreacji.	Podjąć działania w kierunku rozbudowy sieci gazowniczej.
Cele drugorzędne		
Stworzyć warunki dla zachowania obiektów dziedzictwa kulturowego.	Rozbudowa i modernizacja sieci łączności.	Wspierać działania na rzecz poprawy infrastruktury placówek służby zdrowia.

PRZESTRZEŃ

Cele pierwszorzędne

Cele pierwszorzędne		
Wspieranie rozwoju przestrzeni pozarolniczej na terenach wiejskich.	Wykorzystać wysokie zalesienie gminy do promocji walorów turystyczno – wypoczynkowych.	Tworzyć warunki do rozwoju i aktywnie uczestniczyć w strukturach współpracy regionalnej.
Cele drugorzędne		
Wykorzystać korzystne położenie gminy dla jej szybszego i dynamicznego rozwoju.	Stworzyć warunki do rozwoju różnych form rekreacji w oparciu o zasoby przyrodnicze.	Podjąć działania zmierzające do zagospodarowania przestrzeni wiejskiej.

SPOŁECZNOŚĆ

Cele pierwszorzędne		
Stworzyć warunki w kierunku szerszej dostępności do usług medycznych wysokiej jakości.	Podjąć działania w kierunku zaspokojenia potrzeb kulturalno – rekreacyjnych mieszkańców.	Stworzyć warunki w kierunku poprawy wizerunku lokalnej administracji.
Cele drugorzędne		
Zdywersyfikować miejsca wypoczynku, rekreacji i sportu na różne obszary gminy.	Tworzyć warunki dla poprawy jakości usług medycznych.	Stworzyć warunki do większej aktywności i zaangażowania mieszkańców w życie gminy.

3. KIERUNKI ROZWOJU W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

W wyniku analizy uwarunkowań oraz dynamiki rozwoju gminy w ostatnich latach w zakresie inwestycji, niniejszy dokument zakłada następujące obszary rozwoju: środowisko naturalne, rolniczą i leśną przestrzeń produkcyjną, sferę gospodarczą, warunki i jakość życia mieszkańców, system transportowy, infrastrukturę techniczną i system zarządzania.

Kierunki działania - określone w toku opracowania Strategii oraz w wyniku przeprowadzania konsultacji społecznych, zmierzające do realizacji poszczególnych celów strategicznych, winny koncentrować się w poszczególnych obszarach rozwoju.

ŚRODOWISKO NATURALNE

- Komfort akustyczny i jakość powietrza - należy skoncentrować działania w kierunku wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza miasto oraz stworzeniu sieci dróg i parkingów rowerowych.
- Ochrona jakości wód – należy wprowadzić działania na rzecz wprowadzenia przydomowych oczyszczalni na terenach wiejskich nieujętych w koncepcji budowy sieci kanalizacyjnej oraz monitoringu zbiorników bezodpływowych.
- Ochrona terenów zielonych – obejmuje działania na rzecz estetyzacji terenów zielonych oraz budowy parków celem izolacji terenów intensywnej zabudowy.
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców - poprzez edukację, działania informacyjno – promocyjne (ekomeetingi), a przede wszystkim egzekwowanie prawa.

ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

- Polityka leśna – polegająca głównie na uwzględnieniu obszarów do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (MPZP).
- Polityka dla terenów rolnych - inwentaryzacja i modernizacja systemu melioracji.
- Działalność pozarolnicza na terenach rolnych - działania na rzecz rozwoju agroturystyki i turystyki kwalifikowanej, kreowanie produktu markowego, produkcja zdrowej żywności, usługi okołoturystyczne.

SFERA GOSPODARCZA

- Wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) – działania pomocowe ze strony organizacji sektora non-profit oraz udogodnienia inwestycyjne (np. ulgi w opłatach lokalnych).
- Tworzenie warunków proinwestycyjnych – poprzez zwiększenie udziału pokrycia powierzchni gminy MPZP, rozwój infrastruktury technicznej na terenach pod nowe inwestycje oraz budowę infrastruktury okołobiznesowej.
- Minimalizacja bezrobocia – poprzez m.in. promocję gospodarczą czy preferencje lokalizacyjne dla nowych podmiotów gospodarczych uwzględniających lokalny rynek pracy.

WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

- Rozwój budownictwa i terenów mieszkaniowych – przygotowanie nowych terenów dla potrzeb rozwoju mieszkalnictwa, usług i przemysłu wraz z opracowaniem niezbędnych MPZP, jak również zwiększenie liczby mieszkań socjalnych i komunalnych.
- Poprawa stanu budownictwa komunalnego - rozbiórka obiektów, których remont jest nieuzasadniony ekonomicznie oraz remont pozostałej substancji mieszkaniowej oraz prywatyzacja zasobów komunalnych (przy społ.-ekon. uzasadnieniu).
- Rozwój turystyki - wyznaczanie ścieżek rowerowych i przyrodniczych, zagospodarowanie obszarów atrakcyjnych dla tzw. turystyki kwalifikowanej oraz tworzenie ogólnie dostępnych terenów rekreacyjnych z infrastrukturą dla wszystkich grup wiekowych.
- Usługi edukacji – dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz wsparcie dla instytucjonalnej współpracy szkół w zakresie ich działalności socjalnej i prozatrudnieniowej.
- Usługi zdrowia – rozszerzenie działań profilaktycznych oraz rozwój sektora usług medycznych.

SYSTEM TRANSPORTOWY

- Usprawnienie systemu komunikacyjnego – poprzez modernizację sieci istniejącej (w tym utwardzenie gminnych dróg dojazdowych) oraz budowę nowych połączeń.
- Podnoszenia standardu otoczenia dróg oraz poprawa bezpieczeństwa – modernizacja oświetlenia ulicznego oraz likwidacja barier architektonicznych w komunikacji i budynkach użyteczności publicznej (dostosowanie obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych).

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- Gospodarka Odpadami - działania powinny skupiać się na organizacji sprawnego systemu gospodarki odpadami, w tym: segregacji odpadów, recyklingu, likwidacji dzikich składowisk odpadów.
- Rozbudowa sieci gazowej - gazyfikacja zwartej zabudowy pozamiejskiej.

SYSTEM ZARZĄDZANIA

- Promocja i poprawa wizerunku gminy – współpraca z organizacjami rządowymi i pozarządowymi o charakterze centralnym oraz współpraca gospodarcza z partnerami zagranicznymi (miasta partnerskie), wdrożenie systemu zarządzania jakością, podnoszenie kwalifikacji pracowników, kompleksowa informatyzacja przepływu informacji i rozliczeń finansowych.
- Współpraca na szczeblu regionalnym – poprzez aktywny udział w związkach gmin i przedsięwzięciach ponadgminnych, wspieranie organizacji pozarządowych we współpracy ponadlokalnej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawicz określa kierunki działań gminy z zakresu następujących form działalności:

- **w zakresie zmian w strukturze przestrzennej oraz przeznaczeniach terenów** - Studium zakłada rozwój nowych terenów inwestycyjnych w celu usprawnienia i poszerzenia działalności rolniczej, jak również w celu pobudzenia innych form działalności gospodarczej na terenie gminy;
- **w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego** - Studium zakłada utrzymanie wszelkich terenów o wysokich walorach przyrodniczych, jak również proponuje zwiększenie obszarów zielonych, w celu utrzymania i ciągłego polepszania warunków przyrodniczych na terenie gminy;
- **w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej** - Studium zakłada ochronę i rewitalizacje obiektów i założeń o wysokich walorach kulturowych, działania takie mają na celu zachowanie tożsamości kulturowej gminy, jak również dają możliwość wykreowania miejsc atrakcji turystycznych;
- **w zakresie komunikacji** - Studium przenosi wszelkie zamierzenia inwestycyjne zarządców dróg krajowych i wojewódzkich, które zakładają nowe rozwiązania w zakresie rozwoju komunikacji;
- **w zakresie infrastruktury** - Studium zakłada dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, jak również modernizację istniejących, w celu zapewnienia lepszych warunków bytowych dla mieszkańców oraz przygotowania dogodnych warunków rozwojowych na terenach inwestycyjnych.

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy są zgodne ze wskazaniami Strategii Rozwoju Gminy i zachowują ograniczenia i wskazania ekofizjograficzne. W wyniku analizy uwarunkowań rozwoju gminy oraz analizy dynamiki rozwoju w ostatnich latach w zakresie inwestycji, projekt studium zakłada następujące obszary rozwoju:

Rozwój funkcji mieszkaniowej i zagrodowej:

- nowo projektowana zabudowa jest przede wszystkim uzupełnieniem struktury zabudowy istniejącej, lokalizacja nowej zabudowy jest skupiona wzdłuż ciągów komunikacyjnych częściowo istniejących oraz projektowanych, tak aby umożliwić realizację mediów,
- kierunki rozwoju przewidują następujące funkcje terenów: MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, MW - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, MN/MW - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy wielorodzinnej, RM - tereny zabudowy zagrodowej i RM/MN - tereny zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny te mogą stanowić bazę do realizacji inwestycji związanych z funkcją mieszkaniową i usługową,
- rozwój tych funkcji następuje kosztem terenów rolnych,
- rozwój tych funkcji następuje równomiernie m.in. obrębach: Dąbrówka , Dębno Polskie, Izbice, Kąty, Łaszczyn, Masłowo, miasto Rawicz, Sarnówka, Szymanowo, Załęcze, Żołędnica i Żylice,
- usystematyzowane zostały również rodzaje zabudowy na obszarze gminy.

Rozwój funkcji mieszkaniowo – usługowej, usługowej:

- kierunki rozwoju przewidują następujące funkcje terenów: M/U - tereny śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowo – usługowej, MN/U - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami, U - tereny zabudowy usługowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej, UO - tereny usług oświaty, UZ tereny usług zdrowia, Uk - tereny usług kultury, US - tereny sportu i rekreacji,
- tereny te mogą stanowić bazę rozwoju inwestycji mieszkaniowo – usługowych o wysokiej intensywności zabudowy, szeroko rozumianych działalności usługowych, działalności produkcyjnych i innych wymagających dobrej dostępności komunikacyjnej,
- tereny te związane są z istniejącymi obiektami usługowymi w pobliżu węzłów,
- głównym ośrodkiem usługowym i mieszkaniowo-usługowym o zabudowie w wyższej intensywności jest miasto Rawicz,
- rozwój tych funkcji następuje równomiernie m.in. w obrębach: Folwark, Dębno Polskie, Łaszczyn, Kąty, Masłowo, Sarnówka, Szymanowo, miasto Rawicz, Załęcze.

Rozwój funkcji produkcyjnej, składów, magazynów i usług:

- na terenach o najkorzystniejszej lokalizacji dla rozwoju funkcji gospodarczych na obszarach o szczególnych predyspozycjach rozwojowych, przeznaczonych na lokalizację inwestycji o charakterze: produkcyjnym, produkcji rolnej, magazynów, dużych zakładów naprawczych, składów, baz transportowych, obiektów związanych z obsługą komunikacji, hurtowni, innowacyjnych formy produkcji, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej,
- kierunki rozwoju przewidują następujące funkcje terenów: P - tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów z zakazem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, P/U - tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług z zakazem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej,
- tereny stanowią główny obszar rozwoju gospodarczego, miejsc pracy oraz intensywnego ruchu transportu ciężkiego,
- lokalizacja nowych funkcji przemysłowych i produkcyjnych wymaga przede wszystkim realizacji układu komunikacyjnego dla obsługi ciężkiego transportu, tak aby intensyfikacja ruchu nie odbywała się na terenach mieszkaniowych,
- tereny lokalizuje się m.in. w obrębach: Folwark, Masłowo, miasto Rawicz, Szymanowo, Sierakowo

W obrębach Dąbrówka, Konarzewo, Izbice, Żylice, Łaszczyn, Żołędnica, Łaszczyn, Sarnówka, Słupia Kapitulna, Szymanowo, Dębno Polskie wyznaczono przestrzenie terenów rolnych celem wykorzystania pod uprawy rolne - skompensowane zostały tereny intensywnej produkcji rolnej bez prawa do zabudowy tereny z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej w stopniu ograniczonym.

Słupia Kapitulna, Sikorzyn, Stwolno, Zawady, Ugoda, Zielona Wieś, Wydawy, Łąkta to obręby, w których przewidziano głównie rozwój funkcji rolniczych, z przeznaczeniem pod zabudowę trenów wzdłuż dróg, pojedyncze tereny z przeznaczenia na usługi i tereny produkcji rolnej.

Wskazane potrzeby mieszkańców oraz warunki rozwoju gospodarczego zmniejszają udział terenów rolnych i leśnych w strukturze gruntów w gminie. Rozwój terenów inwestycyjnych, aby mogły zostać uruchomione i wykorzystane będzie wymagał realizacji systemu komunikacji oraz systemów infrastruktury technicznej. Zwracając uwagę na dotychczasowe możliwości, szczególnie finansowe, planowane zainwestowanie powinno zaspokoić potrzeby przedsiębiorców i mieszkańców w perspektywie wielu lat.

4. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Ustalenia dla terenów stanowią wytyczne dla realizacji warunków zabudowy na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się zachowanie terenów rolnych i leśnych w ich dotychczasowym przeznaczeniu w przypadku nie uzyskania zgody na wyłączenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Zgodne z ustaleniami Studium jest wprowadzenie zapisów doprecyzowujących ogólne zasady zagospodarowania, uwzględniających w szczególności istniejące zagospodarowanie terenów oraz strukturę własności. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się również korektę wskaźników podanych w Studium o nie więcej niż 20%.

4.1. TERENY ZAINWESTOWANE

1. Do terenów zainwestowanych zalicza się:

M/U	tereny śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowo - usługowej
MW	tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
MN	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
MN/MW	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy wielorodzinnej
MN/U	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami
RM	tereny zabudowy zagrodowej
RM/MN	tereny zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
U	tereny zabudowy usługowej
UO	tereny usług oświaty
UZ	tereny usług zdrowia
Uk	tereny usług kultury
US	tereny sportu i rekreacji
P	tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów z zakazem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej
P/U	tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług z zakazem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej

2. W celu ochrony akustycznej terenów sąsiadujących z terenami kolejowymi, oznaczonymi symbolem TK odległość budynków i budowli od osi skrajnego toru winna spełniać zapisy przepisów odrębnych, z zastrzeżeniem, że budynki mieszkalne, powinny być usytuowane w odległości zapewniającej zachowanie dopuszczalnego natężenia hałasu i wibracji.
3. W obszarze zlikwidowanych odwiertów oraz ich stref obowiązują przepisy szczególne, w tym zakazy zabudowy oraz zakaz wieloletnich nasadzeń zieleni średniej i wysokiej.

4.1.1. Tereny śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowo–usługowej M/U

1. Ustala się tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej.
2. Ustala się wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż 5%.
3. Wysokość nowych, nadbudowywanych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 17 m. Dopuszcza się wznoszenie budynków o wysokości przekraczającej 17 m, jeżeli:
   1) stanowi odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
   2) są to obiekty sakralne,
   3) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 17 m.
4. Zaleca się lokalizację parkingów i miejsc postojowych koniecznych do uwzględnienia przy zagospodarowywaniu działki budowlanej w ilości:
   1) budynki mieszkalne: minimum 1 miejsce postojowe na 1 mieszkanie,
   2) pozostałe usługi: co najmniej 1 miejsce postojowe na 50 m^2 powierzchni użytkowej i nie mniej niż 2 miejsca postojowe na 1 gabinet/pracownię.

5. Dopuszcza się zagospodarowanie obiektami usługowymi, w tym usługami handlu o powierzchni sprzedaży nie przekraczającej 400 m^2.
6. Dopuszcza się funkcje uzupełniające w postaci obiektów usługowych, terenów sportu, rekreacji, zieleni parkowej, placów zabaw, itp.
7. Nie dopuszcza się lokalizacji obiektów hodowlanych oraz obiektów usługowych, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych, a także obiektów produkcyjnych.
8. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

4.1.2. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej - MW

1. Ustala się tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.
4. Ustala się wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż 15%.
5. Wysokość nowych, nadbudowywanych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 17 m. Dopuszcza się wznoszenie budynków o wysokości przekraczającej 17 m, jeżeli:
   1) stanowi odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
   2) są to obiekty sakralne,
   3) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 17 m.
6. Zaleca się lokalizację parkingów i miejsc postojowych koniecznych do uwzględnienia przy zagospodarowywaniu działki budowlanej w ilości:
   1) budynki mieszkalne: minimum 1,5 miejsca postojowego na 1 mieszkanie,
   2) lokale gastronomiczne: co najmniej 1 miejsce postojowe na 5 miejsc konsumpcyjnych,
   3) biura, urzędy, poczty, banki: co najmniej 3 miejsca postojowe na 100 m^2 powierzchni użytkowej,
   4) pozostałe usługi: co najmniej 1 miejsce postojowe na 50 m^2 powierzchni użytkowej i nie mniej niż 2 miejsca postojowe na 1 gabinet/pracownię.
7. Dopuszcza się zagospodarowanie obiektami usługowymi, w tym usługami handlu o powierzchni sprzedaży nie przekraczającej 400 m^2.
8. Dopuszcza się funkcje uzupełniające w postaci obiektów usługowych, terenów sportu, rekreacji, zieleni parkowej, placów zabaw, itp.
9. Nie dopuszcza się lokalizacji obiektów hodowlanych oraz obiektów usługowych, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych, a także obiektów produkcyjnych.
10. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.
11. Zaleca się nie grodzenia nieruchomości zabudowanych budynkami wielorodzinnymi.

4.1.3. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – MN

1. Ustala się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
2. Ustala się wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż 30%.
3. Wysokość nowych, nadbudowywanych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 12 m. Dopuszcza się wznoszenie budynków o wysokości przekraczającej 12 m, jeżeli:
   1) stanowi odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
   2) są to obiekty sakralne,
   3) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 12 m.
4. Zaleca się lokalizację parkingów i miejsc postojowych koniecznych do uwzględnienia przy zagospodarowywaniu działki budowlanej w ilości:
   1) budynki mieszkalne: minimum 2 miejsca postojowe na 1 dom jednorodzinny,
   2) pozostałe usługi: co najmniej 1 miejsce postojowe na 50 m^2 powierzchni użytkowej i nie mniej niż 2 miejsca postojowe na 1 gabinet/pracownię.
5. Dopuszcza się zagospodarowanie obiektami usługowymi, w tym usługami handlu o powierzchni sprzedaży nie przekraczającej 400 m^2.

6. Dopuszcza się funkcje uzupełniające w postaci obiektów usługowych, terenów sportu, rekreacji, zieleni parkowej, placów zabaw, itp.
7. Nie dopuszcza się na lokalizacji obiektów hodowlanych oraz obiektów usługowych, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych, a także obiektów produkcyjnych.
8. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.
9. Na:
   - obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%)
   - obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%)

   obowiązują przepisy szczególne wynikające przede wszystkim z ustawy Prawo wodne, szczegółowo przytoczone w części II Studium poświęconej KIERUNKOM ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW w rozdziale zatytułowanym OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.

4.1.4. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy wielorodzinnej - MN/MW

1. Ustala się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej.
2. Ustala się wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż 15%.
3. Wysokość nowych, nadbudowywanych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 12 m. Dopuszcza się wznoszenie budynków o wysokości przekraczającej 12 m, jeżeli:
   1) stanowi odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
   2) są to obiekty sakralne,
   3) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 12 m.
4. Zaleca się lokalizację parkingów i miejsc postojowych w ilości:
   1) budynki mieszkalne: minimum 1 miejsce postojowe na 1 mieszkanie, 2 miejsca postojowe na 1 dom jednorodzinny;
   2) pozostałe usługi: co najmniej 1 miejsce postojowe na 50 m^2 powierzchni użytkowej i nie mniej niż 2 miejsca postojowe na 1 gabinet/pracownię.
5. Dopuszcza się zagospodarowanie obiektami usługowymi, w tym usługami handlu o powierzchni sprzedaży nie przekraczającej 400 m^2.
6. Dopuszcza się funkcje uzupełniające w postaci obiektów usługowych, terenów sportu, rekreacji, zieleni parkowej, placów zabaw, itp.
7. Nie dopuszcza się na lokalizacji obiektów hodowlanych oraz obiektów usługowych, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych, a także obiektów produkcyjnych.
8. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.
9. Nie dopuszcza się grodzenia nieruchomości zabudowanych budynkami wielorodzinnymi.

4.1.5. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami - MN/U

1. Ustala się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami.
2. Ustala się wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż
3. 20%.
4. Wysokość nowych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 10 m. Dopuszcza się wznoszenie budynków o wysokości przekraczającej 10 m, jeżeli:
   1) stanowi to nadbudowę istniejącej zabudowy do wysokości 12 m,
   2) stanowi odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
   3) są to obiekty sakralne,

4) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 10 m.

5. Zaleca się lokalizację parkingów i miejsc postojowych koniecznych do uwzględnienia przy zagospodarowywaniu działki budowlanej w ilości:
   1) budynki mieszkalne: minimum 2 miejsca postojowe na 1 dom jednorodzinny,
   2) pozostałe usługi: co najmniej 1 miejsce postojowe na 50 m^2 powierzchni użytkowej i nie mniej niż 2 miejsca postojowe na 1 gabinet/pracownię.
6. Dopuszcza się zagospodarowanie obiektami usługowymi, w tym usługami handlu o powierzchni sprzedaży nie przekraczającej 400 m^2.
7. Dopuszcza się funkcje uzupełniające w postaci obiektów usługowych, terenów sportu, rekreacji, zieleni parkowej, placów zabaw, itp.
8. Nie dopuszcza się na lokalizacji obiektów hodowlanych oraz obiektów usługowych, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych, a także obiektów produkcyjnych.
9. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

4.1.6. Tereny zabudowy zagrodowej – RM

1. Ustala się tereny zabudowy zagrodowej.
2. Ustala się wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż 30%.
3. Wysokość nowych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 10 m. Dopuszcza się wznoszenie budynków o wysokości przekraczającej 10 m, jeżeli:
   1) stanowi to nadbudowę istniejącej zabudowy do wysokości 12 m,
   2) stanowi odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
   3) są to obiekty sakralne,
   4) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 10 m.
4. Dopuszcza się wznoszenie lub rozbudowę obiektów budowlanych niebędących budynkami. Wysokości tychże obiektów nie powinna przekraczać 15 m.
5. Zaleca się lokalizację parkingów i miejsc postojowych koniecznych do uwzględnienia przy zagospodarowywaniu działki budowlanej w ilości:
   1) budynki mieszkalne: minimum 1 miejsce postojowe na 1 mieszkanie,
   2) pozostałe usługi: co najmniej 1 miejsce postojowe na 50 m^2 powierzchni użytkowej i nie mniej niż 2 miejsca postojowe na 1 gabinet/pracownię.
6. Nie dopuszcza się lokalizacji obiektów usługowych stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych, a także obiektów produkcyjnych
7. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

4.1.7. Tereny zabudowy zagrodowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – RM/MN

1. Ustala się tereny zabudowy zagrodowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
2. Ustala się wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż 30%.
3. Wysokość nowych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 10 m. Dopuszcza się wznoszenie budynków o wysokości przekraczającej 10 m, jeżeli:
   1) stanowi to nadbudowę istniejącej zabudowy do wysokości 12 m,
   2) stanowi odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
   3) są to obiekty sakralne,
   4) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 10 m.
4. Dopuszcza się wznoszenie lub rozbudowę obiektów budowlanych niebędących budynkami. Wysokości tychże obiektów nie powinna przekraczać 15 m.
5. Zaleca się lokalizację parkingów i miejsc postojowych koniecznych do uwzględnienia przy zagospodarowywaniu działki budowlanej w ilości:

1) budynki mieszkalne: minimum 2 miejsce postojowe na 1 dom jednorodzinny,
2) pozostałe usługi: co najmniej 1 miejsce postojowe na 50 m^2 powierzchni użytkowej i nie mniej niż 2 miejsca postojowe na 1 gabinet/pracownię.

6. Dopuszcza się zagospodarowanie obiektami usługowymi, w tym usługami handlu o powierzchni sprzedaży nie przekraczającej 400 m^2.
7. Dopuszcza się funkcje uzupełniające w postaci obiektów usługowych, terenów sportu, rekreacji, zieleni parkowej, placów zabaw, itp.
8. Nie dopuszcza się lokalizacji obiektów usługowych i produkcyjnych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych.
9. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.
10. Na:

    - obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%)

    - obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%)

    obowiązują przepisy szczególne wynikające przede wszystkim z ustawy Prawo wodne, szczegółowo przytoczone w części II Studium poświęconej KIERUNKOM ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW w rozdziale zatytułowanym OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.

4.1.8. Tereny zabudowy usługowej - U

1. Ustala się tereny usług.
2. Ustala się wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż 10%.
3. Dopuszcza się zabudowę o wysokości do 2 kondygnacji lecz wysokość nowych, nadbudowywanych lub rozbudowywanych budynków nie powinna przekraczać 12 m. Dopuszcza się wznoszenie budynków o wysokości przekraczającej 12 m, jeżeli:,
   1) stanowi odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
   2) są to obiekty sakralne,
   3) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 12 m,
   4) są to dopuszczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wieże, maszty, kominy i inne budowle;
4. Zaleca się lokalizację parkingów i miejsc postojowych koniecznych do uwzględnienia przy zagospodarowywaniu działki budowlanej w ilości:
   1) lokale gastronomiczne: co najmniej 1 miejsce postojowe na 5 miejsc konsumpcyjnych,
   2) biura, urzędy, poczty, banki: co najmniej 3 miejsca postojowe na 100 m^2 powierzchni użytkowej,
   3) pozostałe usługi: co najmniej 1 miejsce postojowe na 50 m^2 powierzchni użytkowej i nie mniej niż 2 miejsca postojowe na 1 gabinet/pracownię.
5. Dopuszcza się lokalizację miejsc postojowych, zarówno terenowych, jak i w budynkach, z zastrzeżeniem, że jednokondygnacyjne naziemne garaże mogą być lokalizowane wyłącznie na zasadach i w miejscach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
6. Dopuszcza się zabudowę mieszkaniową.
7. Dopuszcza się bazy, składy, magazyny i hurtownie.
8. Dopuszcza się obiekty obsługi gospodarki komunalnej (np.: warsztaty lub bazy).
9. Dopuszcza się bazy transportowe.
10. Dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach, zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne.
11. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

4.1.9. Tereny usług oświaty - UO, zdrowia - UZ, kultury Uk

1. Ustala się tereny obiektów usług publicznych:
   1) UO- usług oświaty;
   2) UZ - usług zdrowia;
   3) Uk - usług kultury.
2. Ustala się wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż 20 %.
3. Dopuszcza się zabudowę o wysokości do 3 kondygnacji lecz wysokość nowowznoszonych budynków, nie powinna przekraczać 15 m, z wyłączeniem obiektów kultu religijnego; dopuszcza się wznoszenie budynków o wysokości przekraczającej 15 m, jeżeli są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy.
4. Dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń sportu i rekreacji.
5. Dopuszcza się tworzenie zespołów zieleni urządzonej;
6. Dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury;
7. Dopuszcza się lokalizację miejsc postojowych, zarówno terenowych, jak i w budynkach, z zastrzeżeniem, że jednokondygnacyjne naziemne garaże mogą być lokalizowane wyłącznie na zasadach i w miejscach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
8. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

4.1.10. Tereny sportu i rekreacji - US

1. Ustala się tereny usług sportu i rekreacji.
2. Ustala się wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż 40 %. Zaleca się zabudowę o wysokości do 3 kondygnacji lecz wysokość nowo wznoszonych budynków, nie powinna przekraczać 15 m; dopuszcza się wznoszenie budynków o wysokości przekraczającej 15 m, jeżeli są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy.
3. Dopuszcza się zieleń urządzoną i zbiorniki wodne.
4. Dopuszcza się usługi związane z podstawowym przeznaczeniem terenu (np. hotelarskie, handlu i gastronomii) oraz lokalizowanie usług komunalnych (np. świetlic wiejskich).
5. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

4.1.11. Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów z zakazem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej - P

1. Ustala się tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów z zakazem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej.
2. Ustala się wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż 10%.
3. Dopuszcza się usługi.
4. Dopuszcza się zieleń urządzoną, zieleń o charakterze izolacyjnym oraz osłonowym.
5. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych i parkingowych,.
6. Ustala się zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, oraz obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m^2.

4.1.12. Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług z zakazem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej - P/U

1. Ustala się tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług z zakazem lokalizacji zabudowy mieszkaniowej.
2. Ustala się wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż 10%.
5. Dopuszcza się zieleń urządzoną, zieleń o charakterze izolacyjnym oraz osłonowym.
6. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych i parkingowych.
7. Ustala się zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.

8. Na działce, na której realizowana jest inwestycja wszelkie uciążliwości należy ograniczyć do granic terenu działki lub własności inwestora.

4.2. TERENY NIEZAINWESTOWANE I MOŻLIWE DO ZAINWESTOWANIA

1. Do terenów niezainwestowanych i możliwych do zainwestowania zalicza się:
   - **RU** tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich
   - **R** tereny rolnicze
   - **RL** tereny obsługi gospodarki leśnej
   - **ZL** tereny lasów
   - **ZLz** tereny zalesień
   - **ZP** tereny zieleni urządzonej
   - **ZD** tereny ogrodów działkowych
   - **ZC** tereny cmentarzy
   - **WS** tereny wód powierzchniowych śródlądowych
2. W obszarze zlikwidowanych odwiertów oraz ich stref obowiązują przepisy szczególne, w tym zakazy zabudowy oraz zakaz wieloletnich nasadzeń zieleni średniej i wysokiej.

4.2.1. Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich - RU

1. Ustala się tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich.
2. Dopuszcza się zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, z wyjątkiem sytuacji gdy planowane zadrzewienia i zakrzewienia znajdowałyby się w odległości mniejszej niż 200m od istniejącej turbiny wiatrowej.
3. Dopuszcza się zalesienia na podstawie przepisów odrębnych.
4. Dopuszcza się budowę stawów z wyjątkiem sytuacji gdy planowany staw znajdowałby się w odległości mniejszej niż 200m od istniejącej turbiny wiatrowej.
5. Dopuszcza się urządzenia gospodarki wodnej.
6. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych.
7. Ustala się zakaz wznoszenia nowych budynków nie związanych z produkcją rolną, hodowlą, ogrodnictwem, leśnictwem i rybactwem.
8. Ustala się zakaz lokalizacji zabudowy w odległości mniejszej niż 25 m od granicy istniejących zwartych kompleksów leśnych.

4.2.2. Tereny rolnicze - R

1. Ustala się tereny rolnicze.
2. Dopuszcza się zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.
3. Dopuszcza się zalesienia na podstawie przepisów odrębnych.
4. Dopuszcza się budowę stawów lokalizację plantacji, ogrodów działkowych, itp.
5. Dopuszcza się urządzenia gospodarki wodnej.
6. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych,.
7. Ustala się zakaz wznoszenia nowych budynków nie związanych z produkcją rolną.
8. Zastrzega się konieczność realizacji produkcji rolnej zgodnie z przyjętym dla tego obszaru programem działań, mającym na celu ograniczanie odpływu azotów ze źródeł rolniczych[2].
9. Dla obszaru rezerwatu przyrody "Dębno" obowiązują przepisy odrębne.

[2] opracowany na podstawie art. 47 ust. 7 Prawo wodne

4.2.3. Tereny obsługi gospodarki leśnej - RL

1. Ustala się tereny obsługi gospodarki leśnej.
2. Dopuszcza się towarzyszącą zabudowę kubaturową i urządzenia gospodarki wodnej.
3. Ustala się zakaz wznoszenia nowych budynków nie związanych z gospodarką leśną.
4. Dopuszcza się budowę stawów, itp.
5. Dopuszcza się, w ograniczonym zakresie, prowadzenie dróg i sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizacje obiektów i urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych.

4.2.4. Tereny lasów - ZL

1. Ustala się tereny lasów.
2. Dopuszcza się tereny zalesień i obiekty gospodarki leśnej.
3. Dopuszcza się lokalizowanie obiektów małej architektury oraz obiektów i urządzenia turystyczne, służące wędrówkom turystycznym (ścieżki – piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty itp.).
4. Dopuszcza się, prowadzenie dróg i sieci infrastruktury technicznej nie wymagającej wyłączenia gruntów z produkcji leśnej oraz lokalizację obiektów i urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych.
5. Dla obszaru rezerwatu przyrody "Dębno" obowiązują przepisy odrębne.

4.2.5. Tereny zalesień – ZLz

1. Ustala się tereny zalesień.
2. Dopuszcza się budowę obiektów gospodarki leśnej.
3. Dopuszcza się budowę obiektów małej architektury oraz obiekty i urządzenia turystyczne, służące wędrówkom turystycznym (ścieżki – piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty itp.).
4. Dopuszcza się, prowadzenie dróg i sieci infrastruktury technicznej nie wymagającej wyłączenia gruntów z produkcji leśnej oraz lokalizację obiektów i urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych.

4.2.6. Tereny zieleni urządzonej – ZP

1. Ustala się tereny zieleni parkowej.
2. Dopuszcza się pojedyncze obiekty usługowe uatrakcyjniające podstawowe przeznaczenie terenu (gastronomia, itp.).
3. Dopuszcza się budowę obiektów małej architektury.
4. Dopuszcza się dolesienia oraz zbiorniki wodne.
5. Zakazuje się lokalizacji zabudowy niezwiązanej ze sposobem użytkowania terenu.
6. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych.

4.2.7. Tereny ogrodów działkowych – ZD

1. Ustala się tereny ogrodów działkowych.
2. Ustala się wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na działkach nie mniejszy niż 70%.
3. Dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury.
4. Dopuszcza się wznoszenie altan i obiektów gospodarczych zgodnie z przepisami odrębnymi.
5. Dopuszcza się, prowadzenie dróg i sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizację obiektów i urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych.
6. Dopuszcza się lokalizację zbiorników wodnych.

4.2.8. Tereny cmentarzy – ZC

1. Ustala się tereny cmentarzy.
2. Dopuszcza się obiekty sakralne, kaplice pogrzebowe.

3. Dopuszcza się usługi związane z podstawowym przeznaczeniem terenu (np. sprzedaż zniczy, kwiatów), sanitariaty i inne obiekty obsługi cmentarza.
4. Wskazane jest wprowadzenie zieleni urządzonej; kompozycje zieleni, ogrodzenia, bramy, kaplice itp. powinny cechować się wysokimi walorami estetycznymi.
5. Obszary cmentarzy należy chronić przed zniszczeniem i utrzymywać jako tereny zieleni urządzonej z zachowaniem pozostałości nekropolii.
6. Wokół cmentarzy obowiązują strefy sanitarne, których zasięg i sposób zagospodarowania określają właściwe przepisy.
7. Dopuszcza się przeprowadzanie dróg i sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych.

4.2.9. Tereny wód powierzchniowych śródlądowych – WS

1. Ustala się tereny wód powierzchniowych śródlądowych.
2. Dopuszcza się budowę urządzeń wodnych, urządzeń melioracji wodnych oraz urządzeń służących ochronie przed powodzią oraz suszą.
3. Dopuszcza się zadrzewienia i zakrzewienia.
4. Dopuszcza się eksploatację kopalin, których złoża są objęte własnością gruntu do czasu budowy zbiorników wodnych.

5. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

OGÓLNE KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA

- Utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków.
- Wzrost atrakcyjności rekreacyjno – wypoczynkowej gminy z zachowaniem równowagi ekologicznej obszarów przyrodniczo cennych.
- Rozwój tradycyjnych form gospodarowania, które sprzyjają zachowaniu trwałości zasobów przyrodniczych gminy pod kątem wykorzystania dla celów popularyzacji turystyki i rekreacji: rolnictwo ekologiczne, ekoturystyka, agroturystyka.
- Egzekwowanie wymogów ochrony środowiska w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- Należy dążyć do utrzymania jak najlepszej jakości wód powierzchniowych i nie odprowadzania bezpośredniego zanieczyszczeń bytowych i związanych z rolnictwem.
- Zaleca się dążyć – także na terenach przeznaczonych dla skoncentrowanej działalność gospodarczej – do zminimalizowania uciążliwości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, m. in. poprzez wprowadzanie czystszych technologii w procesach produkcyjnych oraz różnych urządzeń zabezpieczających.
- Ochrona wód musi być realizowana przez zrealizowana maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń – szczególnie substancji biogennych, organicznych i toksycznych – do gruntu i do wód powierzchniowych.
- Do wytwarzania energii w celach grzewczych i technologicznych zaleca się stosowanie paliw charakteryzujących się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi: paliwa płynne, gazowe, stałe w postaci biomasy, drewna. Zaleca się również wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.
- W dalszym rozwoju zagospodarowania terenów osadniczych istotną rolę powinna odegrać prośrodowiskowa infrastruktura techniczna o wysokim standardzie technologicznym, w tym systemy ogrzewania.
- Utrzymanie dobrej jakości powietrza, a nawet poprawę jego jakości można uzyskać poprzez ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii, zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne, likwidację lub modernizację kotłowni tradycyjnych (zmiana nośnika energii np. na gaz, olej, biomasę, ekogroszek, ect.), poprawę nawierzchni dróg, budowę obwodnic, a przede wszystkim poprzez zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych – promieniowania słonecznego, energia wód płynących, energia geotermalna, biogaz.
- Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody poprzez prowadzenie szkoleń i edukacji (formalnej i nieformalnej) w zakresie ochrony i różnorodności biologicznej, promowanie istniejących form ochrony przyrody i miejsc cennych przyrodniczo, a w tym tworzenie ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych.

Na terenie gminy Rawicz wskazuje się następujące obszary o wysokich walorach przyrodniczych występujących na obszarze gminy:

- Rezerwat przyrody Dębno,
- 26 pomników przyrody.

Ochrona wyżej wymienionych obszarów wynika z przepisów ustawy o ochronie przyrody.

W promieniu 10 m od pomnika przyrody, zakazuje się:

- działalności powodującej uszkodzenia mechaniczne obiektu oraz uszkadzanie i zanieczyszczanie;
- prowadzenie prac trwale zniekształcających rzeźbę terenu i stosunki wodne;
- składowania odpadów.

Wyznaczone w ramach sieci Natura 2000 obszary sąsiadujące z obszarem gminy nie są terenami ścisłej ochrony przyrody i nie posiadają charakteru rezerwatu czy parku narodowego. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody na obszarach tych zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których wyznaczony został obszar Natura 2000;
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Działania ochronne obszarów Natura 2000 powinny mieć na celu zachowanie w należytym stanie zasobów przyrody, przy czym przepisy unijne nie precyzują sposobów, w jaki efekt ochrony ma być osiągnięty. Podstawową zasadą obowiązującą na obszarach objętych siecią Natura 2000 powinno być zachowanie równowagi pomiędzy ochroną przyrody a działalnością gospodarczą.

Dla terenów nie objętych ochroną prawną proponuje się zachować następujące zasady zagospodarowania:

Na terenach podmokłych należy zachować naturalne cechy siedlisk.

Zaleca się by przebudowa elementów systemów melioracyjnych, wynikająca z inwestowania na terenach zmeliorowanych, nie powodowała niekorzystnych zmian stosunków gruntowo – wodnych, zwłaszcza na terenach o wysokich walorach przyrodniczych. Przebudowa taka wymaga uzgodnienia z właściwym zarządcą systemu melioracyjnego.

W ochronie środowiska wysoką wagę ma ochrona wód podziemnych i powierzchniowych m. in. poprzez:

- sukcesywne porządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenach zainwestowanych;
- wdrażanie odpowiednich, proekologicznych, kierunków produkcji rolniczej i agrotechnik - zgodnie z zasadami dobrych praktyk rolniczych;
- kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej według zasad określonych w rozdz. ‘zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej’;
- zalesianie najsłabszych gleb;
- uporządkowanie gospodarki odpadami – w szczególności niedopuszczanie do powstawania składowisk nielegalnych.

ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA GRUNTOWO – WODNEGO

Utrzymanie wód powierzchniowych powinno polegać na zachowaniu lub odtworzeniu stanu ich dna lub brzegów oraz konserwacji lub remoncie istniejących budowli regulujących, co będzie służyć poprawie warunków korzystania z wód i ochronie przeciwpowodziowej.

Ochrona wód podziemnych powinna odbywać się m. in. poprzez kompleksową realizację sieci infrastruktury technicznej, w tym eliminowanie starych nieszczelnych zbiorników na nieczystości, ograniczeniu zrzutów nieoczyszczonych ścieków do gleby, ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego (nawozy organiczne i sztuczne).

1. Zaleca się wprowadzenie zakazu lokalizacji miejsc składowania, magazynowania i przetwarzania odpadów z uwagi na niesprzyjające warunki geologiczno – gruntowe i hydrogeologiczne. Zaleca się także likwidację miejsc nielegalnego składowania odpadów i ich rekultywację.
2. W zakresie gospodarki ściekowej powinien obowiązywać zorganizowany sposób odprowadzania ścieków i pełnoprofilowe ich oczyszczanie z uwagi na wrażliwe cechy środowiska gruntowo – wodnego.
3. Dopuszcza się stosowanie zbiorników na nieczystości ciekłe tylko na działkach nie mających możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej, przy czym nie dopuszcza się ich stosowania na obszarach podlegających szczególnej ochronie środowiska i narażonych na powodzie oraz zalewanie wodami opadowymi.

4. Nie należy odprowadzać nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych, wód gruntowych i gruntu ze względu na ochronę wód podziemnych.
5. Wody opadowe z nawierzchni terenów komunikacyjnych i utwardzonych (w tym stacji paliw i parkingów), zanieczyszczone substancjami ropopochodnymi lub zawiesinami, powinny być podczyszczone na terenie inwestora, przed odprowadzeniem ich do odbiornika.
6. Zaleca się retencjonowanie czystych wód opadowych na terenach mieszkaniowych i wykorzystywanie ich do nawodnień terenów zieleni.
7. Ze względu na położenie na terenach dolinnych zaleca się prowadzenie działań zmierzających do zwiększenie naturalnej retencji leśnej oraz glebowej.
8. W zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych zaleca się ochronę stref źródliskowych rzek, potoków i ujęć wodnych, pozostawienie obszarów w dolinie Masłówki, Dąbroczni i Orli wolnych od wszelkich form działalności gospodarczej wpływającej negatywnie na walory przyrodnicze i środowiskowe tej doliny, wprowadzanie i pozostawienie zadrzewień i zakrzaczeń wzdłuż koryt rzek, ochronę starorzeczy, pozostawienia na te-renach dolinnych podmokłych obszarów łąkowych.
9. W celu powstrzymania procesów degradacji stosunków wodnych powinno dążyć się do odtwarzania śródleśnych zbiorników retencyjnych, wykorzystujących cieki naturalne.

ZASADY OCHRONY KLIMATU AKUSTYCZNEGO

1. W zakresie ochrony przed hałasem zaleca się stosowanie pasów zieleni izolacyjnej oraz ekranów akustycznych (tylko w uzasadnionych przypadkach) wzdłuż istniejących oraz planowanych dróg, sąsiadujących z terenami zabudowy mieszkaniowej dla których stwierdzone zostanie przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu.
2. Zaleca się wskazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów mieszkaniowych, usługowych i rekreacyjno – wypoczynkowych (edukacja, opieka społeczna, szpitale) objętych ochroną akustyczną, zgodnie z przepisami odrębnymi.
3. Zaleca się wzmocnienie zieleni przyulicznej z możliwością realizacji nasadzeń alejowych. W przypadku realizacji nowych ulic zaleca się nasadzenia o charakterze alejowym drzewami odpowiednimi dla warunków siedliskowych.
4. W przypadku lokalizacji uciążliwych funkcji produkcyjnych lub usługowych zaleca się stosowanie zieleni izolacyjnej i ograniczenie uciążliwości do zajmowanych terenów.
5. Ze względu na możliwy hałas od linii wysokiego napięcia (tzw. zjawisko ulotu) zaleca się przestrzegania pasów technologicznych od tych linii.

ZASADY OCHRONY POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

1. Wskazane jest wykorzystanie do ogrzewania budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz budynków użyteczności publicznej kotłowni działających na proekologiczne paliwa (olej, gaz, biomasa) oraz zastosowanie urządzeń o wysokiej sprawności i niskiej emisyjności, zaleca się także wykorzystanie źródeł energii odnawialnej (energia słoneczna, wody, wiatru).
2. Wskazane jest stosowanie w obrębie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej indywidualnych systemów grzewczych wykorzystujących urządzenia o wysokiej sprawności grzewczej i niskiej emisyjności w celu ograniczenia emisji niskiej.
3. Zaleca się nielokalizowanie na terenie gminy przedsięwzięć znacząco oddziaływujących na środowisko oraz mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem nie-zbędnych elementów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, w tym infrastruktury komunalnej, zgodnie z przepisami odrębnymi.
4. Zaleca się wykorzystanie zieleni wysokiej przyulicznej do częściowego pochłaniania zanieczyszczeń komunikacyjnych.
5. Zaleca się ograniczenie emisji niskiej poprzez stopniowe przechodzenie na stosowanie proekologicznych źródeł energii oraz energii ze źródeł odnawialnych.

ZASADY OCHRONY WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH, PRZYRODNICZYCH I ARCHITEKTONICZNYCH

1. Na terenach zurbanizowanych zaleca się tworzenie terenów zieleni publicznej z placami zabaw, małą architekturą i zielenią wysoką.
2. Kształtowanie układu funkcjonalno – przestrzennego gminy musi uwzględniać zachowanie lokalnego systemu powiązań przyrodniczych i jego zewnętrznych połączeń.
3. Na terenach wartościowych przyrodniczo zaleca się wyznaczanie terenów użytków ekologicznych lub nawet rezerwatów przyrody w celu zapewnienia trwałej ochrony najcenniejszym fragmentom ekosystemów leśnych i nieleśnych z populacjami rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt.

4. W gospodarowania terenów nadrzecznych zaleca się czynne zabezpieczenie łąk i pastwisk poprzez zachowanie obecnych form użytkowania oraz prowadzenia regularnego koszenia lub wypasu.
5. Zaleca się zachowanie na terenie gminy ostoi występowania chronionych gatunków roślin i zwierząt poprzez utrzymywania korytarzy ekologicznych, podejmowanie czynnej ochrony przyrody w zakresie organizacji miejsc rozrodu, schronienia oraz żerowisk licznych populacji zwierząt, ograniczanie wstępu w pobliżu zagrożonych stanowisk unikalnych gatunków flory.
6. W celu zachowanie cennych walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszarów dolinnych zaleca się kształtowanie struktury mozaikowatej krajobrazu rolniczego, przez zachowanie w nim oczek wodnych i kępowych oraz pasmowych zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych.
7. W przypadku rozwoju funkcji wydobycia surowców mineralnych zaleca się egzekwowanie późniejszych rekultywacji wyrobisk.
8. Ewentualne nowe tereny inwestycyjne powinny być lokalizowane poza terenami o wysokich walorach przyrodniczych oraz w strefach ochronnych, ale także w niezbyt bliskiej odległości terenów mieszkaniowych.
9. Rozwój zabudowy mieszkaniowej powinien być ograniczony do sąsiedztwa terenów już zainwestowanych jako uzupełnienie ich struktury przestrzennej i powinien być skorelowany z rozwoje infrastruktury technicznej, w tym głównie sieci kanalizacyjne, zaleca się bezwzględne ograniczenie osadnictwa na terenach zagrożonych powodziami, planowana zabudowa powinna być dostosowana do charakterystyki architektonicznej istniejącej za-budowy w celu ochrony walorów krajobrazu kulturowego, na terenach wiejskich zaleca się tworzenie terenów zielni publicznej.
10. Ponadto w celu ochrony przyrody i krajobrazu, zakazuje się na terenach **R** realizacji zabudowy w odległości mniejszej niż 25 m od granicy istniejących zwartych kompleksów leśnych w celu zachowania stref ekotonowych. Zakazuje się także zmiany ukształtowania terenu oraz realizacji nowej zabudowy na ciągach i punktach widokowych.

ZASADY OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Ochronę krajobrazu kulturowego na terenie gminy Rawicz uwzględniono przy określaniu struktury obszarów przeznaczonych pod zabudowę, oraz wybranych parametrów i wskaźników zabudowy, kierując się m. in. zasadą koncentracji zabudowy oraz dążąc do uporządkowania zastanej struktury przestrzennej. Ustalenia podejmowane w ramach sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powinny kontynuować założenia ochrony krajobrazu.

Będzie to miało znaczenie szczególnie w przypadku obszarów o spójnym wyrazie architektonicznym i dominującej jednolitej zabudowie, gdzie ustalenia planów powinny wprowadzać nawiązujące do istniejącej zabudowy parametry, w szczególności: rodzaj dachu i jego spadki, w uzasadnionych przypadkach kolorystyka i materiały, wysokość budynków, powierzchnia zabudowy, wielkość działek budowlanych, linie zabudowy.

W przypadku obszarów o niejednolitej zabudowie (nieobjętych strefami ochrony konserwatorskiej), bez wykształconego wyraźnego charakteru, należy ograniczyć się do ustalenia parametrów dotyczących gabarytów obiektów, bez wprowadzania ograniczeń w zakresie wyrazu architektonicznego obiektów (kolorystyki, materiałów, a nawet kształtu dachów jeśli dany obszar jest pod tym względem niejednorodny.

W przypadku obszarów przewidzianych pod zainwestowanie (nieobjętych strefami ochrony konserwatorskiej), gdzie brak wyraźnego określenia kontekstu poprzez zabudowę istniejącą, należy dążyć do wprowadzenia spójnych przestrzennie struktur zabudowy, jednak bez konieczności nawiązywania do architektury regionalnej.

6. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Założeniem Studium jest utrzymanie obiektów i terenów o wartościach kulturowych wymienionych w I części niniejszego Studium.

W obszarze występowania stref ochrony konserwatorskiej obowiązują następujące ustalenia:

STREFA „A” - ścisłej ochrony konserwatorskiej obszaru bardzo ważnego pod względem historycznym i kulturowym. Obejmuje obszary, na których elementy dawnego układu przestrzennego zachowały się w stanie nienaruszonym lub jedynie nieznacznie zniekształconym. W strefie tej zakłada się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich nad wszelką prowadzoną współcześnie działalnością inwestycyjną, gospodarcza i usługową. Wszelkie zmiany i zamierzenia inwestycyjne na tym obszarze powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i wymagają uzyskania pozwolenia.

Na terenie gminy Rawicz obejmuje ona następujące obiekty:

Dąbrówka	zespół pałacowo-parkowy
Iźbice	zespół dworsko-parkowy
Konarzewo	zespół dworsko-parkowy, zespół folwarczny
Łaszczyn	zespół kościoła p.w. ss. Marcina i Małgorzaty zespół dworsko-parkowy
Zielona Wieś	zespół kościoła parafialnego p.w. św. Floriana
Żołędnica	zespół pałacowo-parkowy
Sarnowa	założenie urbanistyczne (w którego skład wchodzi m.in. zespół dworsko-parkowy), cmentarz ewangelicki przy ul. Gajowej
Rawicz	założenie urbanistyczne miasta Rawicza zamknięte ulicami ulicami Ks. J. Poniatowskiego, Powstańców Wielkopolskich, J. Dąbrowskiego i T. Kościuszki, ul. Targowa,; A także zespół pałacowo-parkowy przy ul. Wały Dąbrowskiego 31, zespół i otoczenie dawnego Seminarium Nauczycielskiego (obecne Liceum Ogólnokształcące) przy ul. Wały J. Dąbrowskiego 29-29a; Zespół willowy ul. Wały Powstańców Wlkp. 2

STREFA „B” strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej. W strefie tej obowiązuje zachowanie historycznego układu przestrzennego, rewaloryzacja i modernizacja obiektów o wartościach kulturowych, docelowe usunięcie lub przebudowa obiektów dysharmonijnych, konieczność dostosowania nowych obiektów do historycznej kompozycji przestrzennej oraz historycznych form zabudowy, wymóg konsultowania i uzyskiwania każdorazowo opinii WKZ dla wszelkich działań inwestycyjnych.

Na terenie gminy Rawicz obejmuje ona następujące obiekty:

Dębno Polskie	cmentarz ewangelicki z XIX poł. XIX w.
Łaszczyn	obszar zabudowań pofolwarcznych część zabudowy wsi
Słupia Kapitulna	układ ruralistyczny wsi zespół kościoła św. Katarzyny cmentarz
Sierakowo	zabudowa i układ przestrzenny całej wsi
Sarnowa	cmentarz katolicki
Rawicz	zabudowa obrzeżna ulic Ks. J. Poniatowskiego, Powstańców Wielkopolskich, J. Dąbrowskiego i T. Kościuszki, Targowa, Piłsudskiego, Sienkiewicza cmentarz przy ulicy Podmiejskiej dawny cmentarz poewangelicki (miedzy rozwidleniem ulic Sienkiewicza a Półwiejska) oraz tereny przyległe

STREFA „E” strefa ochrony ekspozycji historycznego zespołu lub jego dominant/dominanty, obejmująca tereny umożliwiające widok na panoramy i dominanty z ustalonych kierunków widokowych. Ochronie podlega teren stanowiący zabezpieczenie widoku na zabytek. Warunkami ochrony są: wyłączenie terenu spod zabudowy zakłócającej wgląd na zabytkowy obiekt; w przypadku planowanej lokalizacji obiektów kubaturowych lub liniowych wymagane opracowanie studium ekspozycji konieczne jest uzgodnienie z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich działań inwestorskich związanych z zabudową w strefie.

Na terenie gminy Rawicz obejmuje ona:

Sarnowa	strefa widokowa w promieniu 1 km od granic zespołu urbanistycznego (decyzja o wpisie do rej. zab. nr 1007/A z dnia 3 września 1986 r.)

STREFA „W” strefa ochrony archeologicznej mająca na celu zachowanie występujących w granicach strefy stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków. Wyznacza ona skupiska stanowisk archeologicznych. Przekształcenia ograniczone uwarunkowaniami ochrony i obserwacji archeologicznej. Wobec stanowisk wpisanych do rejestru zabytków ustala się zakaz prowadzenia prac budowlanych bądź dopuszcza się zagospodarowania po przeprowadzeniu badań archeologicznych.

Kształtowanie zabudowy i jej otoczenia dla poszczególnych stref ochrony konserwatorskiej, podlega następującym ustaleniom:

- należy zapewnić ochronę ciągów i osi widokowych poprzez odpowiednie kształtowanie zabudowy;
- kadrowanie widoków poprzez zabudowę, ukształtowanie linii i płaszczyzny zieleni oraz alei;
- należy dostosować skalę zabudowy do otoczenia, uwzględniając ukształtowanie wnętrz urbanistycznych i otwarć kierunkowych;

- należy dostosować nowoprojektowaną zabudowę do historycznych układów w zakresie sytuacji, bryły, skali, podziałów architektonicznych, materiałów budowlanych, a także nawiązywać formami współczesnymi do lokalnej architektury;
- należy harmonijnie połączyć elementy zabudowy współczesnej z historyczną;
- dla zabudowy zagrodowej preferuje się zwarty układ, lokalizację wzdłuż dróg niższych klas z możliwością powiązań z polami;
- należy wprowadzić w nowopowstających zespołach urbanistycznych przestrzenie ogólnodostępne, zieleń urządzoną wysoką i niską oraz ścieżki dla pieszych.

OBIEKTY ZABYTKOWE – wpisane do rejestru zabytków – zaleca się dążyć do pełnej rewaloryzacji obiektów wpisanych do rejestru zabytków, obejmując ochroną także ich otoczenie. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają realizacji zgodnie z przepisami odrębnymi – ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków opiece nad zabytkami *(Dz. U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568 z późn. zm.)*.

W odniesieniu do obiektów objętych ochroną konserwatorską na podstawie wpisu do rejestru zabytków obowiązują następujące ustalenia:

- w obiektach wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje zakaz wyburzania, rozbudowy, nadbudowy, zmiany formy dachu oraz zmiany formy dachu oraz zmiany formy elewacji;
- prace remontowe przy zabytkach wymagają jednoczesnego przeprowadzenia zabiegów konserwatorskich i rewaloryzacyjnych;
- wszelka działalność inwestycyjna dotycząca dotyczącą obiektów wpisanych do rejestru zabytków wymaga pozwolenia ze strony Konserwatora Zabytków;
- prace budowlane, konserwatorskie, restauratorskie mogą być prowadzone jedynie w oparciu o wytyczne konserwatorskie, zgodnie z zatwierdzoną przez Konserwatora Zabytków dokumentacją;
- obiektom wpisanym do rejestru zabytków należy zapewnić właściwą ekspozycję, obowiązuje zakaz lokalizacji w ich bezpośrednim otoczeniu obiektów wielkogabarytowych, stanowiących nieodpowiednią dominantę w otaczającym krajobrazie.

W odniesieniu do zabytków występujących na omawianym terenie i ujętych w wykazie obiektów wyznaczonych do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków, obowiązują następujące ustalenia:

- przedmiotem ochrony są:
  - charakterystyczne bryły zabytkowych budynków, kształty dachów,
  - rozwiązania architektoniczne, tradycyjny materiał,
  - historyczny wystrój elewacji;
- celem ochrony obiektów ujętych w ewidencji jest zachowanie tradycyjnej zabudowy wiejskiej, w tym zagrodowej, i małomiasteczkowej, jej tradycyjnych gabarytów i rozwiązań architektonicznych.

Celowym kierunkiem działania powinno być włączenie zabytków w sferę zainteresowań krajoznawczych, a także wykorzystanie ich jako obiektów pełniących funkcje usług turystycznych i kulturalnych.

W rejonach stanowisk archeologicznych, w trakcie prowadzenia prac ziemnych należy zapewnić nadzór archeologiczny, a w razie konieczności, należy przeprowadzić archeologiczne badania ratownicze. Koszty takich prac archeologicznych i wykopaliskowych ponosi inwestor. Na tego typu prace należy uzyskać pozwolenie od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

7.1. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

Do terenów komunikacji zalicza się:

KDS droga ekspresowa
KDGP droga główna ruchu przyspieszonego
KDG droga główna
KDZ droga zbiorcza
KDL droga lokalna
KS tereny urządzeń komunikacji
TK tereny kolejowe

7.1.1. Komunikacja drogowa

OGÓLNE KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI DROGOWEJ

1. Należy podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego i budowy nowej infrastruktury drogowej, w szczególności poprzez:
   1) budowę i modernizację dróg powiatowych;
   2) modernizację skrzyżowań (ronda);
   3) budowy obwodnic miejscowości;
   4) podwyższanie standardów istniejącej sieci dróg wraz z ich otoczeniem.
2. Za najważniejsze na terenie gminy inwestycje komunikacyjne uznaje się realizację:
   1) północnej obwodnicy miejscowości Sarnówka;
   2) śródmiejskiej obwodnicy w zachodniej części miasta Rawicz.
3. Jednocześnie podkreśla się, iż niniejszy dokument wytycza jedynie docelowy układ tras komunikacyjnych. Szczegółowe granice, zasady zagospodarowania i kształtowania terenów komunikacji winno się określić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przy uwzględnieniu ustaleń Studium.
4. Obsługa komunikacyjna terenów przeznaczonych pod zabudowę w bezpośrednim otoczeniu dróg krajowych i wojewódzkich winna być zapewniona za pośrednictwem dróg zbiorczych i lokalnych, których włączenie do dróg krajowych i wojewódzkich powinno następować na istniejących skrzyżowaniach i węzłach drogowych, a także zgodnie z przepisami szczególnym.
5. Rozwój komunikacji drogowej winien być prowadzony zgodnie z przepisami szczególnymi określającymi warunki i sposób przygotowania i wykorzystania transportu samochodowego oraz infrastruktury drogowej na potrzeby obronne państwa, a także ich ochrony w czasie wojny.
6. Rozwój komunikacji drogowej powinien być realizowany w taki sposób, aby w jak najmniejszym stopniu negatywnie wpływał na środowisko, w tym celu należy zastosować wszelkie dostępne rozwiązania techniczne, technologiczne i organizacyjne.

USTALENIA STUDIUM DLA TERENÓW URZĄDZEŃ KOMUNIKACJI - KS

1. Za tereny urządzeń komunikacji uznaje się teren dworca autobusowego, parkingi, stacje paliw, stacje obsługi pojazdów wraz z zielenią oraz niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej.
2. Dla terenów oznaczonych symbolem **KS** ustala się:
   1) możliwość realizacji obiektów towarzyszących funkcji komunikacyjnej (obiekty pełniące funkcje usług handlu, gastronomii itp.);
   2) nie zaleca się realizacji inwestycji mogących negatywnie oddziaływać na zdrowie i życie ludzi oraz jakość zamieszkiwania na sąsiadujących terenach mieszkaniowych.
3. Dopuszcza się możliwość zmiany funkcji terenu na następujące funkcje: działalność produkcyjna, usługową lub zieleni urządzonej;
4. Miejsca parkingowe powinny być realizowane w ilości:
   3) dla stacji paliw w ilości: nie mniejszej niż 5 miejsc postojowych na jeden obiekt;
   4) dla stacji obsługi pojazdów w ilości: nie mniejszej niż 3 miejsca na jedno stanowisko obsługi pojazdów.

WYTYCZNE DO KSZTAŁTOWANIA OBSŁUGI W ZAKRESIE PARKOWANIA POJAZDÓW

1. Dopuszcza się możliwość lokalizacji miejsc parkingowych na terenach zainwestowanych, przy czym:
   1) obsługa w zakresie miejsc parkingowych powinna odbywać się w zakresie nieruchomości własnej inwestycji, którą ma obsługiwać;
   2) miejsca parkingowe ustalone w pasach drogowych nie mogą stanowić zagrożenia i utrudnienia dla ruchu kołowego.
2. Zaleca się realizację parkingów ogólnodostępnych w graniach administracyjnych miasta, w szczególności w odniesieniu do zgrupowań obiektów użyteczności publicznej i usług.
3. Zaleca się aby miejsca parkingowe powinny być realizowane w ilości:
   1) dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – nie mniej niż 1 miejsce postojowe na jeden lokal mieszkalny;
   2) dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – nie mniej niż 2 miejsca postojowe na 1 jeden budynek mieszkalny;

3) dla obiektów przemysłowych, produkcyjnych – 15 - 20 miejsc postojowych na każdych 100 zatrudnionych;
4) dla szkół, przedszkoli – 10 - 20 miejsc postojowych na każdych 100 zatrudnionych;
5) dla szpitali – 20 - 40 miejsc postojowych na 100 łóżek;
6) dla obiektów gastronomicznych – co najmniej 1 miejsce postojowe na 5 miejsc konsumpcyjnych;
7) dla hoteli, moteli, pensjonatów – 25 - 50 miejsc postojowych na każde 100 łóżek;
8) dla kin, sal widowiskowych – 20 - 30 miejsc postojowych na każde 100 miejsc siedzących;
9) dla bibliotek, klubów, domów kultury – 10 - 20 miejsc postojowych na 100 użytkowników;
10) dla biur, banków, urzędów – co najmniej 3 miejsca postojowe na 100 m^2 powierzchni użytkowej;
11) dla sklepów, obiektów handlowych – co najmniej 2 miejsca postojowe na 100 m^2 powierzchni użytkowej;
12) dla wielkopowierzchniowych obiektów handlowych (obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m^2, w którym prowadzona jest działalność handlowa) - nie mniej niż 5 miejsc postojowych na 100 m^2 powierzchni użytkowej budynku;
13) dla pozostałych usług: co najmniej 1 miejsce postojowe na 50 m^2 powierzchni użytkowej i nie mniej niż 2 miejsca postojowe na 1 gabinet/pracownię.

4. Dodatkowo należy przewidzieć miejsca parkingowe dla autobusów i samochodów ciężarowych w zależności od potrzeb i funkcji terenu.

DROGI KRAJOWE

1. Zgodnie z wytycznymi Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego zatwierdzonego Uchwałą nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26.04.2010r. (Dz. Urz. Woj.. Wlkp. Nr 155 poz. 2953 z dnia 5.08.2010r.) drogi krajowe S5 i 36, przebiegające przez teren gminy zostały zakwalifikowane do sieci połączeń komunikacyjnych I stopnia. Sieć ta została wyznaczona dla zapewnienia powiązań ponadregionalnych stolicy regionu i czołowych miast Wielkopolski.
2. Do głównych działań na sieci połączeń komunikacyjnych I stopnia zgodnie z ww. Planem Województwa na terenie gminy Rawicz zalicza się:
   1) przebudowę i modernizację drogi krajowej nr 36 pod kątem dostosowania jej do norm odpowiadających klasie drogi głównej ruchu przyspieszonego (GP);
   2) w przypadku włączenia odcinka drogi S5, przebiegającego przez teren gminy, w sieć TEN-T (przy kolejnej jej rewizji) - dostosowanie tej drogi do nośności 11,5 t/oś;
   3) wyposażenie dróg krajowych w urządzenia obsługi, odpowiednich dla funkcji drogi i kategorii połączenia;
   4) uwzględnienie Systemu Zintegrowanego Ratownictwa Medycznego;
   5) poprawę zarządzania ruchem drogowym.
3. W oparciu o przepisy odrębne wyznacza się strefę uciążliwości drogi dla:
   1) drogi ekspresowej S5 w odległości minimum:
      - 230 m dla obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
      - 40 m dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi;
   2) istniejącej drogi krajowej nr 5 w odległości minimum:
      - 170 m dla obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
      - 25 m dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi;
   3) istniejącej drogi krajowej nr 36 w odległości minimum:
      - 130 m dla obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
      - 25 m dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi.
4. Dopuszcza się wznoszenie budynków w zasięgu uciążliwości drogi pod warunkiem zastosowania przez inwestorów środków technicznych zmniejszających uciążliwości do poziomu określonego w przepisach odrębnych.

DROGI WOJEWÓDZKIE

1. Zgodnie z wytycznymi Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego zatwierdzonego Uchwałą nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26.04.2010r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 155 poz. 2953 z dnia 5.08.2010r.) droga wojewódzka nr 434 została w PZPWW ujęta jako element sieci połączeń komunikacyjnych II stopnia.
2. Do głównych działań na sieci połączeń komunikacyjnych II stopnia zgodnie z ww. Planem Województwa na terenie gminy Rawicz zalicza się:

1) wyposażenie dróg wojewódzkich w urządzenia obsługi, odpowiednich dla funkcji drogi i kategorii połączenia;
2) uwzględnienie Systemu Zintegrowanego Ratownictwa Medycznego;
3) poprawę zarządzania ruchem drogowym.

3. Dla istniejącego przebiegu dróg wojewódzkich należy utrzymać istniejące granice pasa drogowego oraz przyjmować parametry techniczne właściwe odpowiednio: dla drogi nr 324 technicznej głównej (G), dla drogi nr 434 klasy technicznej głównej ruchu przyśpieszonego (GP), zgodnie z wymogami przepisów szczególnych, w tym Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430 ze zm.). Zwiększa to wymogi dotyczące zjazdów, poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego i innych parametrów zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zmiana granic pasa drogowego będzie następowała zgodnie z potrzebami rozbudowy dróg.
4. Dostępność terenu do dróg wojewódzkich należy zapewnić wewnętrznymi układami komunikacyjnymi, połączonymi z tymi drogami poprzez drogi niższej kategorii, a w przypadku ich braku bezpośrednio z dróg wojewódzkich, za pomocą istniejących zjazdów z tych dróg. Dopuszcza się przebudowę istniejących włączeń do dróg wojewódzkich (skrzyżowań i zjazdów) na warunkach określonych przez zarządcę drogi. Przy lokalizacji nowych, bezpośrednich włączeń (skrzyżowań i zjazdów publicznych) do dróg wojewódzkich, należy uwzględnić rozwiązania techniczne, pozwalające zapewnić bezpieczeństwa wszystkim użytkownikom ruchu drogowego, takie jak np. rozbudowa drogi wojewódzkiej o dodatkowe pasy ruchu dla realizacji skrętnych (lewoskrętów czy pasów włączenia pojazdów), zmiana lokalizacji zjazdów istniejących, budowa dróg wewnętrznych równoległych do pasa drogowego o funkcji zbiorczo-rozprowadzającej ruch.
5. Obiekty budowlane na terenach przylegających do drogi wojewódzkiej należy lokalizować zachowując odległość od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi wojewódzkiej, zgodnie z przepisami szczególnymi, w tym art. 42 i 43 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2015r., poz. 460 ze zm.) uwzględniając rezerwę terenu pod przyszłą budowę dróg.
6. Lokalizacja obiektów budowlanych od strony dróg wojewódzkich, w tym urządzeń reklamowych (tablice reklamowe, szyldy) nie może powodować uciążliwości dla użytkownika drogi, takich jak np.: utrudnienia czytelności informacji drogowskazowej, ograniczenie widoczności, olśnienie.
7. Obiekty budowlane, przeznaczone na pobyt ludzi, należy lokalizować poza zasięgiem uciążliwości dróg (jak: hałas, drgania i wibracje, zanieczyszczenia powietrza), określonym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013r., poz. 1232 ze zm.) i przepisach szczególnych do tej ustawy. W przypadku lokalizacji ww. obiektów w zasięgu ww. uciążliwości do poziomu określonego w cytowanych powyżej przepisach.
8. Nie wyraża się zgody na lokalizację parkingów w pasie dróg wojewódzkich
9. Lokalizację infrastruktury technicznej, nie związanej z funkcjonowaniem dróg (jak np. kanalizacja sanitarna, sieć wodociągowa, energetyczna, gazowa itp.), należy przewidzieć poza pasem drogowym. W szczególnych przepadkach dopuszcza się lokalizację infrastruktury w pasie drogowym, poza jezdnią, a w obrębie jezdni wyłącznie celem przejść poprzecznych.

DROGI I ULICE POWIATOWE

1. Dla poprawy jakości i stanu technicznego sieci dróg i ulic powiatowych na terenie gminy zaleca się:
   1) bieżącą modernizację dróg;
   2) podwyższanie standardów technicznych dróg oraz ich otoczenia;
   3) budowę i modernizację drogowej infrastruktury towarzyszącej (oznakowanie, sygnalizacja);
   4) budowę parkingów.
2. Do głównych działań zalicza się budowę dróg w miejscowości Sierakowo.
3. Celem obsługi nowych terenów zabudowanych zaleca się rozbudowę układu dróg i ulic lokalnych i dojazdowych.
4. Dopuszcza się realizacje indywidualnych zjazdów na działki budowlane z dróg publicznych klasy lokalnej.

DROGI GMINNE/ULICE MIEJSKIE

1. Dla sieci dróg i ulic gminnych na terenie gminy należy przeprowadzić modernizację poprzez:
   1) zmianę nawierzchni dróg gruntowych na asfaltowe;
   2) budowę i poprawę nawierzchni chodników.
2. Do potrzeb inwestycyjnych zalicza się:

1) przebudowę nawierzchni rawickiego rynku;
2) remont ul. Kopernika w Rawiczu;
3) budowę nawierzchni ul. Fiołkowej w Rawiczu;
4) budowę dróg w miejscowości Sierakowo;
5) przebudowę dróg w miejscowościach: Dąbrówka, Masłowo i Szymanowo.

3. Celem obsługi nowych terenów zabudowanych zaleca się rozbudowę układu dróg i ulic lokalnych i dojazdowych.
4. Dopuszcza się realizacje indywidualnych zjazdów na działki budowlane z dróg publicznych klasy lokalnej i dojazdowej.

7.1.2. Komunikacja kolejowa

1. Magistralna linia kolejowa nr 271 w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego została ujęta jako element sieci połączeń komunikacyjnych I stopnia, która wyznaczona została dla zapewnienia powiązania Poznania i miast o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym z innymi obszarami kraju.
2. Celem powiązania największych miast Polski zachodniej przewiduje się utworzenie systemu międzyregionalnych połączeń kolejowych, w oparciu m.in. o modernizację linii kolejowej nr E-59 (271) odcinku Wrocław-Poznań wraz z jej przystosowaniem do prędkości eksploatacyjnej ruchu pociągów osobowych 160 km/h, a pociągów towarowych 100 km/h.
3. W związku z planowaną modernizacją linii kolejowej nr E-59 (271), niezbędna jest budowa wiaduktu kolejowego nad dawną drogą krajową nr 36, w miejscu obecnego skrzyżowania ul. Marsz. J. Piłsudskiego z istniejącym przejazdem kolejowym.
4. Planowana jest przebudowa regionalnego systemu transportu kolejowego ze szczególnym uwzględnieniem programów rozwoju i modernizacji kolejowej infrastruktury transportowej. W ramach tego programu zakłada się następujące rozszerzenie sieci linii kolejowych obsługujących transport kombinowany (Umowa o ważniejszych liniach transportu kombinowanego AGTC) o linię nr 271 Wrocław Główny – Poznań Główny.
5. Zaleca się zachowanie istniejącej linii nr 362 na odcinku Rawicz – Kobylin dla potrzeb ruchu towarowego.
6. Za tereny kolejowe uznaje się tereny komunikacji kolejowej i obsługi komunikacji kolejowej (linie kolejowe, stacja kolejowa, bocznice itp.) wraz z zielenią oraz niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej.
7. Rozwój komunikacji kolejowej winien być prowadzony zgodnie z przepisami szczególnymi określającymi warunki i sposób przygotowania i wykorzystania transportu kolejowego oraz infrastruktury kolejowej na potrzeby obronne państwa, a także ich ochrony w czasie wojny.

7.1.3. Komunikacja rowerowa i piesza

1. Szlaki rowerowe pełnią znaczącą rolę w rozwoju zrównoważonego systemów komunikacji. Poza wymiarem poznawczym, edukacyjnym i integracyjnym, szlaki rowerowe przynoszą wymierne efekty gospodarcze, pobudzając aktywność gospodarczą miejscowości, przez które przebiegają, jak również zwiększają bezpieczeństwo na drogach.
2. Dlatego też w zakresie rozwoju ruchu rowerowego i pieszego na terenie gminy zaleca się:
   1) rozbudowę systemu ścieżek rowerowych i pieszych na terenie gminy, wzdłuż istniejących lub projektowanych dróg i ulic;
   2) wprowadzenie segregacji ruchu tranzytowego od lokalnego, celem poprawy bezpieczeństwa na drogach;
   3) oddzielenie ruchu kołowego od rowerowego i pieszego, zwłaszcza przy przejściu przez miejscowości.
3. System tras rowerowych (z ewentualnym wykorzystaniem dróg powiatowych, gminnych, polnych i leśnych) powinien zostać uzupełniony o obiekty rekreacji związane z turystycznym ruchem rowerowym, z wyłączeniem obiektów i urządzeń usługowych mogących pogorszyć stan środowiska i stwarzających uciążliwości dla mieszkańców.
4. Szczegółowy przebieg szlaków turystycznych i tras rowerowych, poddany weryfikacji, zaleca się uwzględnić w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

7.1.4. Transport lotniczy

Ze względu na brak lotnisk zlokalizowanych w graniach gminy Rawicz zakłada się dalszą obsługę tego terenu przez lotniska krajowe i znaczenia subregionalnego, wskazane w części diagnostycznej niniejszego opracowania.

7.2. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Do terenów infrastruktury technicznej zalicza się:
- **E** tereny urządzeń elektroenergetyki;
- **G** tereny urządzeń gazownictwa;
- **W** tereny urządzeń wodociągowych;
- **O** tereny urządzeń gospodarowania odpadami;
- **K** tereny urządzeń kanalizacji.

OGÓLNE KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Przebiegi sieci infrastruktury technicznej powinny być jak najmniej kolizyjne z istniejącym i planowanym zagospodarowaniem terenu.
2. Gmina powinna przeprowadzić aktualizację projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta i gminy Rawicz oraz posiadać aktualne opracowania specjalistyczne, w oparciu o które może być realizowany przebieg sieci infrastruktury technicznej na terenach przeznaczonych pod inwestycje.
3. Projekty techniczne rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej powinny zostać wykonane w oparciu o aktualne programy, w których gmina określi koncepcje rozwoju istniejących sieci w celu skanalizowania i zwodociągowania terenów nowoprzeznaczanych pod zabudowę.

Jednocześnie podkreśla się, iż szczegółowe granice, zasady zagospodarowania i kształtowania terenów związanych z rozwojem infrastruktury technicznej należy określić w planach miejscowych uwzględniając ustalenia Studium, w tym w szczególności przepisy z zakresu ochrony środowiska, przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych.

7.2.1. Gospodarka wodna

1. Ze względu na rozbudowaną, istniejącą sieć wodociągową na terenie gminy przewiduje się jej dalsze utrzymanie.
2. Zaleca się zachowanie wysokich norm jakości wody oraz dobrego stanu technicznego obecnej sieci wodociągowej, poprzez jej modernizację.
3. Zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy nadal oparte będzie na istniejących ujęciach wody podziemnej i jej uzdatnianiu w Zakładach Uzdatniania Wody.
4. Jednocześnie zakłada się bieżącą, sukcesywną budowę i rozbudowę sieci wodociągowej (magistralnej i rozdzielczej) na nowych terenach przeznaczonych do zainwestowania oraz sukcesywną modernizację istniejących stacji uzdatniania wody.
5. Priorytet w zakresie rozbudowy sieci wodociągowej winny zyskać miejscowości wiejskie gminy Rawicz: Dębno Polskie, Folwark oraz Łaszczyn.
6. Modernizację lub wymianę istniejącej sieci wodociągowej oraz budowę nowych odcinków sieci rozdzielczej przewiduje się w obrębie linii rozgraniczających modernizowanych i planowanych dróg i ulic.

7.2.2. Kanalizacja

KANALIZACJA SANITARNA

1. Obszar wiejski gminy skanalizowany jest w stopniu znikomym, dlatego zaleca się dalszy rozwój kanalizacji sanitarnej w oparciu o istniejący system kanalizacyjny.
2. Projektowana sieć kanalizacyjna włączona będzie w istniejący układ sieci i dostosowana do planowanego układu komunikacyjnego oraz istniejącej i planowanej zabudowy.
3. Priorytet winny zyskać obszary zwartej zabudowy w miejscowościach wiejskich gminy Rawicz (Dębno Polskie, Masłowo, Szymanowo).
4. Gmina powinna dążyć do ograniczania obszarów, na których ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych.

5. Dla obszarów zabudowy rozproszonej - gdzie ze względów ekonomicznych budowa kanalizacji sanitarnej jest niemożliwa - odprowadzanie ścieków może odbywać się poprzez indywidualny system oczyszczania (do zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków), przy założeniu, iż spełniają one wymogi techniczne, w oparciu o przepisy odrębne.
6. Obszary skanalizowane w dalszym ciągu obsługiwać będzie istniejąca oczyszczalnia ścieków w Rawiczu. AKPOŚK 2010 przewiduje na koniec 2015 r. spadek jej wydajności o niemal 20%, w przypadku sprawdzenia prognoz należy uwzględnić konieczność jej modernizacji/rozbudowy. Modernizację oczyszczalni zaleca się również w przypadku znaczącej rozbudowy istniejącej sieci kanalizacyjnej.

KANALIZACJA DESZCZOWA

1. Na terenie miasta Rawicz wskazuje się odprowadzanie wód opadowych poprzez system kanalizacji deszczowej, zgodnie z przepisami odrębnymi.
2. Dla terenów utwardzonych dróg publicznych wskazuje się wykorzystanie systemu powierzchniowego odprowadzania wód tj. za pomocą rowów usytuowanych wzdłuż pasa drogowego.
3. Odprowadzenie wód opadowych na pozostałych terenach może odbywać systemem infiltracji do gruntu w granicach działki własnej.

7.2.3. Energia elektryczna

ELEKTROENERGETYCZNA SIEC PRZESYŁOWA

1. Operator Systemu Przesyłowego (OSP) – Polskie Sieci Elektroenergetyczne Operator S.A., będący gestorem sieci przesyłowej najwyższego napięcia WN-220/400 kV nie przewiduje na terenie gminy nowych inwestycji w niniejszym zakresie. Zakłada jednak działania z zakresu:
   1) zwiększenie zdolności transformacji mocy z sieci przesyłowej do sieci dystrybucyjnej;
   2) zwiększenie zdolności przesyłowej energii elektrycznej z południa na północ i z zachodu na wschód województwa, w tym zwiększenie zdolności przesyłowych do innych województw.
2. W przypadku zaistnienia inwestycji w ww. zakresie należy zachować pasy technologiczne od ewentualnych, planowanych linii elektroenergetycznych najwyższego napięcia w odległości:
   1) 25 m od osi napowietrznej linii elektroenergetycznej 220 kV w obu kierunkach;
   2) 40 m od osi napowietrznej linii elektroenergetycznej 400 kV w obu kierunkach.
3. W granicach pasa technologicznego zabrania się lokalizowania zabudowy związanej z pobytem stałym ludzi (tj. powyżej 4 h/dobę) oraz lokalizacji przeszkód terenowych (w tym roślinność o wysokości powyżej 2m).

ELEKTROENERGETYCZNA SIEĆ DYSTRYBUCYJNA

1. Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego (PZPWW) na terenie gminy planowane są następujące inwestycje na sieci dystrybucyjnej (obszar działania ENEA S.A.):
   1) budowa linii 110 kV Góra – Rawicz;
   2) budowa GPZ 110/15 kV Rawicz Południe.
2. Dodatkowo PZPWW zakłada modernizację istniejących stacji najwyższych napięć, polegającą na wymianie wyeksploatowanej aparatury na stacjach 110 kV.
3. Wskazuje się wykorzystanie istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej oraz zaleca się jej modernizację i przebudowę, celem zmniejszenia strat oraz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii wraz z jej dostosowaniem do potrzeb mieszkańców gminy.
4. W przypadku nowych terenów przeznaczonych do zainwestowania należy przewidzieć budowę nowej infrastruktury elektroenergetycznej WN-110 kV, SN-15 kV oraz nN-0,4 kV (w zależności od zapotrzebowania mocy szczytowej) oraz stacji transformatorowych (słupowych lub kubaturowych).
5. Należy zachować pas technologiczny od osi napowietrznych linii elektroenergetycznych WN-110 kV w odległości 19 m od osi linii.
6. Dla ww. linii może zostać ustanowiona strefa ograniczonego użytkowania w drodze decyzji rady powiatu (na podstawie art. 135 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska).

7. W granicach pasa technologicznego zabrania się lokalizowania zabudowy związanej z pobytem stałym ludzi (tj. powyżej 4 h/dobę) oraz lokalizacji przeszkód terenowych (w tym roślinność o wysokości powyżej 2m).
8. Na liniach średniego i niskiego napięcia dopuszcza się działania mające celu likwidację zagrożeń związanych ze spadkami napięcia oraz występującymi niedoborami dostaw energii elektrycznej.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

1. Studium wskazuje obszary z możliwością posadowienia ogniw fotowoltaicznych.
2. Na obszarach z przeznaczeniem pod obiekty wytwarzające energię elektryczną (ogniwa fotowoltaiczne) dopuszcza się lokalizację obiektów zaplecza technicznego i administracyjno – socjalnego
3. Jednocześnie dla potrzeb rozwoju energetyki na terenie gminy Rawicz dopuszcza się:
   1) możliwość budowy infrastruktury elektroenergetycznej NN - najwyższych napięć, WN – wysokich napięć, SN – średnich napięć i nN – niskich napięć, jako elementów sieci wytwórczej (własność inwestora budowy źródła energii odnawialnej), która poprowadzona zostanie do miejsca przyłączenia, wskazanego przez właściwego operatora sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej;
   2) możliwość budowy przez właściwych operatorów nowych sieci NN, WN i SN (w tym również o charakterze ponadlokalnym), celem przyłączenia OZE do sieci oraz odbioru wyprodukowanej energii.
4. W celu ochrony dróg publicznych przed pogorszeniem ich stanu technicznego w zakresie transportu materiałów i elementów konstrukcyjnych na potrzeby budowy obiektów wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych obowiązują ustalenia przepisów odrębnych.

7.2.4. Gazownictwo

1. Wskazuje się na rozwój istniejącej infrastruktury gazowej w oparciu o studia programowe rozwoju gazyfikacji. Na ich podstawie należy przeanalizować możliwość podłączenia do sieci terenów dotychczas nie zgazyfikowanych (w tym pozostałych terenów wiejskich).
2. Przy budowie nowych dróg lub przebudowie istniejących, należy uwzględnić możliwość lokalizowania w ich liniach rozgraniczających sieci gazowych średniego i niskiego ciśnienia.
3. W przypadku rozbudowy sieci gazowej i konieczności budowy kolejnych stacji redukcyjno-pomiarowych należy lokalizować je w miejscach wynikających z przebiegu istniejącej i projektowanej sieci gazowej.
4. Dla gazociągu wysokiego ciśnienia w oparciu o przepisy odrębne, wyznacza się strefę kontrolowaną w odległościach minimum od osi gazociągu:
   1) 40 m do granicy terenu stacji paliw;
   2) 35 m do granicy terenu dla budynków użyteczności publicznej;
   3) 25 m do granicy terenu zakładu przemysłowego oraz do linii zwartej zabudowy miast i zespołów wiejskich budynków mieszkalnych o zwartej zabudowie;
   4) 20 m do rzutu budynku mieszkalnego zabudowy jedno- i wielorodzinnej oraz do granicy terenu parkingów;
   5) 15 m do rzutu wolnostojącego budynku niemieszkalnego;
   6) 6,0 m do krawędzi dróg wewnętrznych oraz placów manewrowych.
5. Dla gazociągu średniego ciśnienia w oparciu o przepisy odrębne, wyznacza się strefę kontrolowaną w odległościach 1,0 m od osi gazociągu.
6. W strefach kontrolowanych zabrania się w lokalizowania wszelkiej zabudowy, zalesiania terenu oraz prowadzenia wieloletnich upraw sadowniczych.
7. W strefach kontrolowanych od gazociągu wysokiego ciśnienia zabrania się w nasadzania drzew i krzewów w odległości mniejszej niż 2,0 m od gazociągu o średnicy DN 100 i 3,0 m od gazociągu o średnicy DN 500, licząc od osi gazociągu do pni drzew.

7.2.5. Ciepłownictwo

1. Kotłownie na terenie miasta Rawicz nie odnotowują strat ciepła, aczkolwiek celem bardziej ekonomicznego wykorzystania zainstalowanej mocy oraz obniżenia kosztów ogrzewania proponuje się:
   1) prowadzenie procesów termomodernizacyjnych;
   2) modernizację sieci ciepłowniczej;
   3) instalowanie wysoko sprawnych, energooszczędnych i ekologicznych urządzeń odbiorczych.

2. Zgodnie z „Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla gminy Rawicz na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2014" należy:
   1) prowadzić rozbudowę sieci gazowych, przy jednoczesnej zmianie systemu ogrzewania;
   2) dążyć do eliminacji węgla jako paliwa w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych i zastępowania go innymi, bardziej ekologicznymi nośnikami ciepła, w tym odnawialnymi źródła energii (np. wody geotermalne, energia słoneczna, energia biomasy z lokalnych źródeł);
   3) przeprowadzić zabiegi termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, zarządzanych przez gminę;
   4) modernizować układy technologicznych ciepłowni/elektrociepłowni, w tym wprowadzać nowoczesne techniki spalania paliw;
   5) przeprowadzić modernizację kotłowni w obiektach komunalnych (przebudowa na gaz);
   6) prowadzić na działania na rzecz zachęcania mieszkańców do wymiany źródeł energii cieplnej zasilanych paliwem nieodnawialnym na urządzenia, o mniejszym stopniu negatywnego oddziaływania na środowisko.
3. Na terenach, które nie są zasilane w ciepło scentralizowane (przeważnie tereny zabudowy jednorodzinnej) przewiduje się indywidualny system zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem stosowania urządzeń o wysokiej sprawności grzewczej i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń, jednocześnie preferując odnawialne źródła energii.

7.2.6. Gospodarka odpadami

1. „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2017" wskazuje gminę Rawicz jako jedną z gmin regionu V, dla którego wskazuje wytyczne dla kształtowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi.
2. Powyższy program zakłada następujące cele główne:
   1) gospodarowanie odpadami w oparciu o regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów;
   2) zamknięcie składowisk odpadów niespełniających wymagań przepisów prawnych;
   3) zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska;
   4) selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów;
   5) zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych;
   6) wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów;
   7) zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie kompleksowych i racjonalnych metod gospodarowania odpadami.
3. Prowadzenie gospodarki odpadami przez gminę Rawicz zakłada krótko- i długoterminowy program działań. Harmonogram krótkoterminowy obejmuje następujące działania:
   1) zapobieganie i redukcję ilości wytwarzanych odpadów;
   2) stworzenie sprawnego systemu gromadzenia, odbioru i transportu odpadów komunalnych;
   3) wprowadzenie i usprawnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych wraz z wprowadzeniem odzysku surowców;
   4) unieszkodliwianie odpadów komunalnych.
4. Długoterminowy program strategiczny ma charakter ogólny i zakłada przede wszystkim kontynuację rozpoczętych i prowadzonych działań z programu krótkoterminowego, dla których określono szczegółowe inwestycje i przedsięwzięcia, w szczególności poprzez:
   1) prowadzenie systemu gospodarowania odpadami biologicznie rozkładalnymi;
   2) gospodarowanie pozostałymi frakcjami odpadów komunalnych (odpady wielkogabarytowe, budowlane i niebezpieczne);
   3) określenie zasad kształtowania kosztów poniesionych przez mieszkańców gminy;
   4) określenie wytycznych dla odpadów z sektora gospodarczego (m.in.: odpady zawierające azbest, oleje odpadowe, odpady medyczne i weterynaryjne).

5. W kontekście przyjętej polityki gminy w zakresie gospodarowania odpadami należy prowadzić działania na rzecz likwidacji dzikich składowisk na terenie gminy.
6. Obecnie nie przewiduje się budowy spalarni odpadów lub innej instalacji gospodarowania odpadami niebezpiecznymi.

7.2.7. Telekomunikacja

1. Zaleca się rozwój systemów telekomunikacji w zakresie urządzeń telefonii przewodowej oraz bezprzewodowej.
2. Dopuszcza się lokalizacje anten nadawczo-odbiorczych telefonii bezprzewodowej na istniejących elementach wysokościowych i w innych miejscach wskazanych przez operatorów na obszarach, poza terenami o znaczących walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w szczególności poza terenami obszarów objętych ochroną prawną jako różne formy ochrony przyrody lub środowiska kulturowego.
3. Zaleca się realizacje stacji bazowych telefonii bezprzewodowej na terenach przemysłowych.

8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

W oparciu o inwestycje i działania ujęte w *Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Rawicz na lata 2011-2023* w Studium wskazuje się następujące zadania o charakterze lokalnym:

Tabela 43. Wykaz inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Lp.	Rodzaj zadania	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna/ koordynująca	Źródło
Inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej				
1.	Budowa brakujących odcinków sieci wodociągowych	Dębno Polskie, Folwark, Łaszczyn	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Rawiczu	Plan inwestycyjny ZWIK na 2012 r.
2.	Budowa sieci wodociągowej z miejscowości Świniary do SUW w Załęczu	Świniary-Załęcze	jw.	Plan inwestycyjny ZWIK na 2012 r./WPF
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej – etap II (dotacja PROW)	Dębno Polskie	jw.	jw.
4.	Budowa kanalizacji sanitarnej, deszczowej i sieci wodociągowej – etap III	jw.	Urząd Miejski Gminy Rawicz	Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Rawicz na lata 2011-2023
5.	Budowa kanalizacji w ul. Spokojnej	Rawicz	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Rawiczu	jw.
Inwestycje z zakresu infrastruktury komunikacyjnej				
1.	Przebudowa drogi we wsi (od drogi nr 5 do końca zabudowy)	Dąbrówka	Urząd Miejski Gminy Rawicz	Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Rawicz na lata 2011-2023
2.	Przebudowa dróg gminnych	Masłowo	jw.	jw.
3.	Przebudowa ul. Piotra Skargi	Rawicz	jw.	jw.
4.	Przebudowa ulic na osiedlu 350-lecia	jw.	jw.	jw.
5.	Przebudowa ul. 1000-Lecia i ul. Ceglanej wraz z ich połączeniem z ul. Armii Krajowej	jw.	jw.	jw.
6.	Przebudowa ul. Marcinkowskiego od ul. Sukienniczej do Wałów Powstańców Wlkp.	jw.	jw.	jw.
7.	Przebudowa ulic na osiedlu Sarnowa	jw.	jw.	jw.
8.	Budowa ulic na osiedlach Sarnowa i	jw.	jw.	jw.

Lp.	Rodzaj zadania	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna/ koordynująca	Źródło
	Sierakowo			
9.	Budowa dróg w miejscowości	Sierakowo	jw.	jw.
7.	Przebudowa drogi (w kierunku Sarnowy oraz ul. Platanowej)	Szymanowo	jw.	jw.
Inwestycje inne				
1.	Budowa ścieżki rowerowej Rawiczu-Sarnówka	Rawicz-Sarnówka	Urząd Miejski Gminy Rawicz	Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Rawicz na lata 2011-2023
2.	Budowa budynków komunalnych	cała gmina	jw.	jw.
3.	Przebudowa i rozbudowa świetlicy wiejskiej	Zawady	jw.	jw.

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie „Prognozy Finansowej Gminy Rawicz na lata 2011-2023" oraz „Planu inwestycyjnego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Rawiczu na 2012 r."*

9. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW ZAWIERAJĄCYCH ZADANIA RZĄDOWE

W oparciu o inwestycje i działania ujęte w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego zatwierdzonego Uchwałą nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26.04.2010r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 155 poz. 2953 z dnia 5.08.2010r.)* w Studium wskazuje się następujące zadania o charakterze ponadlokalnym:

Tabela 44. Wykaz inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Lp.	Rodzaj zadania	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna/ koordynująca	Źródło
Inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej				
1.	Budowa linii 110 kV Góra – Rawicz;	cała gmina	ENEA S.A.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego
2.	Budowa GPZ 110/15 kV Rawicz Południe.	jw.	jw.	jw.
Inwestycje z zakresu infrastruktury komunikacyjnej				
1.	Budowa drogi S-5 Kaczkowo-Korzeńsko Leszno (w. Kaczkowo) z węzłem - w. Korzeńsko z węzłem (koniec obw. m. Rawicz)	cała gmina	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA)	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego
2.	Budowa zachodniego obejścia miasta Rawicz w ciągu drogi ekspresowej S5	jw.	jw.	jw.
3.	Modernizacja drogi krajowej nr 5 na odcinku Leszno – Rawicz – Żmigród, celem podniesienia klasy technicznej drogi (z GP – drogi głównej ruchu przyśpieszonego na S – drogę ekspresową);	jw.	jw.	jw.
4.	Budowa północnej obwodnicy miasta	jw.	jw.	jw.

Lp.	Rodzaj zadania	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna/ koordynująca	Źródło
	Rawicza w ciągu drogi krajowej nr 36			
5.	Modernizacja drogi krajowej nr 36 (dostosowanie do norm klasy GP)	jw.	jw.	jw.
6.	Modernizacja drogi wojewódzkiej 434 (dostosowanie do norm klasy GP)	jw.	Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu	jw.
7.	Włączenie magistralnej linii kolejowej nr 271 Wrocław Główny – Poznań Główny w sieć linii kolejowych obsługujących transport kombinowany (Umowa o ważniejszych liniach transportu kombinowanego AGTC)	jw.	-	jw.
8.	Modernizacja linii kolejowej nr E-59 (271) odcinku Rawicz – Wrocław wraz z jej przystosowaniem do prędkości eksploatacyjnej ruchu pociągów osobowych 160 km/h, a pociągów towarowych 100 km/h	jw.	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	jw.

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego”*

10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

10.1. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Zidentyfikowano dwa akty prawne ustalające obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, których przepisy mają zastosowanie dla terenu gminy Rawicz:

1) ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
2) ustawa z dnia 31 stycznia 1959 roku o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

Jak wynika z przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych niezbędne jest sporządzenie planu miejscowego aby móc przeznaczyć grunty rolne i leśne na cele nierolnicze i nieleśne. Oznacza to, że dla wszystkich obszarów wskazanych w studium do zagospodarowania na cele nierolnicze i nieleśne należy sporządzić plan miejscowy, o ile na tych obszarach znajdują się tereny leśne lub podlegające ochronie grunty rolne.

Natomiast z ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych wynika obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego każdorazowo w przypadku zakładania cmentarzy.

10.2. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI

Na obszarze gminy Rawicz nie występują obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

10.3. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Poprzez obszary przestrzeni publicznej należy rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Działania kreujące obszary przestrzeni publicznej będą wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców na obszarze gminy poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych, kulturalnych, estetycznych mieszkańców i pozostałych użytkowników oraz promowanie miejscowości. Umożliwiają rozwój tożsamości lokalnej społeczności, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki poszczególnych wsi oraz wpływać będą na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gminy.

Zostały podjęte prace nad utworzeniem znaczącego dla gminy obszaru przestrzeni publicznej w Sierakowie. Podjęto uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów sportu i rekreacji, terenów leśnych i terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w Sierakowie (*Uchwała Nr XVIII/177/04 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 7 lipca 2004 roku).* Uchwalenie ww. planu umożliwi rozpoczęcie procesu inwestycyjnego na tym obszarze.

ZASADY KSZTAŁTOWANIA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

- Należy przystosować obszary przestrzeni publicznej zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych.
- W granicach zwartej zabudowy należy dążyć do pełnego wyposażenia dróg publicznych w chodniki.
- Drogi publiczne w granicach zwartej zabudowy powinny posiadać oświetlenie.

11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Tereny dla których gmina planuje sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmują tereny, które objęte są obecnie uchwałami o przystąpieniu do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i zostały oznaczone na rysunku studium stanowiącym załącznik do niniejszego dokumentu. Ponadto gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych po wschodniej stronie obszaru objętego uchwałą o przystąpieniu do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego “ul. 1000-Lecia Wschód” w Rawiczu i Szymanowie (uchwała Nr VII/50/07 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 26 kwietnia 2007 roku). Perspektywiczne zamierzenia w zakresie prac planistycznych mogą dotyczyć realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w oparciu o ustalenia niniejszego studium. Plany miejscowe realizowane będą w zależności od potrzeb, na terenach dla których wystąpi potrzeba ich realizacji. Niniejsze studium dopuszcza realizacje miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zarówno dla całych obrębów geodezyjnych, ich wydzielonych części, jak i dla całych lub fragmentów poszczególnych jednostek planistycznych. Proponuje się przyjmowanie granic opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do granic ewidencyjnych.

Wytyczne dla realizacji planów miejscowych:

1. Linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu mają charakter orientacyjny, co oznacza, że mogą podlegać pewnym korektom (uściśleniu) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
2. Zgodne z ustaleniami Studium jest przyjmowanie w ustaleniach planów miejscowych bardziej rygorystycznych i zawężonych regulacji niż te, które zostały określone w niniejszym dokumencie; w szczególności dotyczy to ustaleń odnoszących się do przeznaczenia terenów. Dopuszczalny jest też podział określonych w niniejszym Studium funkcjonalnych jednostek terenowych na mniejsze, z bardziej

szczegółowo ustalonymi funkcjami oraz sposobami zagospodarowania.

3. Dopuszcza się – uznając również za zgodne z ustaleniami Studium przyjmowanie w ustaleniach planów miejscowych utrzymania dotychczasowego przeznaczenia, sposobu zagospodarowania i zabudowy, lub sposobu wykorzystania także na terenach, na których Studium przewiduje zmianę.

Należy uwzględnić tereny rolne tych klas bonitacyjnych, które wymagają zgód rolnych oraz tereny wymagające zgody leśnej.

12. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

ROLNICTWO

Najważniejsze kierunki oraz cele przemian w rolnictwie to:

- działania w kierunku podniesienia kwalifikacji i aktywności zawodowej ludności wiejskiej,
- działania w kierunku tworzenia miejsc pracy na wsi poza rolnictwem,
- programowanie działalności agroturystycznej.

ZASADY ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW ROLNICZYCH

1. Zaleca się zabezpieczenie gruntów rolnych przed zmianą ich przeznaczenia na cele nierolnicze poprzez racjonalne gospodarowania przestrzenią oraz ochronę gruntów przed erozją wodną i wietrzną poprzez wykorzystanie zadrzewień śródpolnych oraz zadarniania wzdłuż cieków wodnych.
2. Zaleca się ograniczenie możliwości lokalizacji wielkoprzestrzennych ferm hodowli i chowu zwierząt gospodarskich w rejonach dolin rzecznych oraz na terenach cennych z punktu widzenia jakości wód podziemnych i powierzchniowych.
3. W celu ograniczenia uciążliwości dla środowiska prowadzonej działalności rolnej zaleca się zmiany w hodowli zwierzęcej w kierunku eliminacji bezściółkowego systemu hodowli, wprowadzenie zakazu wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych.
4. Konieczne jest wyposażenie ferm w urządzenia gromadzące i podczyszczające odchody, ograniczenie stosowania uciążliwych dla środowiska nawozów mineralnych i środków ochrony roślin oraz racjonalne dozowanie środków o niskiej uciążliwości.

LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Zgodnie z Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska Gminy Rawicz wskazuje następujące kierunki działań:

W perspektywie średnioterminowej zakłada się dalsze wzmacnianie modelu racjonalnego użytkowania zasobów poprzez kształtowanie właściwej struktury lasów, gatunkowej i wiekowej oraz ich wykorzystania gospodarczego w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produkcyjności oraz potencjału regeneracyjnego poprzez rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Rawicz, zgodnie z powiatowym Programem ochrony środowiska przyjmuje następujące kierunki ochrony lasów:

- Opracowanie i wdrożenie Regionalnego Planu Zwiększania Lesistości.
- Tworzenie zwartych systemów leśnych poprzez wyznaczenie granicy polno – leśnej także na gruntach nie będących własnością skarbu państwa.
- Prowadzenie zalesiania równolegle z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów i poprawy struktury wiekowej drzewostanów oraz bieżąca ochrona kompleksów leśnych.
- Zalesianie odłogowanych użytków rolnych.
- Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki).
- Rozwój roli ochronnej i buforowej lasów.
- Wzmacnianie funkcji ochronnych lasów.
- Ochrona i wzmocnienie funkcji zadrzewień i zakrzewień, jako ważnych korytarzy ekologicznych.
- Podniesienie wskaźnika lesistości gminy przez stopniowe zalesianie terenów nie przydatnych dla rolnictwa, tj. terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych.
- Ochrona lasów prywatnych i kontrola ich stanu.

1. W zakresie ochrony ekosystemów leśnych zaleca się zachowanie jak największej różnorodności ekosystemów leśnych, próbę odtworzenia lasów łęgowych i olsowych w dolinach rzek, ograniczanie monokultur zwłaszcza sosnowych na rzecz prowadzenia gospodarki leśnej ukierunkowanej na budowę drzewostanów zgodną z potencjalną roślinnością naturalną.
2. Na terenach leśnych należy dążyć do sukcesywnej przebudowy struktury gatunkowej zadrzewień, stosownie do warunków siedliskowych i presji antropogenicznej. Także przy zalesianiu nowych terenów należy uwzględnić miejscowe warunki siedliskowe.

13. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na terenie gminy Rawicz występują obszary zagrożenia powodzią w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2015r. poz. 469 j.t.) takie jak:

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%)
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%)
- obszar, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%)
- obszar narażony na zalewanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wały przeciwpowodziowego,

przedstawione na Rysunku Studium.

Na obszarach:
- szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%)
- szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%)

obowiązują zakazy wynikające z art. 88l ust 1 i art. 40 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne takie jak:
" Art. 88l ust 1. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:
1) wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych;
2) sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
3) zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego."
oraz
„Art. 40 ust. 1. Zabrania się : (…) 3) lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania;". Z tym, że zgodnie z art. 40 ust. 3. „Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód, jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi."

Zgodnie z 88l ust 2 ustawy Prawo wodne:
„Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazów, o których mowa w ust. 1, określając warunki niezbędne dla ochrony przed powodzią, jeżeli nie utrudni to zarządzania ryzykiem powodziowym."

Dla terenów przyległych do powierzchniowych wód publicznych oraz terenów przyległych do wód objętych powszechnym korzystaniem obowiązują przepisy szczególne wynikające z ustawy Prawo wodne, a dotyczące grodzenia nieruchomości oraz zapewnienia dostępu do wody.

Ochronę przed powodzią i jej negatywnymi skutkami należy realizować także poprzez następujące ustalenia i zalecenia:

1. Stosowanie zakazów wynikających z ustawy Prawo wodne.
2. Zaleca się przeprowadzenie analizy ograniczeń zabudowy na terenach zagrożonych powodziami przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W szczególności dotyczy to ograniczeń realizacji budownictwa mieszkaniowego wysokiej intensywności oraz obiektów mogących stanowić zagrożenie, w szczególności obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
3. Zaleca się stałe modernizowanie i utrzymywanie w dobrym stanie technicznym urządzeń służących do ochrony przeciwpowodziowej (wałów, jazów, przepustów, pompowni) oraz obiektów komunikacyjnych i innych technicznych znajdujących się w dolinach rzek, tak aby nie stanowiły w razie sytuacji powodziowej zagrożenia dla swobodnego przepływu wód powodziowych.
4. Dla zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych, zabrania się wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, wykonywania sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału po stronie odpowietrznej obwałowanych rzek i rowów (dotyczy również budowy stawów oraz lokalizacji terenów powierzchniowej eksploatacji kopalin).
5. Zakazuje się również uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału przeciwpowodziowego.
6. Najbliższe obiekty kubaturowe należy lokalizować w odległości minimum 50 m od istniejących skarp lub obwałowań cieków, poza terenami narażonymi na zalanie i podtopienia.
7. Rozwiązania techniczne ewentualnych skrzyżowań linii energetycznych oraz innych urządzeń energetycznych, sieci kanalizacyjnych, wodociągowych i gazowych, dróg dojazdowych oraz innych urządzeń technicznych powinny być każdorazowo uzgadniane na etapie opracowywanych szczegółowych projektów technicznych z Wielkopolskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu, Rejonowy Oddział w Lesznie.

Obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych w województwie wielkopolskim wskazane zostały zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz. U. Nr 121 poz. 840 z dnia 6 lipca 2007 r.) i ustalone na podstawie rejestrów terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi ziemi, jakie prowadzone są przez starostwa powiatowe oraz urzędy miast na prawach powiatu. Na terenie gminy Rawicz nie występują tereny potencjalnie zagrożone tym zjawiskiem. Zakład Geologii Środowiskowej Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie wykonuje badania wskazujące na możliwość występowania obszarów predysponowanych do wystąpienia ruchów masowych. Prace te będą prowadzone w trakcie realizacji kolejnych etapów Projektu Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej i zostaną ukończone w 2016 r.

14. OBIEKTY I OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na terenie gminy Rawicz nie występują obiekty i obszary dla których wyznaczono lub wyznacza się filar ochronny w złożu kopalin.

15. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy Rawicz nie są zlokalizowane pomniki zagłady i ich strefy ochronne w rozumieniu ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 z pózn. zmianami).

16. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Na terenie gminy Rawicz nie występują obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji. Zaleca się poddanie rehabilitacji lub odpowiedniej modernizacji zabudowy powstałej przed rokiem 1945 oraz nieużytkowanej zabudowy przemysłowej. Szczegółowe zasady tych działań powinny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

17. OBSZARY ZDEGRADOWANE

Brak.

18. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Do terenów zamkniętych na terenie gminy należą tereny kolei:

- nr 271 - Wrocław Główny - Poznań Główny na odcinku Wrocław Popowice - Rawicz - Leszno,
- 362 - Kobylin – Rawicz (z przystankami Rawicz Wschód i Sarnowa).

Tereny kolei są terenami zamkniętymi na podstawie Decyzji nr 45 Ministra Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych *(Dz. Urz. MI Nr 14, poz. 51)*. Ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa decyzja uznaje za tereny zamknięte te, na których usytuowane są linie kolejowe. Decyzja obejmuje 63 działki na terenie gminy, wyłączając je z użytkowania.

19. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM

Brak.

20. OBSZARY PROBLEMOWE

Wskazuje się jeden obszar problemowy, a mianowicie obszar położony w południowo-zachodniej części gminy Rawicz, bezpośrednio przy granicy z województwem dolnośląskim i oznaczony na rysunku studium symbolem WS (tereny wód powierzchniowych śródlądowych). Planowany zbiornik wodny jest elementem większej całości planowanej również na terenie gmin sąsiednich (Wąsosz, Żmigród).

Zakłada się realizację zadania jako zbiornika małej retencji wodnej o pojemności do 5 mln m^3, o charakterze retencyjno – rekreacyjnym. Ostateczny charakter zbiornika zostanie określony w porozumieniu z gminami Wąsosz i Żmigród.

21. OBIEKTY, NA KTÓRYCH MOGĄ BYĆ SYTUOWANE OBIEKTY HANDLOWE O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M²

W Studium wyznacza się obszary, na których mogą być sytuowane obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2. Lokalizację tych obszarów wskazuje Rysunek Studium. Zgodnie z art. 10 ust. 3b ustawy o planowaniu lokalizacja obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

IV. UZASADNIENIE I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Zakres i układ treści Studium miasta i gminy Rawicz dostosowane są wprost do zapisów Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. oraz wydanego w oparciu o nią przepisu wykonawczego (Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z dnia 28 kwietnia 2004 r., Dz. U. z 2004 r. nr 118, poz. 1233).

Uchwała nr Rady XLI/382/10 Miejskiej z dnia 27 października 2010 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rawicz podjęta została na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /*Dz. U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591 z późn. zm.*/ oraz art. 9 ust. 2 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym /*Dz. U. 2003 nr 80, poz. 717 z późn. zm.*/

Głównym założeniem Studium jest rozpoznanie i scharakteryzowanie wszelkich uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych gminy Rawicz. Analiza istniejących uwarunkowań pozwoli na określenie długoterminowych kierunków rozwoju gminy. Studium stanowi dokument planistyczny, który poprzez określenie kierunków rozwoju przestrzennego gminy pozwala na świadome prowadzenie gospodarki gruntami i planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Zasadniczym elementem rozpoznania uwarunkowań jest uwzględnienie lokalnych i regionalnych planów rozwoju, w tym m. in.:

- „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Rawicz"; Rawicz, kwiecień, 2005 r.;
- „Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Rawicz na lata 2005-2013"; Rawicz, marzec 2006 r.;
- „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Rawicz na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2014, Abrys Spółka z o.o., Poznań lipiec 2008 r.;
- Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Rawicz, Abrys Spółka z o.o., Poznań lipiec 2008 r.,
- „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego", Poznań, 2010 r.;
- Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Rawickiego, Rawicz, 2006 r. wraz z aktualizacją;

Założeniem Studium są działania komplementarne z wyżej wymienionymi programami i ich priorytetami. Kompleksowe podejście do rozwoju gminy jest podstawą w sformułowaniu długofalowych kierunków rozwoju gminy.

Dokument Studium składa się z czterech części:

- I. WPROWADZENIE,
- II. UWARUNKOWANIA,
- III. KIERUNKI,
- IV. UZASADNIENIE.

W trakcie prac nad niniejszym Studium - w oparciu o poszerzoną wiedzę źródłową - sformułowano zapis uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do obszaru gminy. Dokument ten stanowi podstawę dla władz samorządowych gminy, na podstawie, którego prowadzona będzie polityka i strategia działań nie tylko w sferze zagospodarowania przestrzennego, ale także w sferze społeczno - gospodarczej i ekologicznej, które pośrednio lub bezpośrednio wpływają na kształtowanie struktury przestrzennej i układu funkcjonalno - przestrzennego. Kierunki rozwoju gminy określone w studium stanowić będą wytyczne koordynacyjne dla prowadzenia dalszych prac, w szczególności sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwzględnia wytyczne z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego", uchwalonego w 2001 r. /*z późn. zm.*/ oraz zmiany z zagospodarowaniu przestrzennym z wiązane z realizacją budowy drogi krajowej S5 oraz obwodnicy Rawicza w ciągu drogi krajowej nr 36. Zmiany w przebiegu głównych dróg powodują zasadnicze zmiany w układzie komunikacyjnym w gminie, a także ogólnie w zagospodarowaniu przestrzeni położonych pomiędzy obecnymi terenami zurbanizowanymi, a nowymi drogami. Określa ono także obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz wyznacza obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. Oprócz ww. obejmuje ono również szereg innych zagadnień związanych m.in. z infrastrukturą techniczną (m. in. zagadnienie gospodarki wodno-ściekowej, szczególnie części gminy położonej jest po wschodniej stronie rzeki Dąbrocznia).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawicz określa kierunki działań gminy z zakresu następujących form działalności:

- w zakresie zmian w strukturze przestrzennej oraz przeznaczeniach terenów - Studium zakłada rozwój nowych terenów inwestycyjnych w celu usprawnienia i poszerzenia działalności rolniczej, jak również w celu pobudzenia innych form działalności gospodarczej na terenie gminy;
- w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego - Studium zakłada utrzymanie wszelkich terenów o wysokich walorach przyrodniczych, jak również proponuje zwiększenie obszarów zielonych, w celu utrzymania i ciągłego polepszania warunków przyrodniczych na terenie gminy;
- w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej - Studium zakłada ochronę i rewitalizacje obiektów i założeń o wysokich walorach kulturowych, działania takie mają na celu zachowanie tożsamości kulturowej gminy, jak również dają możliwość wykreowania miejsc atrakcji turystycznych;
- w zakresie komunikacji - Studium przenosi wszelkie zamierzenia inwestycyjne zarządców dróg krajowych i wojewódzkich, które zakładają nowe rozwiązania w zakresie rozwoju komunikacji;
- w zakresie infrastruktury - Studium zakłada dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, jak również modernizację istniejących, w celu zapewnienia lepszych warunków bytowych dla mieszkańców oraz przygotowania dogodnych warunków rozwojowych na terenach inwestycyjnych;

Wszelkie ustalenia Studium stanowią podstawę do sporządzania i uszczegółowienia zamierzeń planistycznych na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dokument Studium pozwoli władzom gminy na wyznaczenie strategicznych celów rozwojowych dla gminy jak również uregulowanie i możliwość prowadzenia odpowiedniej do potrzeb gminy gospodarki przestrzennej.

SŁOWNIK POJĘĆ

Ilekroć w zapisach studium jest mowa o:

- **rysunku studium** – należy przez to rozumieć załącznik graficzny do uchwały, stanowiący graficzny zapis kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rawicz;
- **jednostce planistycznej** – należy przez to rozumieć teren określony w części graficznej studium, ograniczony liniami rozgraniczającymi i oznaczony symbolem;
- **przeznaczeniu podstawowym terenu** – należy przez to rozumieć funkcje terenu przeznaczona do lokalizacji w danym terenie, która powinna stanowić dominującą funkcję w obrębie danej jednostki planistycznej;
- **przeznaczeniu uzupełniającym terenu** – należy przez to rozumieć funkcje inna niż podstawowa, dopuszczona do lokalizacji na danym terenie;
- **urządzeniach towarzyszących** – należy przez to rozumieć obiekty technicznego wyposażenia i infrastruktury technicznej, zaplecze parkingowe i garażowe (trwale związane z gruntem) oraz inne urządzenia pełniące służebną role wobec przeznaczenia podstawowego i uzupełniającego terenu;
- **wskaźniku powierzchni biologicznie czynnej** – należy przez to rozumieć udział procentowy powierzchni zajętej przez teren biologicznie czynny w ogólnej powierzchni działki budowlanej. Pojęcie terenu biologicznie czynnego należy rozumieć zgodnie z przepisami odrębnymi;
- **dominancie** – należy przez to rozumieć obiekt budowlany, jego cześć lub zespół obiektów budowlanych, który koncentruje uwagę obserwatora w pewnym obszarze ze względu na swoją wyróżniająca formę architektoniczną;
- **uciążliwości** - należy przez to rozumieć negatywne oddziaływanie na otoczenie obiektów i urządzeń, powodowane emisją gazów, pyłów, hałasu, promieniowania itp., a także wynikające ze wzmożonego ruchu pojazdów związanego z ich funkcjonowaniem o wartościach przekraczających wartości dopuszczalne określone w przepisach o ochronie środowiska;
- **usługach / zabudowie usługowej** – należy przez to rozumieć działalności i obiekty, w których prowadzona jest działalność w dziedzinach: handlu detalicznego i hurtowego, w tym obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży do 400 m^2, gastronomii, rzemiosła, szkolnictwa, zdrowia, kultury i rozrywki, sportu i rekreacji, obsługi komunikacji (w tym stacje naprawy i obsługi pojazdów mechanicznych, bazy transportowe i spedycyjne), instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, siedzib stowarzyszeń, związków, izb zawodowych i gospodarczych, jednostek projektowych i consultingowych, instytucji gospodarczych, środków masowej komunikacji i łączności oraz innych, których powyższe grupy nie dotyczą bezpośrednio, a maja charakter usługi, a także działalności rzemieślnicze;
- **zabudowie kubaturowej / obiektach kubaturowych** – należy przez to rozumieć obiekty budowlane, za wyjątkiem tymczasowych obiektów budowlanych, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, dróg i obiektów małej architektury;
- **zabudowie rozproszonej -** należy przez to rozumieć zabudowę mieszkalną lub zagrodą, dla której odległości pomiędzy poszczególnymi zabudowaniami wynoszą ponad 100 m;
- **przepisach odrębnych** – należy przez to rozumieć przepisy ustaw wraz z aktami wykonawczymi oraz ograniczenia w dysponowaniu terenem, wynikające z prawomocnych decyzji administracyjnych, a także plany i programy sporządzane na podstawie przepisów ustaw wraz z aktami wykonawczymi;

Nie zdefiniowane pojęcia należy rozumieć zgodnie z przepisami odrębnymi.

BIBLIOGRAFIA

LITERATURA:

1. Kondracki J. „Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne”; Wyd. Nauk. PWN; Warszawa 1994 r.;

OPRACOWANIA

1. „Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych” (KPOŚK); Warszawa grudzień 2010 r.;
2. „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Rawicz na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2014; Abrys Spółka z o.o.; Poznań lipiec 2008 r.;
3. „Analiza stanu i uwarunkowań prac planistycznych w gminach na koniec 2010 r.”; Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN dla Departamentu Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej; Warszawa luty 2012 r.;
4. „Energetyka wiatrowa w gminie Rawicz - kierunki rozwoju”; URBICOM; Wrocław styczeń 2013;
5. „Plan Gospodarki Odpadami dla miasta i gminy Rawicz” (załącznik do Uchwały Nr XLI/368/06 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 25 października 2006 r.); Wrocław wrzesień 2004 r.;
6. „Plan Gospodarki Odpadami Dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012 – 2017”, Poznań 2012.
7. „Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Rawicz na lata 2005-2013”; Rawicz marzec 2006 r.
8. „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego”; Poznań 2010 r. (załącznik do Uchwały Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 r.);
9. „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta i gminy Rawicz”; Poznań 2001 r.;
10. „Program ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Rawicz” wraz z oceną stanu aktualnego, proGEO Sp. z o.o.; Wrocław wrzesień 2006 r.;
11. „Sieć drogowa gminy Rawicz - kierunki rozwoju”; URBICOM; Wrocław styczeń 2013;
12. Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla miasta i gminy Rawicz za lata 2009-2010; Wrocław 2011 r.;
13. „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu rawickiego”; Rawicz październik 2006 r. wraz z aktualizacją;
14. „Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Rawicz”; Rawicz; kwiecień 2005 r.;
15. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Rawicz”; Studio GIS Pracownia Urbanistyczna s.c.; Poznań 2000 r.;
16. „Ruch drogowy 2005” - Transprojekt-Warszawa; Biuro Projektowo-badawcze Dróg i Mostów Sp. z o.o.; Warszawa 2006 r.;
17. „Ruch drogowy 2010” - Transprojekt-Warszawa; Biuro Projektowo-badawcze Dróg i Mostów Sp. z o.o.; Warszawa 2011 r.

INNE:

1. Decyzja nr 45 Ministra Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. MI Nr 14, poz. 51 z późn. zm.);
2. Decyzja Nr 1692/96/EC Parlamentu Europejskiego i Rady UE określająca wspólnotowe wytyczne dla rozwoju Transeuropejskiej sieci transportowej;
3. Deklaracji współpracy w sprawie rozwoju obszaru Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego (CETC); Senec 4 grudnia 2008 r.;
4. Instrukcja Id-12 (D-29) Wykaz linii (załącznik do zarządzenia Nr 1/2009 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 9 lutego 2009 r. – jt.); Warszawa; 2011 r. ;
5. Rozporządzenie Ministra Transportu I Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430);
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie wałbrzyskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 232, poz. 1561 z późn. zm.);
7. Umowa europejska o głównych międzynarodowych liniach kolejowych (AGC), sporządzona w Genewie dnia 31 maja 1985r. (Dz. U. z 1989 r., Nr 42, poz. 231);
8. Ustawa o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (Dz. U. z 2007 r., Nr 19, poz. 115);
9. Zmiana Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Rawicz na lata 2011-2023 wraz z wykazem przedsięwzięć (uchwała Nr X/95/11 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 28 września 2011 r.).

STRONY INTERNETOWE:

1. Bank Danych Regionalnych GUS www.stat.gov.pl
2. Biuletyn Informacji Publicznej gminy Rawicz
   http://bip.rawicz.zapis.net.pl/cache/10//879/1466/
   http://bip.rawicz.zapis.net.pl/cache/10//1516/1517/1519/

3. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Poznaniu http://www.gddkia.gov.pl/pl/521/gddkia-poznan
4. Mapa lokalizacji BTS / UKE, zawierająca listę pozwoleń radiowych GSM/UMTS/CDMA wydanych operatorom sieci komórkowych w Polsce (oparta o ogólnodostępny wykaz UKE), http://mapa.btsearch.pl/
5. Oficjalna strona powiatu rawickiego http://powiatrawicki.pl/
6. Rawicka Spółdzielnia Mieszkaniowa http://www.rsmrawicz.pl/?m1=8&m2=0&r=0&t=1&f=1&id=2&schem=2&l=pl
7. Rejestr lotnisk cywilnych Urzędu Lotnictwa Cywilnego http://www.ulc.gov.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=37&Itemid=140
8. Wykaz wydanych przez Prezesa UKE pozwoleń radiowych dla stacji bazowych telefonii komórkowej (E-GSM, GSM900, GSM1800, UMTS, LTE) oraz stacji wykorzystujących technologię CDMA http://www.uke.gov.pl/uke/index.jsp?place=Lead24&news_cat_id=358&news_id=3749&layout=9&page=text
9. Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu http://www.wzdw.pl/
10. Zarząd Dróg Powiatowych w Rawiczu http://www.pzd.powiatrawicki.pl/pzd/

ZAŁĄCZNIKI